

1980 / 1944

NAS

KALENDÁR

NA

1944

PRESZTÓPNO LETO

1980 / 1944

1024 / 1956

ATHENAEUM, BUDAPEST

Lâtni csaszî.

Szprotolêtje sze zacsne márciusa 20-oga, v 19-øj vöri. Nôcs i dén szta ednáko dúgiva.

Leto sze zacsne júniusá 21-oga v 14-øj vöri. Nájdugsi dén, nájkratisa nôcs.

Jeszén sze zacsne szeptembra 23-oga v 5-øj vöri. Nôcs i dén szta glíniva.

Zíma sze zacsne decembra 22-oga v pônôcsi. Nájdugsa nôcs, nájkratisi dén.

SZÚNCA I MÊSZECA POTE MNËNYE.

Szúnce szpjoj potemne januáriusa 25-oga. Prinasz sze nede vídlo.

Szúnce obrocskaszto potemne júliusá 20-oga. Prinasz nede sze vídlo.

PREMENLÍVI SZVÉTKI.

Prva predpepeln. nedela februára 20-oga.

Pepelnica februára 23-oga.

Vüzem áprilisa 9-oga.

V nébo sztoplêne májusa 18-oga.

Riszáli májusa 28-oga.

Szvêto Trojsztvo júniusá 4-oga.

Têlovo júniusá 8-oga.

Prva adv. nedela decembra 28-oga.

POSTADÍJSZABÁS

LEVÉL

Helybe: 20 gr-ig 20 f, 250 gr-ig 36 f,
500 gr-ig 50 f.

Vidékre: 20 gr-ig 30 f, 250 gr-ig 60 f,
500 gr-ig 80 f.

Külföldre: Németország, Cseh-Morva
védnökség, Lengyelország (Főkormányszó-
ság), Horvátország 20 gr-ig
30 f, minden további 20 gr-ért 30 f.

Olaszország és gyarmatai, Szlovák-
ország, Vatikánváros 20 gr-ig 40 f,
minden további 20 gr-ért 30 f.
Egyéb külföld 20 gr-ig 50 f, minden
további 20 gr-ért 30 f.

LEVELEZŐLAP

Helybe: 12 f. Vidékre: 18 f. Külföldre:
Németország, Cseh-Morva védnök-
ség, Lengyelország (Főkormányszó-
ság), Horvátország, Olaszország és
gyarmatai, Szlovákország, Vatikán-
város 24 f. Egyéb külföld 30 f.

NYOMTATVÁNY

Belföldre: 20 gr-ig 4 f, 50 gr-ig 8 f,
100 gr-ig 16 f, 250 gr-ig 24 f, 500
gr-ig 48 f, 1000 gr-ig 80 f, 2000 gr-ig
240 f, 3000 gr-ig 320 f. Külföldre:
Németország, Cseh-Morva védnök-
ség, Lengyelország (Főkormány-
zóság), Horvátország 50 gr-ként
8 f. Olaszország és gyarmatai,
Szlovákország, Vatikánváros és
egyéb külföld 50 gr-ként 8 f.

POSTNA TARIFA

PISZMO

Za naméštne písme: do 20 gr-ov
20 f, do 250 gr-ov 36 f, do 500
gr-ov 50 f.

Vu orszóg: do 20 gr-ov 30 f, do 250
gr-ov 60 f, do 500 gr-ov 80 f.

Vu zvönésnye orszóge: vu Nemski
orsóg, Csehszko-Moravszko patrón-
ustvo, Polszki orszóg (Glávno
ravnitelsztvo), Horvacski orszóg
do 20 gr-ov 30 f, za szaksi 20, vise
sztójeći gr-ov 30 f.

Vu Taljanszki orszóg, i vu nyega ko-
lónie, Szlovaeski orszóg, Vatikán
váras do 20 gr-ov 40 f, za szakse
vise sztójeće 20-tere gr-e 30 f. Vu
drúge zvönésnye orszóge do 20 gr-ov
50 f, za szakse vise sztójeće 20-tere
gr-e 30 f.

POSTNA KÁRTA

V meszto: 12 f. Vu orszóg 18 f. Vu
vönésnye orszóge: Nemski orszóg,
Csehszko-Moravszko patrónustvo,
Polszki orszóg (Glávno ravnitel-
sztvo), Horvacski orszóg, Taljan-
szki orszóg i nyega kolónie, Szlo-
vaeski orszóg, Vatikán váras 24 f.
Vu drúge zvönésnye orszóge 30 f.

STAMP

Vu orszóg: do 20 gr-ov 4 f, do 50
gr-ov 8 f, do 100 gr-ov 16 f, do
250 gr-ov 24 f, do 500 gr-ov 48 f,
do 1000 gr-ov 80 f, do 2000 gr-ov
240 f, do 3000 gr-ov 320 f. Vu zvö-
nésnye orszóge: vu Nemski orszóg,
Csehszko-Moravszko patrónustvo,
Polszki orszóg (Glávno ravnitel-
sztvo), Horvacski orszóg po 50-ti
gr-aj 8 f. Vu Taljanszki orszóg i

POSTAUTALVÁNYOK

Belföldre : 20 P-ig 30 f, 50 P-ig 50 f,
100 P-ig 80 f, 500 P-ig 130 f, 1000
P-ig 240 f, 1200 P-ig 280 f.

TÁVIRO DIJSZABÁS

Belföldre szavanként : helybe 8 f, vi-
dékre 12 f, üdvöző távirat 8 f,
táviratlevél 5 f. Külföldre szavan-
ként : Németország 31 f, Románia
28 f, Horvátország 27 f.

LÉGIPOSTAI DIJSZABÁS

Légipostai pótdíj a küldemény rendes
díján felül : Bulgáriába, Cseh-Morva
védnökségbe, Horvátországba, Né-
metországba, Romániába, Svájcba,
Szlovákországba 20 gr-ként 20 f,
Európa többi országaiba 20 gr-
ként 20 f.

BÉLYEG-ÉS ILLETMÉNYSZABÁLYZAT

SZÁMLÁK

200 P-ig 02 f, 500 P-ig 05 f, 1000 P-ig
10 f, 2000 P-ig 20 f, 5000 P-ig 50 f,
7500 P-ig 75 f, 10.000 P-ig 1 P
10.000 P-nél több 2 P.

BIZONYÍTVÁNYOK

alkalmazottakra vonatkozó 50 f, isko-
lai 50 f, orvosi 2 P, hatósági 1 P.

VÁLTÓK

ha 6 hónapon belül esedékes 0-15%,
ha 6—9 hónapon belül esedékes 0-30%,
ha 9 hónapon belül esedékes 0-75%.

nyega kolonie, Szlovacski ország,
Vatikán város i vu drúge zvönés-
nye országe po 50-ti gr-aj 8 f.

POSTNE POKÁZNICE

Vu országe : do 20 P-ov 30 f, do 50 P-ov
50 f, do 100 P-ov 80 f, do 500 P-ov
130 f, do 1000 P-ov 240 f, do 1200
P-ov 280 f.

TELEGRÁFSZKA TARIFA

Vu országe po récsi : vu meszto 8 f,
vu drúga mészta : 12 f, pozdrávla-
jôcsi telegram 8 f, telegráfszko
pízsmo 5 f. Vu zvönésnye országe
po récsi, vu Nemski országe 31 f,
vu Románio 28 f, vu Horvacski
országe 27 f.

ZRÁCSNA POSTNA TARIFA

Zrácsni pridátek obri redovne tarife :
vu Bulgário, Csehszko-Moravszko
patrónustvo, Horvacski országe,
Nemski országe, Románio, na Sváj-
carszko, vu Szlovacski országe po
20 gr-aj 20 f. Vu drúge országe
Europe po 20 gr-aj 20 f.

STEMPLINJE I PRISZTOBINE

KONTA

Do 200 P-ov 2 f, do 500 P-ov 5 f, do
1000 P-ov 10 f, do 2000 P-ov 20 f,
do 5.000 P-ov 50 f, do 7.500 P-ov
75 f, do 10.000 P-ov 1 P, vecs kak
10.000 P-ov 2 P.

SZVEDOCSANSZTVA

za szlusbnike vöposztávlena 50 f, za
solszka 50 f, za vrácsna 2 P, za
oblásztna 1 P.

VEKSZLINJE

csi v 6 mészecaj dojpretecsé 0,15%,
csi v 6—9 mészecaj dojpretecsé 0,30%,
csi za 9 mészecami dojpretecsé 0,75%

J A N U Á R I U S — S Z E C S É N

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Szobota	Nôvo leto	Nôvo leto	7 32	16 03	11 10	22 43
2	Nedela	Jezus szv.	Ábel	7 32	16 04	11 37	23 56
3	Pondélek	Genoveva	Alpár	7 32	16 06	12 02	— —
4	Tork	Títusz pk.	Leona	7 32	16 07	12 31	1 07
5	Szrêda	Teleszfor	Simon	7 32	16 07	12 59	2 17
6	Csetrtek	Trí kr. dén	Trí kr. dén	7 32	16 08	13 31	3 24
7	Pétek	Lucian m.	Atila	7 32	16 09	14 08	4 30
8	Szobota	Szever	Szörény	7 31	16 10	14 49	5 32
9	Nedela	Julian m.	Marcel p.	7 31	16 12	15 34	6 28
10	Pondélek	Szv. fam.	Melan.	7 31	16 13	16 26	7 19
11	Tork	Higin m.	Ágota	7 31	16 15	17 23	8 02
12	Szrêda	Ernô ap.	Ernô	7 30	16 16	18 22	8 38
13	Csetrtek	Veronika	Vidor	7 30	16 18	19 22	9 11
14	Pétek	Hilár pk.	Bódog	7 29	16 19	20 23	9 42
15	Szobota	Rem. Szv. P.	Lóránt	7 28	16 20	21 24	10 05
16	Nedela	Marcel pk.	Gusztáv	7 27	16 21	22 26	10 29
17	Pondélek	Antal a.	Antal	7 27	16 23	23 28	10 51
18	Tork	Piroska sz. m.	Piroska	7 26	16 24	— —	11 15
19	Szrêda	B. Margit	Sára	7 25	16 25	0 32	11 41
20	Csetrtek	Fáb. i Seb.	Fab. i Seb.	7 24	16 26	1 38	12 09
21	Pétek	Ágnes d. m.	Ágnes	7 23	16 27	2 47	12 42
22	Szobota	Vincenc m.	Artúr	7 22	16 29	3 56	13 24
23	Nedela	Rajmund	Zelma	7 21	16 31	5 05	14 15
24	Pondélek	Timot pk.	Táde	7 20	16 32	6 10	15 15
25	Tork	Pavla povr.	Pavla povr.	7 20	16 34	7 06	16 27
26	Szrêda	Polikárp	Csanád	7 19	16 36	7 54	17 44
27	Csetrtek	Zlátovúsz. Ján.	Levente	7 17	16 37	8 34	19 05
28	Pétek	Velk. Kár.	Károly	7 16	16 39	9 08	20 24
29	Szobota	Szal. szv. Franc.	Adél	7 15	16 40	9 40	21 40
30	Nedela	Martina d.	Viktor	7 14	16 42	10 07	23 55
31	Pondélek	Bosco szv. J.	Virgil	7 13	16 43	10 35	— —

Mészeca premenývavnye : prvi firtao 2-oga, pún mészec 10-oga, szlédnyi firtao 18-oga, mlád 25-oga.

Hôd vrémèna : cèli mészec mlácsno, dezsevno vrémèn.

FEBRUÁRIUS—SZŰSEC

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Tork	Ignác pk. m.	Ignác	7 13	16 43	11 03	0 06
2	Szrêda	Szvêcsnica	Karolin	7 11	16 45	11 34	1 16
3	Csetrtek	Balázs pk.	Balázs	7 10	16 47	12 08	2 22
4	Pétek	András pk.	Ráchel	7 09	16 49	12 48	3 16
5	Szobota	Ágota d. m.	Ágota	7 07	16 50	13 31	4 23
6	Nedela	Szeptuages.	Dorotyya	7 06	16 51	14 21	5 15
7	Pondélek	Romuald	Tódor	7 05	16 53	15 17	6 00
8	Tork	M. szv. Jan.	Aranka	7 03	16 54	16 15	6 38
9	Szrêda	A. Ciril	Abigel	7 02	16 56	17 12	7 11
10	Csetrtek	Skolasztika	Elvira	7 00	16 58	18 12	7 42
11	Pétek	Lurd. Mária	Bertold	6 58	16 59	19 14	8 08
12	Szobota	7 apost. dén	Lídia	6 57	17 01	20 15	8 32
13	Nedela	Szexages.	Ella	6 56	17 02	21 18	8 55
14	Pondélek	Bílint m.	Bálint	6 54	17 03	22 21	9 19
15	Tork	Fausztin m.	Emese	6 53	17 05	23 25	9 43
16	Szrêda	Juliana d.	Juliana	6 51	17 07	— —	10 10
17	Csetrtek	Donát pk. m.	Donát	6 50	17 09	0 31	10 40
18	Pétek	Simon pk. m.	Konrád	6 48	17 10	1 48	11 17
19	Szobota	Konrád	Zsuzsána	6 46	17 12	2 45	12 00
20	Nedela	Fasenszk. n.	Fasenszk. n.	6 44	17 13	3 50	12 55
21	Pondélek	Eleon.	Eleon.	6 42	17 14	4 49	13 58
22	Tork	Peter	Edömér	6 40	17 16	5 41	15 12
23	Szrêda	Peplnica	Alfréd	6 38	17 18	6 25	16 31
24	Csetrtek	Prestopni d.	Mátyás	6 36	17 19	7 02	17 53
25	Pétek	Mátyás ap.	Géza	6 35	17 21	7 35	19 14
26	Szobota	Géza m.	Sándor	6 33	17 22	8 06	20 32
27	Nedela	Invocabit	Ákos	6 31	17 24	8 34	21 49
28	Pondélek	Gábor Pasz.	Elemér	6 29	17 25	9 03	23 02
29	Tork	Román	Román	6 27	17 27	9 34	— —

Mészeca premenývanye: prvi firtao 1-oga, pún mészec 9-oga, szlédnyi firtao 17-oga, mlád 24-oga.

Hód vrêmena : vu zacsétki mocen mraz z sznézsanyem, potom do konca mlácsno vrêmen.

MÁRCIUS—MÁLI TRÁVEN

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Szrêda	Albin pk.	Zaránd	6 25	17 29	10 09	0 11
2	Csetrtek	Simplic. pk.	Lujza	6 23	17 30	10 46	1 18
3	Pétek	Kunigunda	Kornélia	6 22	17 32	11 29	2 18
4	Szobota	Kázmér	Kázmér	6 20	17 33	12 16	3 12
5	Nedela	Reminiscere	Adorján	6 18	17 34	13 10	4 01
6	Pondélek	Perpetua	Gottlieb	6 16	17 36	14 07	4 41
7	Tork	Aqu. szv. Tam.	Fas. tork.	6 14	17 37	15 05	5 15
8	Szrêda	B. János	Zoltán	6 12	17 39	16 06	5 47
9	Csetrtek	Franciska	Franciska	6 11	17 41	17 06	6 14
10	Pétek	40 mantern.	Olimpia	6 09	17 42	18 08	6 38
11	Szobota	Szilárd	Aladár	6 06	17 43	19 10	7 02
12	Nedela	Oculi	Gergely	6 04	17 45	20 13	7 25
13	Pondélek	Szabián	Csongor	6 02	17 46	21 16	7 48
14	Tork	Matild	Matild	6 00	17 48	22 21	8 14
15	Szrêda	Národ. szvétek	Národ. szvétek	5 58	17 49	23 27	8 42
16	Csetrtek	Geréb pk.	Henriet	5 56	17 51	—	9 16
17	Pétek	Patrik pk.	Gertrud	5 54	17 52	0 35	9 55
18	Szobota	Sándor pk.	S., Ede	5 52	17 53	1 38	10 41
19	Nedela	Laetare	József	5 50	17 55	2 37	11 38
20	Pondélek	Csák M.	Hubert	5 48	17 56	3 30	12 43
21	Tork	Benedek	Benedek	5 46	17 58	4 16	13 58
22	Szrêda	Gen. szv. Kat.	Oktáv	5 44	18 00	4 56	15 18
23	Csetrtek	Viktorián m.	Ottó	5 42	18 01	5 30	16 39
24	Pétek	Gábor arka.	Gábor	5 40	18 02	6 01	18 01
25	Szobota	Céplena M.	Céplena M.	5 38	18 03	6 31	19 20
26	Nedela	Cs. Nedela	Manó	5 36	18 05	6 58	20 37
27	Pondélek	Dam. Ján.	Hajnalka	5 34	18 06	7 28	21 52
28	Tork	Kap. Ján.	Gedeon	5 32	18 03	8 01	23 03
29	Szrêda	Augusztá	Koppány	5 30	18 09	3 39	—
30	Csetrtek	Kerény m.	Zulán	5 28	18 10	9 22	0 08
31	Pétek	Bol. sz. d.	Árpád	5 26	18 12	10 09	1 06

Mészeca premenývanye : prvi frtuo 1-oga, pún mészec 10-oga, szlédnyi frtuo 17-oga, mlád 24-oga, prvi frfao 31-oga.

Hód vrêmena : Vu zacsétki mészeca dezsevno, mrzlo. Od 10-oga do 17-oga toplo, szújo. Na konci mészeca doszta dezsja.

ÁPRILIS—VELKI TRÁVEN

Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
			zhod	záhod	zhod	záhod
1	Szobota	Hugo pk.	Hugo	5 24 18 13	11 02	1 58
2	Nedela	Cvêt, ned.	Áron	5 23 18 15	11 58	2 40
3	Pondélek	Rík. pk.	Kereszt.	5 20 18 16	12 57	3 17
4	Tork	Izidor	Izidor	5 18 18 17	13 57	3 48
5	Szrêda	F. Vince	Vince	5 16 18 18	14 58	4 16
6	Csetrtek	Velki csetr.	Cölesztin	5 14 18 10	16 00	4 41
7	Pétek	Velki Pét.	Velki Pét.	5 12 18 21	17 02	5 05
8	Szobota	Velka Szob.	Lídia	5 11 18 23	18 05	5 28
9	Nedela	Vüzem. Ned.	Vüzem. Ned.	5 08 18 24	19 09	5 51
10	Pondélek	Vüzem. Pond.	Vüzem. Pond.	5 06 18 26	20 14	6 16
11	Tork	I. Leó p.	Leo	5 04 18 27	21 20	6 43
12	Szrêda	Gyula p.	Gyula	5 02 18 28	22 26	7 15
13	Csetrtek	Hermeneg.	Ida	5 00 18 30	23 33	7 53
14	Pétek	Jusztin m.	Tibor	4 58 18 31	—	8 37
15	Szobota	Anasztázia	Atala	4 56 18 33	0 33	0 32
16	Nedela	Béla ned.	Lambert	4 54 18 34	1 26	10 33
17	Pondélek	Rezsó	Rezsó	4 53 18 36	2 13	11 44
18	Tork	Apollonius m,	Ilma	4 51 18 37	2 53	12 59
19	Szrêda	Emma	Kocsárd	4 49 18 38	3 28	14 17
20	Csetrtek	Tivadar	Tivadar	4 47 18 40	3 58	15 36
21	Pétek	Parzh. K.	Anzelm	4 46 18 41	4 27	16 54
22	Szobota	Szotér, Kajat.	Tünde	4 43 18 42	4 56	18 13
23	Nedela	Misericordia	Béla	4 42 18 44	5 24	17 29
24	Pondélek	Gyüri	Gyüri	4 40 18 45	5 56	20 43
25	Tork	Márk ev.	Márk	4 38 18 47	6 32	21 52
26	Szrêda	Marcellin	Ervin	4 36 18 58	7 13	22 55
27	Csetrtek	Kaniz, Pét.	Arisztid	4 34 18 50	7 59	22 51
28	Pétek	Krizs. Pavel	Valéria	4 32 18 51	8 50	—
29	Szobota	Péter m.	Albertina	4 31 18 52	9 47	0 38
30	Nedela	Jubilate	Katalin	4 29 18 53	10 46	1 18

Mészeca premenývanye: pún mészec 8-oga, szlédnyi frtao 16-oga, mlád 22-oga, prvi frtao 30-oga.

Hód vrémèna: vu cèloin mészeci sze vrémèn premenýava, doszta vetèrni dnévov. Na konci mészeca tocsa.

M Á J U S — R I S Z Á L S C S E K

Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca		
			zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Pondélek	Fül. i Jakab.	Fülöp	4 28	18 55	11 46	1 52
2	Tork	Athanáz	Zsigmond	4 26	18 56	12 47	2 22
3	Szrêda	Szv. Kri. gorn.	Irma	4 25	18 58	13 48	2 48
4	Csetrtek	Monika Florián	Florián	4 23	18 59	14 51	3 11
5	Pétek	V. Pius p.	Gotthárd	4 22	19 01	15 54	3 33
6	Szobota	János ap. ev.	Janka	4 20	19 02	16 57	3 55
7	Nedela	Cantate	Napoleon	4 19	19 03	18 03	4 19
8	Pondélek	Mihály arka.	Gizela	4 17	19 04	19 11	4 46
9	Tork	Naz. Gergely	Gergely	4 15	19 06	20 18	5 15
10	Szrêda	Antonin	Ildikó	4 14	19 07	21 26	5 50
11	Csetrtek	Mamert	Adolf	4 12	19 09	22 29	6 33
12	Pétek	Pongrác	Pongrác	4 11	19 10	23 25	7 25
13	Szobota	Bel. Róbert	Szervác	4 10	19 11	—	8 27
14	Nedela	Rogate	Bonifác	4 08	19 12	0 15	9 34
15	Pondélek	Szalle. Sz. Ján.	Zsófia	4 07	19 14	0 56	10 47
16	Tork	Nepom. Sz. Ján.	Mózes	4 06	19 15	1 31	12 02
17	Szrêda	Paskál hv.	Emőke	4 06	19 16	2 03	13 18
18	Csetrtek	Krizsavo	Krizsavo	4 04	19 18	2 31	14 35
19	Pétek	Cölesztin	Előd	4 03	19 19	2 58	15 51
20	Szobota	Bernardin	Bernát	4 02	19 20	3 26	17 07
21	Nedela	Exaudi	Konstantin	4 01	19 21	3 54	18 21
22	Pondélek	Julia m.	Julia	4 00	19 22	4 27	19 43
23	Tork	Dezsó pk. m.	Dezsó	3 58	19 23	5 06	20 40
24	Szrêda	Krszts. pom.	Eszter	3 57	19 25	5 49	21 39
25	Csetrtek	VII. Gerg. p.	Orbán	3 56	19 26	6 37	22 31
26	Pétek	Nérei Fülöp	Fülöp	3 55	19 27	7 33	23 15
27	Szobota	Béda ét.	Gyöngyvér	3 54	19 28	8 31	23 51
28	Nedela	Risz. Ned.	Risz. Ned.	3 54	19 29	9 33	—
29	Pondélek	Risz. Pond.	Risz. Pond.	3 53	19 30	10 34	0 23
30	Tork	Arki Janka	Botond	3 52	19 31	11 35	0 50
31	Szrêda	Kegy. B. Assz.	Petronella	3 52	19 32	12 37	1 14

Mészeca premenývanye: pún mészec 8-oga, szlédnyi frtao 15-oga mlád
22-oga, prvi frtao 30-oga,

Hód vrémena: vszigidár lépo, toplo vrémen, szamo okôli 10-oga
dezsevno vrémen.

J Ú N I U S – I V Á N S C S E K

Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
			zhod	záhod	zhod	záhod
1	Csetrtek	Pamfil	Jusztin	3 51 19 32	13 48	1 37
2	Pétek	Blanka	Anna	3 50 19 34	14 42	1 59
3	Szobota	Klotild	Ellák	3 50 19 35	15 47	2 22
4	Nedela	Szv. Trojsz.	Szv. Trojsz.	3 49 19 36	16 55	2 48
5	Pondélek	Bonifác m.	Bonifác	3 48 19 37	18 03	3 15
6	Tork	Norbert pk.	Norbert.	3 48 19 37	19 13	3 49
7	Szrêda	Robert	Robert	3 48 19 38	20 20	4 29
8	Csetrtek	Têlovo	Medárd	3 48 19 39	21 20	5 17
9	Pétek	Felix	Felix	3 47 19 39	22 13	6 15
10	Szobota	Margit kr.	Margit	3 47 19 40	22 59	7 21
11	Nedela	Barnabás ap.	Barnabás	3 46 19 40	23 36	8 34
12	Pondélek	Pak. János	Klaud.	3 46 19 41	—	9 49
13	Tork	Pád. Ant.	Tóbiás	8 46 19 41	0 08	11 05
14	Szrêda	Vel. Vazul	Vazul	3 46 19 42	0 37	12 21
15	Csetrtek	Jolán	Vid	3 46 19 43	1 04	13 37
16	Pétek	Jez. sz. sz.	Jolán	3 46 19 43	1 30	14 51
17	Szobota	Rainer	Töhötöm	3 46 19 43	1 58	16 04
18	Nedela	Efrém	Arnold	3 46 19 44	2 27	17 16
19	Pondélek	Gyárfás	Flóra	3 46 19 44	3 02	18 23
20	Tork	Szilv. pk.	Rafael	3 46 19 44	3 42	19 25
21	Szrêda	Gonz. Alojz.	Alajos	3 46 19 45	4 28	20 23
22	Csetrtek	Paulin pk.	Ákos	3 47 19 45	5 21	21 11
23	Pétek	Edeltrud	Zoltán	3 47 19 45	6 19	21 50
24	Szobota	K. svz. Ján sz.	Iván	3 47 19 45	7 18	22 23
25	Nedela	Vilmos	Vilmos	3 47 19 45	8 21	22 53
26	Pondélek	János i Pav.	János i Pav.	3 48 19 45	9 22	23 18
27	Tork	László kr.	László	3 48 19 45	10 24	23 41
28	Szrêda	Ireneus	Arszlán	3 49 19 45	11 26	—
29	Csetrtek	Péter i Pav.	Péter i Pav.	3 49 19 45	12 28	0 03
30	Pétek	Pav. Szpom.	Pavel	3 50 19 45	13 30	0 25

Mészeca premenývavane: pún mészec 6-oga, szlédnyi frtao 13-oga mlád 20-oga, prvi frtao 28-oga.

Höd vrémèna : vu zacsétki mrzlo, dezsevno ; od 10-oga do 25-oga toplo szújo, na konci mészeca doszta vihérov.

J Ú L I U S — J A K O B E S C S E K

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Szobota	Jez. szv. krv	Tibold	3 50	19 45	14 36	0 49
2	Nedela	Szrp. Sz. D.	Ottokár	3 51	19 45	15 44	1 15
3	Pondélek	Helodor m.	Soma	3 52	19 45	16 52	1 45
4	Tork	Ulrik pk.	Ulrik	3 52	19 44	18 01	2 21
5	Szréda	Zak. szv. Antal	Enese	3 53	19 44	19 07	3 06
6	Csetrtek	Ezajás pr.	Csaba	3 53	19 43	20 05	4 01
7	Pétek	Ciril i Metód	Boglárka	3 54	19 43	20 55	5 05
8	Szobota	Erzséb. kr.	Teréz	3 55	19 42	21 36	6 18
9	Nedela	Veronika	Lukrécia	3 56	19 42	22 11	7 35
10	Pondélek	Amália	Amália	3 57	19 41	22 41	8 53
11	Tork	I. Pius	Lili	3 58	19 40	23 08	10 11
12	Szréda	Gualb. szv. Ján.	Izabella	3 59	19 40	23 35	11 28
13	Csetrtek	Anak. p.	Jenő	4 00	19 39	—	12 43
14	Pétek	Bonaventura	Eörs	4 01	19 38	0 02	13 56
15	Szobota	Henrik casz.	Henrik	4 02	19 37	0 30	15 07
16	Nedela	Karmelszka M.B.	Valter	4 03	19 37	1 03	16 15
17	Pondélek	Elek	Elek	4 03	19 36	1 40	17 18
18	Tork	Kamil	Frigyes	4 04	19 35	2 23	18 16
19	Szréda	Vincenc	Emília	4 05	19 34	3 12	19 06
20	Csetrtek	Jeromos	Illés	4 07	19 33	4 08	19 43
21	Pétek	Dániel	Dániel	4 08	19 32	5 07	20 23
22	Szobota	Már. Magd.	Már. Magd.	4 09	19 31	6 08	20 54
23	Nedela	Apolinár. pk.	Lenke	4 10	19 30	7 10	21 21
24	Pondélek	B. Kinga	Krisztina	4 11	19 29	8 12	21 44
25	Tork	Jakab ap.	Szaboles	4 12	19 28	9 13	22 07
26	Szréda	Anna	Anna	4 14	19 27	10 15	22 28
27	Csetrtek	Kamilla	Olga	4 15	19 25	11 17	22 51
28	Pétek	Ince p.	Ince	4 16	19 24	12 19	23 16
29	Szobota	Márta	Márta	4 18	19 23	13 24	23 42
30	Nedela	Judit m.	Judit	4 19	19 32	04 38	—
31	Pondélek	Lojola Ign.	Oszkár	4 20	19 21	15 40	0 15

Mészeca premenyávanye: pún mészec 6-oga. szlédnyi frtao 12-oga, mlád 20-oga, prvi frtao 28-oga.

Hód vrëmena: vu prvom táli mészeca zvonrdno vröese i szüjo. Okóli 20-oga doszta vihérov, potom do konca vröese i vöterno.

AUGUSZTUS—MÉSZEK

Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
			zhod	záhod	zhod	záhod
1	Tork	Zselez. Pét.	4 21	19 19	16 47	0 55
2	Szrêda	Lig. Alfonz	4 22	19 18	17 49	1 45
3	Csetrtek	Szv.Stev.nájd.	4 23	19 16	18 42	2 44
4	Pétek	Domonkos	4 25	19 15	19 30	3 55
5	Szobota	Mar. Sznêzsn.	4 26	19 13	20 08	5 14
6	Nedela	Preob. Goszp.	4 28	19 12	20 40	6 34
7	Pondélek	Kajetan hv.	4 29	19 10	21 10	7 55
8	Tork	Cirjék vt.	4 31	19 09	21 38	9 14
9	Szrêda	Vian. János	4 32	19 07	22 05	10 31
10	Csetrtek	Lôrinc vt.	4 33	19 05	22 33	11 46
11	Pétek	Zsuzsanna	4 34	19 0	23 04	12 58
12	Szobota	Klára sz.	4 35	19 02	23 41	14 08
13	Nedela	Ipoly i. K.	4 37	19 01	—	15 13
14	Pondélek	Özséb m.	4 38	18 59	0 22	16 12
15	Tork	Velka mesa	4 39	18 57	1 09	17 03
16	Szrêda	Joakim	4 40	18 55	2 02	17 47
17	Csetrtek	Jácint	4 42	18 53	3 00	18 24
18	Pétek	Ilona casz.	4 43	18 51	4 00	18 56
19	Szobota	Lajos pk.	4 45	18 49	5 01	19 25
20	Nedela	Szv. István kr.	4 46	18 47	6 03	19 49
21	Pondélek	Ivan Franciska	4 48	18 46	7 05	20 12
22	Tork	Timot	4 49	18 45	8 06	20 32
23	Szrêda	Fülöp Beniti	4 50	18 43	9 08	20 54
24	Csetrtek	Bertalan ap.	4 51	18 40	10 10	21 18
25	Pétek	Lajos kr.	4 53	18 38	11 12	21 44
26	Szobota	Sámuel	4 54	18 36	12 17	22 13
27	Nedela	Kal. Sz. József	4 56	18 35	13 23	22 48
28	Pondélek	Ágoston pk.	4 57	18 33	14 30	23 31
29	Tork	Ivan, oglav.	4 58	18 31	15 32	—
30	Szrêda	Róza Limai	4 59	18 26	16 29	0 25
31	Csetrtek	Rajmund	5 01	18 27	17 20	1 28

Mészeca premenývanye: pún mészeca 4-oga, szlêdnyi firtao 11-oga, mlád 18-oga, prvi firtao 27-oga.

Hód vrémèna: vu prédnyem táli mészeca doszta dezsóvja, od 8-oga do szlêdnyega lépo szújo vrémèn.

SZEPTEMBER—MIHÁLYSCSEK

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Pétek	Egyed ap.	Egyed	5 02	18 25	18 02	2 43
2	Szobota	Stevan kr.	Rebeka	5 04	18 24	18 37	4 03
3	Nedela	Manszvet pk.	Hilda	5 05	18 22	19 08	5 25
4	Pondélek	Vit. Roz.	Rozália	5 06	18 19	19 38	6 48
5	Tork	Juszt, Lovrenc	Viktor	5 07	18 17	20 06	8 09
6	Szrêda	Ida	Zakariás	5 08	18 15	20 34	9 27
7	Csetrtek	Mantern. Kassa	Regína	5 10	18 13	21 05	10 44
8	Pétek	Mála mesa	Mária	5 12	18 11	21 40	11 57
9	Szobota	Szv. Pet. Klav.	Ádám	5 13	18 09	22 20	13 05
10	Nedela	Miklos Tol.	Erik	5 14	18 07	23 05	14 07
11	Pondélek	Prot. i Jác.	Teodora	5 15	18 05	23 57	15 01
12	Tork	Mária im.	Guidó	5 17	18 03	—	15 48
13	Szrêda	Mór	Ludovíka	5 18	18 01	0 53	16 27
14	Csetrtek	Pov. szv. krízs.	Szeréna	5 19	17 59	1 53	17 00
15	Pétek	7. zsal. Már.	Enikő	5 21	17 57	2 54	17 27
16	Szobota	Kornél pápa	Edit	5 22	17 55	3 56	17 55
17	Nedela	Szv. Fer. rane	Ludmilla	5 23	17 53	4 48	18 17
18	Pondélek	Kupert. Józs.	Títusz	5 25	17 51	5 59	18 38
19	Tork	Január. m.	Vilhelmina	5 26	17 49	7 01	18 58
20	Szrêda	Eusztach.	Friderika	5 28	17 47	8 03	19 21
21	Csetrtek	Máté ap.	Máté	5 29	17 45	9 06	19 49
22	Pétek	Móric m.	Móric	5 30	17 43	10 09	20 13
23	Szobota	Tekla m.	Tekla	5 31	17 41	11 14	20 46
24	Nedela	Már. res. vozn.	Gellért	5 33	17 39	12 19	21 25
25	Pondélek	Gellért m.	Virág	5 34	17 36	13 21	22 12
26	Tork	Cipr. i Jusztina	Jusztina	5 36	17 34	14 18	23 11
27	Szrêda	Kozm. i Demj.	Adalbert	5 37	17 32	15 09	—
28	Csetrtek	Vencel kr.	Vencel	5 39	17 30	15 52	0 18
29	Pétek	Mihály arkang.	Mihály	5 40	17 28	16 30	1 34
30	Szobota	Jeromos	Jeromos	5 41	17 26	17 02	2 55

Mészeca premenývanyo : pún mészec 2-oga, szlédnyi firtao 9-oga, mlád 17-oga.
prvi firtao 25-oga,

Hód vrémèna : vu zacsétki szújo toplo. Od 10-oga do 17-oga doszta dezjsa.
Na konci hladno, vöterno.

OKTOBER—SZVESZTVÍNSCSEK

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Nedela	Remig pk.	Malvin	5 42	17 24	17 32	4 17
2	Pondélek	Angelje csúv.	Petra	5 43	17 22	18 01	5 40
3	Tork	Liz, szv. Ter.	Helga	5 44	17 20	18 28	7 02
4	Szréda	Asz. szv. Fer.	Ferenc	5 46	17 18	18 59	8 23
5	Csetrtek	Karola	Aurél	5 48	17 17	19 33	9 41
6	Pétek	Brúno hv.	Brúno	5 49	17 15	20 13	10 54
7	Szobota	Rozs. venc. kr.	Amália	5 51	17 13	20 58	12 01
8	Nedela	Vogr. Bl. Dev.	Etelka	5 52	17 11	21 49	12 59
9	Pondélek	Dénes pk.	Dénes	5 54	17 09	22 46	13 48
10	Tork	Borg. Fer.	Gedeon	5 55	17 07	23 45	14 28
11	Szréda	Ibolyka	Brigita	5 57	17 05	—	15 01
12	Csetrtek	Miksa pk.	Miksa	5 58	17 03	0 46	15 31
13	Pétek	Edv. kr.	Kálmán	5 59	17 01	1 47	15 56
14	Szobota	Kallszt.	Helén	6 01	16 59	2 49	16 20
15	Nedela	Teréz. d.	Teréz	6 02	16 57	3 51	16 41
16	Pondélek	Gál ap.	Gál	6 04	16 55	4 53	17 03
17	Tork	Margit	Hedvig	6 05	16 54	5 55	17 24
18	Szréda	Lukács ev.	Lukács	6 06	16 52	6 58	17 48
19	Csetrtek	Alk. Péter	Ferdinánd	6 08	16 50	8 02	18 15
20	Pétek	Vendel	Iréne	6 09	16 48	6 07	18 45
21	Szobota	Orsolya m.	Orsolya	6 11	16 46	10 13	19 23
22	Nedela	Kordula d.	Előd	6 13	16 44	11 16	20 17
23	Pondélek	Ignác. patr.	Gyöngy.	6 14	16 42	12 14	21 01
24	Tork	Rafaél ark.	Salamon	6 16	16 41	13 05	22 03
25	Szréda	Mór pk.	Vilma	6 17	16 39	13 49	23 13
26	Csetrtek	Dömötör	Demeter	6 18	16 37	14 28	—
27	Pétek	Szabína m.	Szabína	6 20	16 36	15 00	0 28
28	Szobota	Simon i Jud.	Símon	6 21	16 34	15 30	1 47
29	Nedela	Krisztus kr.	Zeno	6 23	16 33	15 58	3 07
30	Pondélek	Rodr. Szv. Alf.	Kolos	6 24	16 31	16 25	4 28
31	Tork	Farkas pk.	Ref. szvtk.	6 25	16 29	16 54	5 49

Mészeca premenyávanye : pún mészec 2-oga, szlédnyi frtao 9-oga, mlád 17-oga.
prvi frtao 24-oga, pún mészec 31-oga.

Hód vrémna : prva polovica topla szúja, drúga polovica mrzla, dezsevna,
vöterna.

NOVEMBER—ANDRÉSCSEK

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Szrêda	Vszí szvéci	Elemér	6 27	16 28	17 26	7 10
2	Csetrtek	Mrtvecov dén	Achil	6 29	16 26	18 03	8 27
3	Pétek	Hubert pk.	Ida	6 20	16 24	18 47	0 40
4	Szobota	Borom. Kár.	Károly	6 32	16 23	19 37	10 46
5	Nedela	Imre	Imre	6 34	16 22	20 33	11 41
6	Pondélek	Lénárd	Lénárd	6 35	16 29	21 33	12 27
7	Tork	Engelbert	Rezsó	6 36	16 19	22 34	13 05
8	Szrêda	Gottfried	Gottfried	6 38	16 18	23 37	13 37
9	Csetrtek	Tivadar m.	Tivadar	6 40	16 17	—	14 04
10	Pétek	Avell Andr.	Luther	6 41	16 15	0 39	14 28
11	Szobota	Márton pk.	Márton	6 42	16 13	1 41	14 50
12	Nedela	Márton	Jónás	6 44	16 12	2 43	15 10
13	Pondélek	Kosztka Sztan	Szaniszló	6 45	16 11	3 45	15 30
14	Tork	Jozafat m.	Klementína	6 47	16 10	4 48	15 53
15	Szrêda	Albert	Lipót	6 48	16 08	5 52	16 18
16	Csetrtek	Ödön pk.	Ottmár	6 50	16 07	6 58	16 47
17	Pétek	Szv. Gerg.	Hortense	6 52	16 06	8 04	16 22
18	Szobota	Jenó	Jolán	6 53	16 05	9 10	18 05
19	Nedela	Erzsébet	Erzsébet	6 55	16 05	10 11	18 55
20	Pondélek	Valis Fél.	Amália	6 56	16 04	11 04	19 55
21	Tork	Dar. B. D. Már.	Olivér	6 57	16 03	11 52	21 02
22	Szrêda	Cecilia m.	Cecilia	6 58	16 02	12 31	22 15
23	Csetrtek	Kelemen p.	Kelemen	7 00	16 01	13 05	23 30
24	Pétek	Ján. o. krízs.	Emma	7 01	16 00	13 35	—
25	Szobota	Katalin m.	Katalín	7 03	15 59	14 02	0 47
26	Nedela	Berch Szv. J.	Jóka	7 04	15 58	14 28	2 05
27	Pondélek	Mária	Kund	7 06	15 58	14 55	3 23
28	Tork	István ag.	Stefánia	7 07	14 57	15 23	4 42
29	Szrêda	Szturnin	Noé	7 08	15 57	15 57	6 00
30	Csetrtek	András ap.	András	7 09	15 57	16 37	7 16

Mészeca premenývanye : szlédnyi frtao 7-oga, mlád 15-oga, prvi frtao 23-oga, pún mészec 30-oga.

Hôd vrêmena : vu cêlom mészeci doszta dezsôvja, mrzlo. 17-oga sznêg.

DECEMBER—PROSZÍNEC

	Dnévi	Rim. kat.	Prot.	Szunca		Mészeca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Pétek	Elig pk.	Ószkár	7 10	15 55	17 22	8 26
2	Szobota	Bibiana m.	Aranka	7 12	15 55	18 15	9 28
3	Nedela	Advent I. n.	Olívia	7 13	15 54	19 15	10 20
4	Pondélek	Borbála	Borbála	7 14	15 54	20 19	11 02
5	Tork	Szabbasz ap.	Vilmos	7 15	15 53	21 23	11 36
6	Szrêda	Miklós pk.	Miklos	7 17	15 53	22 26	12 06
7	Csetrtek	Ambrus pk.	Ambrus	7 18	15 53	23 29	12 31
8	Pétek	Nevtep. pro.	Mária	7 19	15 53	—	12 53
9	Szobota	Four. Pet.	Natália	7 20	15 53	0 31	13 14
10	Nedela	Judit	Judit	7 21	15 53	1 32	11 55
11	Pondélek	Damáz	Árpád	7 21	15 53	2 35	13 56
12	Tork	Otilia	Bulcsu	7 22	15 53	3 38	14 21
13	Szrêda	Luca dev.	Luca	7 23	15 53	4 44	14 48
14	Csetrtek	Nikáz pk.	Szilárdka	7 24	15 53	5 50	15 21
15	Pétek	Valérian pk.	Johanna	7 26	15 54	6 57	16 00
16	Szobota	Etelka c.	Albína	7 26	15 54	8 03	16 47
17	Nedela	Lázár	Lázár	7 26	15 54	9 00	17 46
18	Pondélek	Grácián	Augusztá	7 27	15 54	9 50	18 52
19	Tork	Adél	Viola	7 28	15 55	01 32	20 05
20	Szrêda	Timot m.	Teoffl	7 28	15 55	11 07	21 20
21	Csetrtek	Tamás ap.	Tamás	7 29	15 55	11 39	22 36
22	Pétek	Zeno	Zeno	7 29	15 55	12 05	23 52
23	Szobota	Viktoria	Viktoria	7 30	15 56	12 31	—
24	Nedela	Ádám, Éva	Ádám, Éva	7 30	15 57	12 55	1 08
25	Pondélek	Koledni szv.	Koledni szv.	7 31	15 58	13 23	2 25
26	Tork	Stevana m.	Stevan m.	7 31	15 58	13 53	3 42
27	Szrêda	János ap.	János	7 31	15 59	14 29	4 56
28	Csetrtek	Drôvne decé d.	Kamilla	7 31	16 00	15 12	6 07
29	Pétek	Tamás pk.	Dávid	7 32	16 01	16 02	7 13
30	Szobota	Dávid	Zoárd	7 32	16 02	16 59	8 09
31	Nedela	Szilveszter	Szilveszter	7 32	16 02	18 01	8 56

Mészeca premenývanye : szlédnyi frtao 7-oga, mlád 15-oga, prvi frtao 22-oga,
pún mészec 29-oga.

Hód vrëmena : vu zacsétki doszta sznegá. Od 11-oga do 20-oga szújo, mrzlo.
Pred koledni szvétkov toplôcsa do konca mészeca.

ZAMERKANYA

Nábűd.

Domovíni nevkleknjeno,
Boj oh vogrin podán
V nyěj más zibel i ednök grob,
Gde bos varvan vuszpán.

Zvön nyé nega vecs za tébe
Meszta na tom szvéti ;
V trdnom sorsi ti je :
Tű zsvieti mréti.

Za tó zemlô je telkokrát
Krv ocsákov tekla ;
K toj jezero telko szvéti
Zálogov prilékla.

Tű szo zdignoli mecs za dôm
Táborje Árpáda ;
I járem robsztva je sztrla
Tű rama Hungada.

Szloboscsína! tű szo sztalé
Tve krvne zásztave,
I zsrle plemeniti rod
Dúgi bojn náprave.

I med telkimi vihérmi,
Po telkom grózsanyi,
Obózsani i nesztrti,
Zsivé národ zdávnyi.

I národov dôm, velki szvét!
K tebi kricsí on zdaj :
»Za jezero lét mantre mi
Zsítek, ali szmrt daj «

Nemogócse telko krvi
Zaman pretocsiti,
Telko vernim szrcom v brigi
Za dôm sze placsiti.

Nemogócse, kaj bi pamet,
Môcs i szvéta vola
Duzse pod preklészta jármom
Zaman tá vênola.

Prídti more i prídti má
Bôgsi cajt, za sterim telko
Jezero prsz zdüháva
Pod jármom szbúzsbenim.

Prídti more i prídti má
Te velke dóbi szmrt,
Gde de v krvi sztao pokopan
Eden ország szpotrt.

I grob, v kom sze národ vtono,
Poródje obszédó,
I vu ôcsi jezér szkuzé
Placsa sztalé bôdo.

Boj tak veren domovíni
Oh Vogrin! do szmrti.
Tá te zsvé i zagrné
Gda v práj szpádnés sztrti.

Zvön nyé nindri nemas sztána
Na tom velkom szvéti,
V dobrom hűdom sorsi ti je :
Tű zsvieti mréti.

Vino

Po Gárdonyi Gézá-vi z vogrszkoga.

Nedéle ütira je. Jeszénszko szunce szija na trnác. Baracs Imre sztoji tú brezi kapúta i szegréva sze. Tò je nedelszko razveszeljávanye páverszkoga csloveka, drúgoga hípa nema cajta na tákse.

Ali mábidti, ka je Baracs Imre nê za szunca volo sztano vò na trnác. Mábidti tò gléda, kak ide lüsztvò v cérkev. Mábidti, ka szamo za toga volo sztoji, ár szvétesen gvant má naszebi. Gda je páver vu szvétesnem gvantí, te szamo k sztoli széde doli, ovak vszigidár sztoji, naj sze me szvétesen gvant nezvoscsi. I Baracs Imre zdaj részan szvoje szploj nôve lacse má naszebi. Na prusznyeki sze me blízcsíjo gombe. Csízme je sznocskar szpuco, i szvetíjo sze me, kak krávje ocsi. Vlaszé szí je lepò pocseszo i lepò vözglado. Bajüszi je na ospícseño vözbikszao i tak sze me vtegtújejo pod nôszom, da bi napravlene bilé.

Právim, ka sztoji i szegréva sze. Gléda vu cérkev idócse. Pesz tüdi tam szedí pri plóti i gòbec szkòz plotá potisznécs òmurno i mirovno gléda, kak gazda.

Moski vu csarnom gvantí, zszenszke vu sümlécsi szüknyaj i dékle vu cifrazti ôpravaj idejo tá pred hízsov. Zszenszke velke molitvene knige májo vu rokáj, dékle ménse knizsice neszéjo i lêpe rôzse nasztrégajo vò zsnyí.

Gda pred Baracsa prídejo, nísterni sze pokloní, nísterni pa nê. Zszenszke i dékle sze poklányajo. Ár nemre cslovek pred táksov hízsov mímo idti brezi toga, ka bi notri nê pogledno, gde sze zsívi dovec drzsi. Mábidti tò glédajo, csi je nyegov obráz zsaloszten? Mábidti, ka bi radi znali, csi je zsená zse nazájprísla, ali nê?

Vu vesznicskom zsítki je nê návada, ka bi dvá cslovòka, stériva je pop vkükszpravo, na veke rázno rázísła, ali mábidti, ka tò návado tüdi prêkvzemejo od goszpode tak, kak szo zszenszke kávo, dekle pa cipele prêkvzéle.

Dekle sze poklonijo. Tak sze poklányejo, kak legéni: z dúgim, mékim poglédom. Vê pa Baracs Imre nema vecs, kak treszeti lét i bajüsü escse na délavni dnévaj tüdi ospícseño noszi od tisztoğa mao, ka ga zseno povrgla Gvüsno, ka sze po právdi razlôcsita.

Baracs ne vsze tó poklánenye szamo z glavôv szkuma. Zsen-szkam bole dreszélno, kak mozkim i deklam. Hej té zsenzke! Vszigdár nyegovo nevoló peréjo, predéjo i terejo!

Gda je zse te szlédnyi vu cérkev idôcsi tüdi mímo odíso, Baracs na plécse vzeme turbo i kapút, materi pa v künyo szkrcsí:

— Z obôdom sze nê trbê pasciti. Idem k Jancseki.

Sztára mati vöpotégne rokô z testá i na sziná poglédne:

— K Jancseki?

— K nyemi, odgovóri Imre. Nemrem pozábiti toga pojba.

— Prineszi ga domô. Zmérí sze z zsenôv, Imre. Povêj nyêj, ka szam jasz kríva bíla.

Imre glavô sztrôszí:

— Nê, nikak nemo sô za nyôv i ne zmérím sze vu etom zsítíki.

Prêk ide po ôgradi, i na kôlno pôt sze povrné. Pesz ga ôzdalecs nazsledúje. Pesz dobro zná, ka ga gazda nazájzezséné, csí ga na pamet vzeme.

Ali Baracs Imre sze ne zglédne nazáj, li ide, mandiga na cészti med akácovim drêvjem. Lísztje zse zsúto graestúje. Lopűj na kráji ceszté je na erdécie povéno. Gdete sze vídi erdécie szád scsípnyeka. Na cészti vrábli szkácejo.

Na brêg je práso. Od etec bi zse leko vido törem szôszedne vészí, csí bi gorpogledno. Ali on ne poglédne gori, ár me na pamet práde, ka je eti vszigdár popêvati zacsno. Hej! tam v ênoj cérkvi je nyiva pop vküpdo. Popa áldov je nísterno leto drzsao, ali té naednôk je vrág szmeo nyidva blájzsensztvo.

Pôleg ceszté trlinovo gmôvje jeszte. Imre dojvlomi edno vécsico i notri jo potízne v turbo. V turbi murszki závec szedí z erdéesimi ocsámi. Naj on kaj má, csí lacsen gráta.

Prêk bi mogo idti po vészí, ár zsenina hízsá na ovom kráji lezší. Ali on nescse vdilje idti po vészí, ráj kôli okrôzsi po ôgradaj.

Kak sze eti nazájzglédne, na pamet vzeme psza.

— Hej! ka pa isces tú, nebos sô domô!

Pesz dojpüisztí rép i nazájtira. Ali záto pá sztáne. Vendar na tô csáka, da gazdi kaj na pamet príde i nazáj ga zezové: no eszi poj moj pesz! Sto zná, ka szi mízli etaksega hípa nêma sztvár.

Ali gazda je csemeren, ka je pesz zsným sô. Pesz neszmê hízso povrzsti.

Baracs sze pá nazájzglédne. Vídi, ka szi je pesz dojszeo. Z botom sze prtí nanyega. Pesz gorisztáne i pomali mandiga proti dômi.

Baracs Imre dale ide po ôgradaj.

Zse je eden mêszec, ka ga zsená povrgla. Mati szo bíli tomi zrok. Povíjali szo Jancseka z rôbcom, naj ga vöter ne szpíse. Vöter je vu nyem nikso falingo nê vesíno, ali záto je Jancsek dönok beteg dôbo. Zsená je tak právla, ka sze tô záto zgôdilo, ár je vu rôbec bío zaszúkani. Mati szo pa na tô erkli, naj piscse nevsí kokôs. Rêcs je z rêcsi prásla. Zsenszke szo szí roké na ledevjé djále i szvadile szo sze.

Baracs Imre je rávno z ednoga áldomása príso domô. Zeléni je grátao, gda je tô velko hrabuko csúo. Nê je pító, zakaj gorí ogen; szamo, gda je vído, ka zsená mater símfá, csemér ga poléjo i gorí je zdigno bot na nyô.

No bogme, csi bi sze tô naréci godílo, ka páver zseno zbije.

Ali prinyem sze tô zdaj obrvím zgôdilo. Zseno szo roditelje v prgíscsi osznávlali, ár je jedína csi bíla i Baracs jo líté dôbo, gda je trdno obecsao, ka nigdár nede pío víno ali palinko. Ár je tákso nôro natúro meo, ka je precí na bítje sô, csi je kaj pío. Bíjo je, kak bozsi bícs. Tisztoga je vdaro, sto je rávno pred nyega príso. Nôra natúra! Ali doszta táksi jeszte. Edna kupica vína je szploj preobrné. Ovak szo krotki, kak golôbje. Záto szi je on gorídjao vuszebi, ka nigdár nede pío. I nê je pío. V blájzsenom pokoji je zsívo z zsenôv. Aki, gda szo té nôvi farov gorizázidali, on je tüdi mogo idti na áldomás, i mogo je piti na zdrávje popa. Od pét lét mao je nê pío. Dobro me szpadnolo.

Na té vdárec je zsená gorizevílila, v hízso je bêzsala, v szvétesen gvant sze je oblekla. Sziná je za rokô zgrábila i odísla je zsným. Rávnocs sze je nazáj nê zglednola.

Baracsa szo szôszedje ráтали, naj ide po zseno, ka je velki kvár za nyô; csízta, delavna zsenszka je bíla, csi je glíj drúgo nê prineszla k hízsi, szamo tiszto, ka je naszebi méla.

— Piáni szi bío, je pravo pop, gvúsno, ka szi tí krívec. Zsena ti zná, ka nemas segé víno pítí. Ali vídis, vnôzsa sze nyêj, ka bi száma od szébe nazájsla.

— I nemo vecs vína pío, kakkoli bó; gút mi naj szprné, csi mo gdaszvêta pío, je erkao Imre, ali tó je tüdi isztfna, ka je lagov pesz, steri szvojega vértá povzse.

Tak za ednim kédnom szo kôla prísla k Baracsi. Zsené vűjec szo prísli. Táksi »kajaszmarám« cslovek, koga bajtísi z ednoga krája vkumesz sztojijo, z drűgoga krája pa doliviszijo. Céli dén kadí i gléda obláke.

Baracs Imre je tak stímo, ka je nyiedva míriti príso. Z osztrimi, csemernimi ocsámi ga pító :

— Ka scséte?

— Lado, pa posztelo.

Gda je te sztári nika nê gúcsao, Imre sze je tüdi pokojo. K voglé naszlonyeni je glédao brezi rêcsi, kak noszi szvák na kôla tulipántosko lado, pa rôzsnato posztelo. Matí szo té rávno v cêrkvi bíli. Imre je nê pomágao.

Gda szi je te sztári na kôla szeo, Imre sze je geno. Víditi sze je daló, ka nika scsé praviti. Ali te sztári je szamo »gyö« pravo tim konyom i brezi szlobôdjemánya sze je odpelao.

Od físztega mao je Baracs Imre nika nê csűo od zsené, nê dobroga, pa nê lagvega.

Tam mandiga zdaj po ôgradaj. Csi bi na cészti sô, tak bi lűsztvo míszlilo : príso je po zseno. Niscse naj tákse nemíszli. Na ov kráj vesznice je príso. Tam sze je nazájpovrno na cészto. Trdno je sztô-pao. Na mékoj zemlé szo sze kázale szteze potkôv nyegovi csízm. Po kólnoj pôti je sô. Z etoga krája je nê steo idti, csi bi pa na ov kráj sô, níkák bi tak míszlo, ka sze bojí zsené. Ne bojí sze on níkoga nê. Pípo sztrmno naprêdrzšécs je mímo só kre zsénine hízse. Nê je tá pogledno. Tak, da bi nê on neszo pípo, nego pípa nyega, kak gőzôs cúga.

Vész je tíha. Pszí ne lájajo. Baracs Imre bi nê márao, csi bi od zsénine hízse pesz szkocso vő nanyega. Z botom bi ga vdaro. Ali nega tam psza. Ne bezsí zanyím niscse nê.

Baracs Imre dale ide do szredíne vézsi. Eti zse pomali mandiga. Nazáj sze povrné, tak da bi sze szamo záto povrno nazáj. ár

pípo scsé nazsgati. Ali záto szkóz vküpdjáni prgíscs nasztréga-prék po vilici.

— Nê szo me na pamet vzéli, mészli szi dreszélno. Ah, ka vragá hodim jasz gori pa doli, kak szprotolésnyi hlád! K szinê szam príso. Moj szín je moj szín.

Etak sze pokrèpsivsi nazájide i sztáne pred hízsov na bot naszlonyeni. Mocsno püscsáva dínszke obláke. Tak scsé na znánye dati, ka sze on ne bojí, szamo nescse notriidti.

Vê pa Jancsek ednök zse vöpríde i té de gúcsao zsným. Ali Jancsek ne príde vö.

Med tém má cajt poglednoti hízso. Rávno je táksa, kak pred sesztimi létami, escse kosza tak viszí na padlása lúknyi, kak je té bíla. V ográdcseki sze na ednom koli piszker szüsi, i okóli nyega jeszénszke rôzse cvetéjo rávno tak, kak té, gda je zsená escse dékla bíla.

Hej! doszta rôzs od etec je povénolo na nyegovom krscsáki. Szaksa rôzsa je z küsúvanyem prísla.

Baracs Imre je eden küp kaménya vído na cészti. Zakaj bi on tam nê dojszeo? Tô kaménye je nê zsenino i ftícs tüdi tászéde, kama scsé.

Pípa je medtém vgásznola. Baracs Imre jo znóvics nakladé, ár jeszto v cslovecsem zsítki megnenya, gda pípa kaditi more.

I kak tú szedí pred hízsov i pípo naklája, vdilje pogledne po vilici. Ka pa vídi? Szvojega lagvoga psza, kak tam szedí na szredíni ceszté i ôzdalecs na Baracsá nasztréga.

— No vís, pesz ne povrzse gazdo szojege. Rínko poj eszi!

Pesz goriszkócsi. Vu minúti je tam pri szvojem gazdi i veszélo szkácse okóli nyega.

Baracs gládi glavô psza. Dobro me szpádne, ka je nê szamoten.

Ali pesz dvakrát-trikrát szmrkne i potom prékszkócsi po cészti i po grabi i zse tam szkácse pred kúnyov.

Jancsek rávno té príde vö. Növé csízme má, pa növi kapút na plécsaj. Vê bi pa on brezi kapúta tüdi leko vöpríso, ali ocsa more víditi, ka je színek dôbo.

Pesz z velkim cmúnckanyem plése okóli Jancseka. Gori sze posztávi nanyega i lízse ga.

Jancsek ga pa za sínyek prímlé i obiné ga :

— Moj Rínko !

Baracs brezi rêcs gléda tó. Pocsáka, dokecs sze szín veszeli pszovi, té ga pa v nárocsa vzeme :

— Poznas me?

— Moj apa, sósnya veszélo pojeb.

Pesz nazájbezsi k künyi. Baracs vídi, ka csonta pa krúj letí vö z künye pszovi. Rínko veszélo popádne za csonto i escse vecs proszi te neszramoten. Notri ga püsztíjo v künyo.

Pojeb sze dolipocsújszne z ocsini nárocs, i prímlé ga za rokô :

— Pojte not !

— Nemo, právi kmicsno Baracs, nê szam záto príso.

— Dönok pojte, pojte !

Gda pojeb zôpsztom vlecsé ocsó notri, ténya sze szkázse v dveraj i sümlénye gvanta sze dá csüiti.

Baracs Imre csúje, rozmaringovo szago tüdi obcsüti, ali ne poglédne gori.

— Imre právi eden zsenzski glász, poj notri, tam bos tüdi leko gúcsao z színom.

— Nemo sô, právi te cslovek, nê szam záto príso, ka bi notri sô.

I té zdigne glavô. Z píпов v lampami osztro gléda zseno.

I kak jó gléda, vídi, kak je lêpa tá zsenzška, tá nyegova zseno. Nega tákse vecs vu vészi. Ali vszedno. Zsenzška, stera povrzse mozsá, je cvetécsa vëka, stera sze dojvlomi z dréva i v blato szpádne, nê je vrédno jo gorivzëti.

Tô szí mészli Baracs Imre, i vendar bi vöpovedo tüdi, csi bi páverszki cslovek znao vöpovedati z recsámi, ka szí mészli.

Pesz z répom migajôcs hodi okôli nyidva.

— Znam, právi zseno, znam, ka szí nê záto príso ; ne zovém te za toga volo, nego záto, naj vész náj ne vídi.

Té je príšlo vö lüsztvó z cërkví, i ôzdalecs sze dalô víditi, kak sze raztopi cslovecsa vnozsína na vsze kraje.

Zsenzška etak erkôcs na plécsé mozsá dene roké.

— Jeli pa tí tüdi scsés naj notri idem, píta Baracs Jancseka.

— Persze, ka scsém, je pravo pojeb, vë pa zse tam máte na sztoli víno.

Zdávnya i zdaj.

— Kardos János —

- Dosztakrát szem praviti csüo,
Ka je zdávnya bõgsi cajt bio.
Ah! i tõ, csi prav zbrodjávam,
Povszéd z britkosztjov szpoznávam.
- Te je z vüpanyem vodilu
Mati dête i dojila ;
Zdaj jo pa groza obide,
Gda cslovek na zsítek pride.
- Zdávnya szo mó dri ocsáci
V méri zsvieli, kak bráto i ;
Zdaj pa meszto vjedínanya
Trõbi satan nezívanya.
- Te je vrédnoszt v díki sztála,
I lép i szád trü dov brála ;
Zdaj pa grozno hvá lo jemlé
Od gnüsznoga ploda zemlé.
- Zdávnya je dü h szloboscüne
Ravnao miszli vesz obescüne ;
Zdaj pa má nye csréde lüsztva
Ráj vlecséjo járem robsztva.
- Te je grêha rob trpetao,
I szirmák pod obrambov sztao ;
Zdaj sze pa nedúzszen vmárja,
A' szluga zla zagovárja.
- Te je cslovek z Bõgom hodo,
Ar ga je dober dü h vodo ;
Zdaj pa szvét i ná gib têla
Rú zsi nyegvo hodbo z cêla.
- Te szo z obilne letine
Tekle veszêlja vretine ;
Zdaj pa szükesüne zêle
Nõcs pokrív a vsze drszéle.
- Te je lép i cvêt jákoszti
Bio korona lét mladoszti ;
Zdaj pa vu povõden zla
Vtonyena süroka zemla.
- Te je rod szvoj vísni ocsa
Z lübéznov vzeo na nárocsa ;
Zdaj pa z bicsom szrdítoszti
Scsuka plemen okornoszti.
- Nigdü je angel lübézni
Vrácsó rane dü s bolezni ;
Zdaj pa divji vdér besznõcse
Krven mecs vu nyé namácse.
- Zláto vrêmen! kama sz i tí?
Lêpe návade, gde szte ví?
Jaj! díke vase míli trá k
Sze je szkrió v zla i nevól mrák.
- Te je cvela dobrovolnoszt,
Pravica i zadovolnoszt ;
Zdaj pa vótloszt má rni dobrót
Céca krv, jê mozgé szirót.
- Ka szem csesztõ praviti csüo,
Ka je zdávnya bõgsi cajt bio ;
Ah! tõ, csi pazko zbrodjávam,
Povszéd z britkosztjov
szpoznávam.

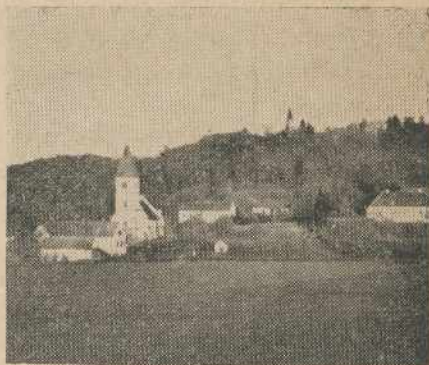
Edna hisztoricsna lázs.

Z ednoga, od pokojnoga dr. Oslay Ferenc profeszora szprávošenoga zgodovinszkoga pizala.

(Obprvim starpano vu Dornovini 1922, 3. 4. numera).

Z nikim sze nescsem stükati ali právdati, gda od cajta do cajta z histôrie nasega lúboga národa stokaj napisem, ár szem i jesz toga národa szín, ár szam i jesz szlovenszke materé mlêko cécao, pa csi mi je goszpon Bôg tô míloszt dao, ka szem sze mogao vönavsiti,

Felsőlendva z sztárov cërkevoj, stera je v 14-oj sztotini bila gorposztávlena. Na bregé sze vidi törem grádske cërkví i sztréja grádski hramóv.

té zdaj tô bozso míloszt, kak bi mogao inacsi zahváliti, kak csi — kelko mi vrêmen dopüszi — vszô mojo sznágo, vsze moje vcsenyé na tô obrném, ka nas máli národ búdim, vesím, gda nyegvo indasnyo vrêmen napisem, ka naj, gda mo cstéli zsítek nasi sztári pcsákov, z toga batrívnoszt pa düevno môcs dobímo.

Té pa, kak právim, z histôrie nasega národa bom pízao stokaj. Ka je história? Historia je szvéta isztinítna pravica. Ali lüdjé, steri histório scséjo pízati, szo dosztakrát nê isztinszki, nepravicni, hamiski. Pa táksi hamisni lüdjé stímajo, ka oni histório písejo, gda lázse písejo. Pa znáte, ka sze té mále stampane litere nemrejo protiposztaviti; one szo tíhoma; komi i kak bi sze tózsile?

Edna táksa historínszka lázs je tó, ka szo eto rêcs »vend« Vógri vönajšli okóli leta 1848.

Drági moji, tó je nê isztina, tó je nê història : tó je edna pròszta pa velka lázs ! Idte na Tisíno, pa tam na plebánii nájdete edno sztáro, trísztô lét sztaro písztmo z leta 1627-oga, stero je vu leti 1690 znóva pecsácseno, pa v tom písztmi te zse csteli eto rêcs »vend«.

Ali napísem vam porédi, kak szam na tó lázs prísao. V róke mi je prísła edna kniga, stera sze zové : *Egyháztörténeti Emlékek. I. kötet. Összegyűjtötte Payr Sándor theológiai akadémiai tanár, Sopron, 1910.* (Cerkveno-historínszki Szpòmenki. I. kniga. Pòbrao je Payr Sándor theol. akadém. tanár v Soproni vu leti 1910.) V toj knígi, na sztráni 102—128, nájdemo eden protokol (jegyzőkönyv) z leta 1627, steri protokol na Tisíni csúvajo, pa v sterom Letenyei Stevan, luteránszki esperes z Cseprega napíse, kak je on, po velényi cerkevne oblászti, goripoískao luteránszke vendszke fare Vasvármegyöva. Tó szvoje on na dijacskom jeziki etak zacsné : *Visitatio Generalis Ecclesiarum Schlavo-vendorum in bonis Széchianis et Batthianis in Comitatu Castriferrei constitutarum Anno 1627. die 10. Julii.* (Vizita generálna Szlovenszki-vendszki církev, stera na poszesztvi Széchia i Batthyánia v Vasvármegyövi lezsíjo, vu leti 1627. dnéva 10. Juliusa.)

Steri má ocsi, naj gléda, steri má víha, naj poszlúsa ! Eden pop, steri je vu leti 1627. naso cêlo krajíno Vasvármegyöva, szákso faro pa gmajno goripoískao, vsze církevne pa solszke knige i resúne preglédao, z lüsztvom gúcsao, právim eden pop, gda je z szvojim poszlom gotov grátao i napíse szvojoj cerkevnoj oblászti od té vizi-tácie eden protokol, v sterom nas národ »Vend« zové, pa nam té zdaj vòcsi mecsejo, ka szo tó rêcs »vend« pred nikelko lét Vógri vönajšli !

Z nikim sze nescsem stükati ali právdati, szamo pravico scsém brániti !

Gúcsi isztino z jezikom
I lázse netrpi v nikom ;
Ár isztine govorênye,
Je csízste dúse znamênye.

Kak drági kíncs je postenyé,
Kí li vnêmar vuvlácsi nyé,
On szí zrúsi szteber szrecse
I nyé mocsen zíd premece.

Na vüzem.

Amerikánszki Szlovencov Glász 1939. ápr. 7.

Ete szvétek je pún radoszti glászi :
Da szmrt nema vecs nad nami oblászti
Szpévajmo záto vszí peszem zahvdno
— Jezus je zmágo!

Rózsice na póli sze odpérajó
I grobi sze zeléno oblekávajo,
Dúsa moja i tí sze zdaj ponóvi
— Na. zsítek nôvi

Pri grobi naj ne bôde vecs plakanya,
V szrcaj raszté rózsica vűpanya ;
Lübézen je mocsnêsa i od szmrta
— Znála jo sztrti!

Pravica poklácsena sze prebüdi,
Tém trpécsim sze bídjzsenoszt ponüdi.
Vecsna nôcs je prêsla, z Golgote krízsa
— Szunce nam szíja!

Hodi záto národ Bôgi pokoren,
Boríj sze z Jezusom, kí je zšív, zmozsen,
Za lepso bodócsnoszt i zvelicsanye,
— Naj más zsvlénje!

Lêpa zemla je Vogrszki ország, známo ; Szrecsna grúda je nas ország,
Eti od Bogá vecs blagoszlova mámo, Blájzsen vu nyem bogat, szirmák :
Kak bi po pravici tô szamí zseleli, Vsze ka szrcé zadovoli,
I kak bi míszliti i prosziti, szmeli. Vgája nam na brêgi, v dôli.

Szpuni, ka komi obecsas,
Tak postenyé nezakockas.

Kak szo zsiveli nasi indasnyí ocsáci?

Vu Csaplovicsa knígi, Croaten und Wenden, stera je v 1829-om leti vu Posoni bila vödána, zadoszta pridátk nájdemo k odgovorênýi toga pítanya.

Do konca 19-te létosztine szo v nasoj krajíni szkoron vsze híse z borovoga leszá bilé pocimprane. Szamo te odszpodí bodôcsi, z zemlôv sze dotíkajôcsi pocek je z rasztovoga ali kosztánovoga leszá bío. Goricsánec je leko dao címprati, ár vu nyegovoj krajíni doszta táksega leszá jeszte. Têm zsmetnêse je slo tô delo Ravénci, ár on nema brovjá, pa gôr, i lész z velke dalecsíne more voziti. Med brvnami bodôcse raze, tak tüdi cêle sztené je z blatom trbelo omazati. Bôgsi vérti szo szí sztené odznôtra i odzvüna z vápnom obêliti dáli.

Nemesnyákove híse (ár je prinasz tüdi doszta prôszti nemesnyákov bilé) szo sze v tom odlôcsile od páverszki hísz, ka szo vszígðár lepô obêljene bilé, vékse obloke szo méle, polke pa zsalugátere tüdi.

Szobe szo na presztor gledôcs zadoszta velke, ali prevecs niszike bilé. Oblocke szo porédoma tüdi máli bilí tak, ka je eslovek pri sztenaj endrúgoga komaj mogo víditi. Malo pohízstva je bilô v nyíj. Szirmacskêsi kmet je zse gizdáví bío, csi je v ednom kôti szto, pri sztênaj sztolice, posztelo, lade meo. Kí je pa omáre, sztôce — kakkoli prôszne —, meo v híszí, sze je zse za bogáteca drzsao.

Hízsa je nê méla rôra. Dín sze je tamtá trô vö vu vönêsnyí szvét, gde je kákso lúknýo najso. Kúnya je záto vszígðár zamázana i szajavna bila. V ednom kôti, na ednom pozdignýenom meszti je pécs sztála, v steroj szo krúj, zônike, repnyacse, vrtanke pekli. Pri pécsi, tüdi na pozdignýenom meszti, je bilô ognýiscse. Réðno sze je tú nalágao ogen, k nyémí szo bilí posztávleni píszkri, vu steraj sze je vszákðenêsnyá prôszna hrána kújala.

Lampasov je té escse nê bilô. Lüdjé szo szi z szkalami szvetíli, stere szo szi z dobro vöposzenenoga borovoga rila szcsészali. Szkala je v eden szamosztójécsi posztávnyek, vu takzváni poszvecsnyek bíla posztávlena. Gda je kákse vékse delo slo vu künyi, ali pa vu szobi, té je nikák vszigdár prinyem mogo sztáti, szkalo je od cajta do cajta odtrnoti, i edno drúgo vuzgati mogo, gda je ta prva zse

Grád pri Felsőlendvi, kak sze od záhod-szöverszkoga krája vídi.

do konca zgorêla. Rédno je v künyi drúgoga pohízstva nê bilô, szamo sztolice, pa eden szklêdnyek z szklêcami i eden posztávnyek za vrese i píszkre.

Bögsi vérti szo rédno na obá kraja künye edno szobo, přédnyo i zádnyo hízso meli. Z trnáca, ali pa z prékleta je cslovek ednáko vu hízso ali v künyo sztôpo.

Za têmei trêmi hrambami szo ove hrambe naszledüvale, na Ravénszkom v ednoj-isztoj línii, na Gorícskom v kríz, kak eden obrnyeni velki **L** (**Г**). Nájblizse je bíla klêt. Vcsászi nê szamo edna nego dvê. Za nyöv szo stale, na szlédnya pa lêvi za szvinyé bíli. Gyümno pa naszipárnice szo navékse v ednom poszebno sztojécsem hrami bílé.

Na ednom táksem sztani szo rédno trí-stírí famílie zsviele: ocsa z máterjov, szinövjz z zsenami, ali pa cserí z zetami pa z décov. Cêlo famílio, tak tüdi vönésnye delo je sztári ocsa ravnao, dokecs je ládo. Gda sze je zse oszlabo, ravnanye je překdao sztarêsemi szinê, ali pa zeti. Tákse premenývanye je bogme dosztakrát z szalosztnimi dogotkami bilô vküpvézano.

Odzgora imenüvane knige trdíjo, ka szo Goricsanci zdravêsi i csrstvêsi bíli, kak Ravénci. Toga násztaja zroke vu vínapövaníi nájdejo. Tak potrdjávajo, ka je víno, pa zsganica dála nyým môcs

pa zdrávje. Ali záto szo Goricsanci dönok v lagovêsem násztaji bílí, ár szo Ravenci v Szoboti, v Böltinci i v Radgonyi vszigidár dobre doktore najšli, esi ji je beteg doszégno, na Goricskom je pa nê bíló doktorov. Dalecs szo mogli ídti, sze pelati, ali pa doktora k szebi pozvati, esi szo ga steli meti. Lüdjé szo v tom hípi vrêmena szamo csetéro betêgov poznali: prtún, szúji beteg, trésliko, pa grízse. Szrečni lüdjé! Kelko betêgov poznamo mí zse zdaj!

Kak híza, tak je tüdi nyúva hrána prôszna bíla: kapúsza, repa, graj, lécsa, krumpiske, mocsnik, idínszka pa proszéna kasa, psenícsni, kukuresni i idínszki zsgónicke, kukoresne pogacse, prtepane i zafrigane zsupe. V leti szo pa k tém keujprisle: oliova i spékova saláta, mlécsné, zafrigane i kvásene ôgorke. Lüdjé szo brezi poszebnoga tanyêra z edne szkléce jeli i z edne kupice píli, szaksi je z szvojov zslícov i z szvojimi raskosami szégao vu szkléco.

Krúj je v tom cajti nê tak návaden bío, kak zdaj. Goricsanci szo na tó gledôcs vu lagovêsem polozsáji bílí, kak Ravenci. Gda je szúcsava bíla, te szo bogme dosztakrát prisziljeni bílí z kukoresne, idínszke i grôkove mele pecsti krúj i vsászi szo esce kukoresne tucske pa trpine dáli szemléti i k krúsnoj meli keujmésati.

Ete prôszne hráne szo rédno prisle na szto. Pri véksi i zsmetnési ôpravica, v koszítvi, v zsétvi, pri mlatídví szo esce drúge hráne tüdi bílé, kakti z idínszke mele v tepsii szpecseni sterc, ali hajdinacsa, gíbanca, na ráji réteske, ali povítnice, zónicke, ali repnyacse, krápe. Vu táksem hípi je meszô tüdi nê falílo.

Nasa künya je zse v tom zdávnyem hípi vrêmena vsze pokázala, ka zná, gda je krsztítje, gosztüvanye bíló i gda szo kolíne drzsali. Zsenszke szo kújale i pekle vu velkoj obilnoszti esese pri ti szirmacs-kêsi hízsaj tüdi. Piscsetína, küretína, goszetína, govédina, teletína, sunka, braszko meszô je príslo na szto. Na szúji réteske, pa fanke szo tüdi nê szmele faliti; i vu velkoj obilnoszti szo bílí tam vrtancke, nase krajíne nájkrašnêsa i odlôcsena jêsztvína. I tákse szo tüdi neszle nase zsenszke vu velki bútoraj, gda szo ômlakíno goripoisz kale.

Sztári ocsevje szo dúge vlaszé noszili, nazáj szo szí je poceszali i eden okrôgli glavník szo potisznoli vu nyé, szkoronnê tak kak vu vezdásnyem vrêmeni varaske goszpé. Goricsanci szo bajsznati bílí

tak, kak Vògri. Ali Ravenci, nájmnre oni, kí szo pôleg Múre zsiveli, szo stajerszke návade vzéli gori i bajúszí szo szí dojobriti dáli.

Lüdjé szo sze navékse tak oblekávali, kak Vògri. Mozski szo szüknyene lacse, rávno táksi prusznyek i kapút noszili. V zími szo szí lederni ködmen, ti szirmacskési pa gyopo oblekli. Na glávi szo ôbo, ali pa okrògli krscsák, na nogáj pa csízme meli. Zsenszkina szüknya, kikla ali janka je obilno bíla zgrbana, oplecsnyek i rokávci szo pa lepò vòzaslingani bíli i eden opász je têlo opászao tak, kak pri Vogrínkaj. Te szo zsenszke tak v zími, kak v leti pocío noszile i obri nyega szo vacalèk vu rázlocsní formaj zvézale. Pri szvétesni prílikaj szo meszto nyega pecso, z bêloga plátna sztojécsi i lepò vónaslingani glávni pokrív djále na glavò. Za szirmacskése zsenszke je nájnavadnési zgornyi oblèk z dományega plátna vòvrezani i vkükzasítí prt bío. Táksega i k nyemi bêlo janko szo escse bogatése zsenszke tüdi mogle na szébe vzéti, gda szo na pokopálicse sle. Po táksem je v tom hípi vrémèna turobna fárba nê csarna, nego bêla bíla.

Nase zsenszke pa deklé szo zse v tom zdávnyem hípi vrémèna tak na Gorícskom, kak na Ravénszkom csízsto i sznajzso hodile domá, na nyivaj, pri deli i pri kaksojkoli príliki, ár je návadno bílo necsízste dékle z etim pítanyem drásgyiti i ospotávati: jeli e pa privasz voda pogorêla.

Berí dízne ròzsice,
Gda leto príde!
Núčaj mále vòrice:
Vrémèn odíde!

Zdaj escse szí prí mòcsi,
Znás, ka te dojde?
Nezaprávlaj bodòcsi!
Vrémèn odíde!

Híp vszákoga megnenya
Ti zleka vujde;
Zsítek tvoj je nê szenya:
Vrémèn odíde!

Zbío, zbío je Bòg toga z obòma rokáma,
Kí na dízne kíncse verne szkrbi nema,
I nika dobroga sze nevcsí v szvojem sztáni;
Táksi szrecsi szvojoj szam kopa grob ráni.

Jeszén.

V széro sze je zvíjla zse gláva rodnice,
Zmrznola je rosza, káple drévja lísztje.
Kratisa, kratisa de zse szunca szezta,
I gda jo prebezsi, v dūgi szen sze zgūza.
Pocsiné szi ono tam na kraji nébe,
I tim sztárim kiva : vász csákam do szébe.
Sztrošzi sze na eto gláva doszta sztarcov,
Dönk ido zendrūgim na mér od mladéncov.

Domovina.

Velki je szvét, mála ma domovina ;
A' to lúbim zgorécsega nágiba ;
Za vezš ete szvét nebi jasz méno nyé
Ar znam, nindri gori nebi najšao té.

Zdávnyi dētdeci szo mi nyó szpravili
Ino z švé ov krvjov zapešatili ;
Švéti mi je vszákí prášec v nyé kríli
Vszákí brég, dól paradizšom vezšeli.

No, pajdás, podajmo szi roké,
Oblúbmo, ka ne osztávimo nyé,
Nego dokecs nepovéne vszěj šzrce,
Nyó lúbiti mámo, kak zšítka šzunce.

Nágib k dômi.

Dôma mojga lépi, határ!
Víditi mam gda tvoj kotár?
Hej! gde hodim i pocsívam,
Povšzéd tebé pred ôcsmi mam.

Od dalésnyi ftíc zvedávam,
Jeli te, dôm moj, esese mam,
Zvedávam te od oblúka
I od tíhoga vetra zráka.

Ali zaman, šzirotics szem
I li šzirotics osztánem,
Šzirotics bom vu túhíni,
Kako cvétek na púsztíni.

Tí hütica, gde szem rodjen,
Hej! Dalecs szem od té vršzen,
Dalecs, dalecs, kak práj, pepél,
Šteroga távneszé vrtél.

Z histôrie nasi obcsín.

Nasa krajína je, od zgrúntanya országa mao na záhodni grániceaj lezsála. Ausztríjszki, korôski, krajnszki i stajerszki poglavárje, tak tüdi grofevje i véksi plemenitásje — nevékse z nemszoga, ali gdate tüdi z szlovenszoga ploda — szo dosztakrát z rozszjom prékvdarili po gránici, lüsztvno szo vöporobili, ali szo pa cêlo krajíno k szebi steli szpraviti. Záto szo országa kralövjé, zse z Árpádove hízse, eszi mocsíne, gradöve dáli gorposztaviti.

Na presztori vezdásnyega Vasvármegyöva je 26, na presztori Zalavármegyöva je 27 gradöv bilö. Vasvármegyövszki gradövje szo eti bilí: Asszonyfalva vára, Borostyánkö, Dobra, Egervár, Felső Lendva, Girolt, Hollökö, Karakó, Kertes, Kígyökö, Körmend, Kószeg, Léka, Mártonfalva, Márványkö, Monyorókerék, Muraszombat, Óvár, Rohonc, Ság, Sárvár, Somlyó, Szalonak, Szabária (Szombathely), Újvár (Németújvár), Vörösvár. Zalavármegyövszki gradövje szo pa na naszledüvajöcsi mészta j bilí: Alsólendva, Búzasziget, Csáktornya, Csobánc, Fancsika, Hegyesd, Iklöd, Kanizsa, Kemend, Nempti (Lenti), Páka, Peleske, Rezi, Reznek, Sümeg, Szigliget, Szentgrót, Szentgyörgy, Szentgyörgyvára, Sziget, Sztridó, Tátika, Tihany, Újdombró, Zalavár. Têj gradövje vu ponövlonoj formi esese zdaj sztojíjo, ali sze pa nyúv rüs dá víditi.

Na presztori dvá vármegyöva je vees, kak pétdeszét gradöv bilö. Bogme csüdevrédno delo! Záto szo Nemci krajíni Grádska Drzséla (Burgenland) imé dáli. Pa szo têj gradövje rávno proti nyím bilí gorposztávleni na obrambo lüsztvno.

Nase vesznice szo z tála k Felsőlendvi i Muraszombati, z tála pa k Alsólendvi i Nemptii szlisile.

Strti László král je vu 1275-om leti Felső Lendvo Omode nádori darüvaö. Gda je tá famílija vömrta, je Velki Lajos král v 1355-om leti grád i zsným 100 veszníc Szécsi Miklósi dao prék. Alsó Lendvo i Nempti grád je pa Bánfi-ova famílija dôbila v 1322-om leti od Robert Károly králá.

Pri prěkdávanyi i notriszpelávanyi nôvi poszeszníkov szo protokolumje bilí gorivzěti, vu steraj je vszáka vesznica, vszáko poszesztvo i vszáka zôszed sztojčesa püscsáva z iménom zamerkana bila. Nájstarěsa iména nasi veszníc sze v těj protokolumaj nájdejo i vküp szo posztávlena v ednoj velkoj, z pét kuszti zavězkov sztojčesoj knígi: Zgodovínszki zemleszpisz Vogrszkoga országa (Magyarország történelmi földrajza), stero je Csánki Dezső napiszao i vödao v 1897-om leti.

Drzsétek těj kníg je za nász jáko intereszanten, ár vu nyem zgodovíno nase krajíne i nasi obsín nájdemo. Jeszto vesznice z právim vogrszkim iménom:

Arnold-fia-Miklósfalva, nindri okôli Felső Lendve,

Banafalva, véndar zdaj vu Némskomországi lezsécsa Bonisdorf,

Bükk-alja, nindri pôleg Felső Lendve,

Devecserfalva i Devecserháza, nindri okôli Felső Lendve,

Domonyarév, vu dolé vodé Lendave,

Fulyifalva, med Felső Lendvov i Hidegkutom,

Gáspárháza, med Falkócom i Tótlakom,

Gerencsér, zdaj na Némskom lezsécsi Gries,

György-fia-Miklósfalva, vu dolé vodé Lendave,

Izsép, pôleg Sala,

Jakabfalva, v okroglíni Felső Lendve,

Keplevölgye, med Martinyem i Szlavecsov,

Lakos, vu okroglíni Andorhegya,

Peszkefalva, vu dolé vodé Lendave,

Sulyukfalva, vu okroglíni Felső Lendve,

Szomolyánfalva, vu okrolíni Felső Lendve,

Szomorúfalva, vu dolé vodé Lendave,

Tamásfalva, blúzi Petáncov,

Tamásháza, vu okroglíni Felső Lendve.

Od těj veszníc zdaj niscse nika nevê. Ali szo dojporüsene vu bojnaj, ali pa dojppogoréle, sztancsarje szo sze pa inan znoszili. Drúgo, májmre pa szlovenszko imé szo nê mogle gorivzěti, ár szo té, od nász zdaj poznane i szlovenszko imé majôcse vesznice vu těj, vu 1366-om leti gorivzěti protokolumaj zamerkane.

Nájdemo tüdi vu nyíj práva sztára vogrszka iména vezdásnyi veszníc; tak tüdi tó, kak szo sze premênile:

Bokrács, Volkarács (1355), Bokrath (1364), Bolkracs (1437),
 Borhida, Borihida (1421), Borhyda (1476),
 Csöpíncz, Chypencz (1414), Chypyncz (1430),
 Dolics, Dolonya (1355), Dolyna (1386),
 Dolincz, Hodosfő-Szent-Miklós (1331), Dalinch (1368), Hodosfő-
     Szent-Miklós (1370), Dolyncz (1430),
 Falkócz, Fakócs (1366), Falkoles (1422),
 Gerencserócz, Gerencsér (1366),
 Gyanavla, Gyanon (1366),
 Kovacsócz, Kovácsfalva (1365),
 Kükecs, Kúcseszölgy (1403), Kyczevölge (1462),
 Küstanovci, Kystanovcz (1476),
 Lucova, Luczu (1365),
 Liba, Lyubeháza (1387),
 Marác, Marócz (1291), Marács (1436),
 Mátyásócz, Mátyásfalva (1387),
 Macskócz, Muskovez (1468),
 Martyáncz, Szent Márton (1365),
 Muraszombat, Belmura (1469), Muraiszombat (1498),
 Musznya, Muzna (1405), Kismuzna (1490),
 Nemcsavci, Németfalva (1365),
 Orbocsa, Orbocsa (1331), Vrbocsan (1355),
 Petánc, Petenend (1246), Petenincs (1347), Pethenicz (1414),
     Felső-, Középső-, Alsó-Pethanicz (1504),
 Felső Petróc, Petrolcz (1448), Petrovcz (1482),
 Mura Petróc, Petrócz (1365), Petrustelke (1347),
 Pesarócz, Pincsrócz (1365),
 Polona, Palina (1365),
 Puzsócz (Puczaháza) (1365),
 Püinczi, Puczafalva (1365),
 Roprecsa, Radovánfalva (1366),
 Rakicsan, Rakattyás-puszta (1452),
 Sülincz, talán a. föntebb említett Sulyukfalva,
 Szlavecsa, Alsó-, Felső-Szalócza (1366),
 Szeník, Szelnök inferior et superior (1387),
 Szent Biborç, Szebepure (1365),
 Sztotina, Sztójkvölgye (1387),

Sztányócz, Sztanicz (1448).
Tesanócz, Tisinócz (1340).
Törniscse, Toronyhely (1379). Tornisa (1405), Tornisthia (1524).
Türke, Trekvölgye (1387).
Vidonci, Vidonyafalva (1365).

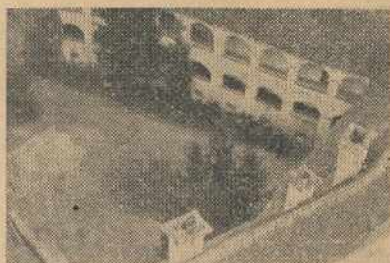
Ka nam právijo té vnóge i dobro podlozsene dátke? Tô, ka je vu zdávnyi létsztotinaj v nasoj krajíni doszta vecs Vógrov zsi-velo, kak vu vezdásnyem cajti, i ka szo sze Vógri návcsili nas jezík i mí szmo sze návcsili nyúv jezík.

Escse poszebne dátke tüdi nájdemo, stere nam tô szvedocsijo. Pri Gornyi Petrôvci je okóli 1500-ga leta bíla edna püscáva, ali marof z iménom Farkasócz. Kak je moglo tô imé nasztanoti? Tak, ka je toga marofa poszeszník zagvüšno z iménom Farkas eden Vogrin bío i z toga iména szo nasi lüdjé imé Farkasovci napravili i tá rêcs je pá vogrszko formo vzéla gori, gda je zsnyé Farkasócz naprávľani.

Vógri i Vendi szo v mirovcíni vküpsziveli. Edne-iszte prave i dúzsnozsti szo meli. Kre Müre bodôcsa vész z iménom Sztrélec, stera je v 1379-om leti imé Sztréleclaka méla, nam pa tô szvedocsi, ka szo Vendi rávnocs tak csúvali gránice, kak Vógri. Ár sztrélec tô znamenüje, kak vogrszka rêcs »lövó«. Eto veszníesko imé sze je rávno tak szpravilo, kak iména »Zala Lövó«, »Felső Lövó«, »Alsó Lövó«, »Német Lövó«. Sztancsárje tēj vesznic, szo gránic-sztrázsárje bili, negledôcs na tó, csi szo Vógri, Nemci, ali pa Vendi bíli nyúvi sztancsárje.

Escse poszebno imenüvane famílie tüdi nájdemo vu tēj knigaj, stere szo prinasz poszesztva mele i odlócseno imé szo szí szpravile vu obrambi nasega országa. Bélaí je vu 14-ój létsztotini vu okroglíni Gornyi Petrôcov; Elderbach v Muraszombati; Gálfi v Petánci; Henczefi i Kövér v 15-ój sztotini Vu Gornyi Petrôvci, v Sztányovci, v Peszkôvci; Kalamár v Ivánczi; Kereszturi v Tótkeresztúri, Musznyi, Korongi, Bákovci, Moráci, Bokrácsi, Szlovenszkoj vészi; Megyes v Tótkereszturi (1500); Nádasdi (1395—1500) v Felső Lendvi, Muraszombati, Petánci, Csöpinci, Markovci, Kükecsi; Nagy (1495) v Tótkereszturi; Petófi v Dolini, Bokrácsi, Ivánci (1340); Prosznyák v Prosznyákfalvi (1448); Sáli v Sali

(1497); Szabó v Küstanovci (1496); Szentbenedeki v Prosznyákfalvi, Káncsovci, Pánovci (1455); Taplánfi na Korongi meo poszesztva.

V reneszansz stílusi zazidani znotrésnyi dvor v grádi pri Felsőlendva-vi.

Nemesnyákov szmo tüdi doszta meli, nájmre pa v Sali, Káncsovci, Küstanovci, Szent Bibori, Tessianovci, Macskövcí, Borhidi, Gederövcí, Korongi, Bákovci, Szent Benedeki je biló doszta nemesnyákov.

Bojdi verno dête tvoje domovíne,
 Mati ti je ona i dojka obcsíne,
 Stera szkrbno varje vsze na szvoji prszaj,
 I szvéte nágibe büdí vu nyí prszaj.
 Vszí mí szmo nyé deca, zsívmo tak v jedínsztvi,
 Nê vu razcsêszanyi ino protivínsztvi.
 Radoszt ino zsaloszt boj ednáki tál vszêj,
 Vszí radi csínmo vsze, ka nyé díka zselê.
 Ménsa ino véksa kotriga obcsíne
 Boj isztínszko dête ete domovíne.

Ka ednôk táminé, naveke odíde,
 To vcseránye nigdar vecs nazáj nepríde.
 Tecszas bíj zselezo, dokecs je zserjávo,
 Razdrobí sze ono mrzlo i plávo.

Koga delo po szmrtri
 Nyegvoj dugo zsvé,
 Toga szpômenek sztotin
 Glász po lüsztví neszê.

Vínszka peszem,

Píj, brátec, píj zláto vince!
Vódó naj zšivína zsré!
Píj! podaj veszéjji szrce,
Ár i tebé grob pozsré.
I keszno de ti té piti,
Gda na dúgo pôt más idti,
Píj, pajdás, ár na en hop
Te zleka v grob szráni pop.

Vís, vu Bachusa kapeli
Cüri zláta zšilica ;
Tam sze razpreszté vu téli
Csleka vszáka szvilica.
Tam obszújne v túzšno szrce
Visisega zšítka szunce,
Steroga tak míli trák
Razzsené prsz temni mrák.

I sto bi nam predstópiti
Szmeo pôt v eto szvellíno?
Sto ne zselé pogroziti
Gúta vu nyé vretino?
Ivo, Vínce i Domiter
Vendel otec i Jupiter
Szo velki szvéci bíli,
I dönok radi píli.

V vínci nájde vrli tezsák
Kíncs i sztálno postenyé.
Pélða je v tom Noé ocsák.
Kí je po nyem dóbo nyé,
Nyegvi jámi, nyegvi trúdi,
Do sze glászili od lúdi.
Dokecs de trsz grozd rodio
I szvét nyega mléko píó.

Vince dúh szegréva, zdigne
Kakti prszí vojníka,
Da ga ni groza ne vujgne
Pred mecsom razbojníka.
Szrcšno, tere Hektor k cíli,
I zaszpi za dóm veszéli ;
Gde ga díke koróna
Za sztálnoszt i krv lóna.

Zsnyim napunyeni vuzsgéjo
Apostolje velki szvét,
Gda na vsze kraje neszéjo
Vere iszkre i poszvét.
I szam Krisztus sze sznyim v Káni
Na Golgothi, v Gethsemáni
Proti szmrći tak krepí,
Da tiho v nyé szen zaszpi

Vínce je ocsé blagoszlov
I vrás v hípi tezškócse ;
Ono je vtísanya áldov
Za mrtve i zšivócse.
Glédaj z verov, glédaj grésnik
Kak nagíble kehli mesnik,
Gda za dúšo áldúje
Naj jo pekla mentúje.

Brez víncá sze níti Bógi
Nemre po prav szlúzsiti
Tó szo zse pred nami vnógi
Mózsje mogli szkúzsiti.
Záto je tak Luther Martin,
Kak szvéti Vazil i Kalvin
Vernim pehár v róke dao,
I piti zapovedao.

Z tém olíjom sze vu szmrí
Mázse íszíne verník,
Gda ga k vísni drzsél vrtí,
Na pôť szprávaľa szpovedník ;
Naj po tak zravnanoj pôťi
Gvüsno ide k cíľi proti,
I szresno szťáne zócsi
Hüdi dühov besznócsi.

Evan! tvoji drági dobrót
Je pún nas prebítek
Po nyíj sze razvedrí szíróť vesz
Mrácsna néba i zšítek.
Blagoszloven bojdi tvoj dár,
Zľáte vretíne pún peháť!
Tebi sze nanízáva,
Kí nyega dzsündzs kostáva.

Szprévod ľube.

Jaj, kak zvonóvje brníjo!
Zdaj ľubi mojoj zvoníjo!
Ni szľobod szem ně vzéo od nyé,
I zse sze na cintor nesze

Vszáko szprotolétje rano
Szam ponóvi grob moj szkrbmo ;
Da jámara trdna róka
Práďja mojjga gda nezburka.

Szprevodi me vö, golób moj!
Na tak zselen vecsni pokoj :
Zakríj práj moj z zsúťov zemľov,
Naj tího pocsívam pod nyóv.

Z mirtusom mi ga obszádi
Ino z cvéticsem okľádi ;
Naj proti szíľi vihérov
Tího szpím pod nyega széncov.

Osi sze tá pridócs zaszkuzís,
Písi med szkuzov na moj kríz :
»Tú szpí edno verno szrce ;
Oťavľaj je mílo szunce «

Da csrvícsov nebom porob,
Vszádi dvé rózsi na moj grob :
Naj zsnýidvi pôťník szpoznáva,
Kaj szva rózsi bíľá midva.

Ne szkrívaj nájne ľúbézni,
Ni tvoji szkúz i bolezní ;
Szrce pa drúgoj ne odáj,
Ni vecs ľube ne pokopaj.

Procs na delo ! ne dreveni !
Vrtaj, dubi, kopaj, greni !
Glédaj na pascsľíve ľúďi,
Kódis de, kí vněmar müďi !

Nějde děte v sôľo zaman ;
Vö sze osznové on tam :
Dobre návade cepíjo
V nyega prszí, kí je vcsíjo.

Lasztvice.

V Bosznii v ednom tábori szo katonje domô zdihávajôcse nôte popêvali. Nôte szo sze domô ceknole, domô vu Vogrszki orszâg, od steroga szo oni tak dalecs szpadnoli, eszi med té erjâve pecsîne i nê eden tak tû more osztâti pod tém erjâvim kaményem. Kak eden prôszti páverszki szîn szvoje szrcsno obsûtênje vu versuse znâ djâti, tak szo té nôte tüdi od doszta-féle rázloczni dugovány gúcsale, od velki topol, od máloga konya, steri zdaj zsêja, ár nega nikoga, kí bi ga napôjo.

Detecsa je tá nôta, ali záto szo jo vszepovszéd popêvali. Kak zsalosztno je nôta múvila, tak zsalosztno szo decski glédali. Ár je jáko zsalosztno od máloga konya li popêvati, gda on po velki poláj leko szkácse tam tá, kama sze nyemi vídi. Bodri pesz je tüdi nê meo mirovcsîne, Sajo pesz tüdi nê. Oh! i kelkokrát szo szpomínali velko vodô Tiszo.

Nôte glász je vöter dalecs odneszo tá po doláj. Zopsztom je popêvo törszki pop na szvojem törmi, nê szo ga poszlúsali. Szaksi je li na tô mîszlo, gda de sô domô, vu lêpo szvojo domovîno. Ali na tô pítanye je niscse nê znao odgôvor dati. Brnâti bregôvje szo li tühi osztanoli. Nyím szamo oblâcke znâjo pripovedâvati od domovîne, oblâcke, steri sze pomali esújszkajo eszi, ár bi oni tüdi ráj v ovom orszâgi osztanoli.

Oh! oblâcke! Oni szo, dobri priâtelje. Gda je te eden, ali te drûgi tákso formo kázao, kaksza sze domá vecskrát dá víditi, decsko ga dugo gléda, zdigne sapko i etak ercsé pajdási:

— Gléj, gléj, té je gvüsno z nasega orszâga prîso.

Od oblâkov szo tüdi nôte napravili, od túge oblâkov, steri od Szegeda idejo vö jáko bisztro.

Na ednom jeszénszkom dnévi sze je proti vécsari eden csaren oblâk zdigávao vö z velki bregôv. Z dôma je prîso, pomali je plavao. Ali gda je do nasi decskov prîso, zacsno je krôzsiti obri dolá.

— Lasztvice, lasztvice! szo krícsali pojbjje, od nász szo príse eszi.

Részán szo one bilé. Bozsi fticsi, steri sze okóli Mále Mese na pôt szprávjjo, ár od zíme seséjjo vujdti. Doszta ji je biló i gda szo v zráki szemtá létale. daló sze je víditi, ka szálás iscsejjo na nôcs. Szakse okó je li nyé glédalo. Tá szo szele na sztréjjo baraka. Póleg je bío váras, ali one szo nê tá sle. Eszi szo príse, tak da bi znale, ka eti domácese lüsztvjo nájdejo. Sztréjjo szo vu trí-stiri redáj poszele.

Szvéta Ana v Borecsi (Borháza). Mábidti ka je túdi zse v 14-oj sztotini bila gorposztávljena. Vecskrát je ponóvljena.

Plôt, grájka, tramôvje szo túdi dôbili zsnýj poredno. Cêla krajína sze je napunila s csivketanyom. Decski szo je pa li glédali, glédali i gúcsali szo zsnými :

— Ka je domá nôvoga, mále lasztvice? Jeli, ka je teski bío vas mars prék po tēj grdi bregáj?

Nevôni vandrarje szo pa nesztanoma li csivketali na vsza pítanya ; ali to csivketanye sze je tém zselnim vűjom tak csűlo, da bi domácsi gues bío. Ár v tom országi, gde szo bilí, nega lasztvic, nega niksi máli fticsov. Tô je orlova i jásztrbova domovína. Ali zdaj szamo naj príde eden táksi orl, ali jásztrbec, jezerokrát dobí szmrt, gda eti lűbezniví i prijétni z dôma pridôcsi fticsi tú sztális májjo.

Décski szo je li poszlúsali, poszlúsali, dokecs szo té trűdne szirôte nê zászpale. Ete vecsér je nikse lárme nê biló vu baraki. Pojbjje szo tihoma sôsnyali eden tomi drűgomi :

— No vídis, vídis, dônok szo etiszé príse. Gvűsno szam znao, ka etiszé morejo prídti. Mábidti, ka szo niksi glász túdi príneszle. Tô je mogócse, vê pa znás, ka szo lasztvice bozsi fticsi,

Pomali je tihota posztánola. Eden sereg je pod sztréjov, te drúgi je pa na sztréji szpao. V toj nôcsi je leko bilô od dôma szí szenyati. Rêszan isztina, ka je tô nyím vszigdár leko bilô.

Gda je na drúgi dén bûdécsa trompöta brécsala, té je zse vszáki decsko na petáj bío. Szaksi je lasztvice iszkaó. Szaksi bi rad vído, kak sze szprávlajo na pôt.

Ali nika trno zsalosztno sze je zgôdilo. Niscse je nê na tô racúnáo, nê cslovek, nê lasztvice, kaksí vötri prebívajo vu kotáj csrni bregôv. Okóli pônôcsi je od szöverszkoga kraja mráz príso, sznêg je prineszo ; sztréje, barake i mezöve je pokríjo.

Lasztvice szo tam lezsale na sznêgi zmrznyene.

Decski szo sze v dveraj sztiszkávali. V nyúvi szrcáj je tüdi szaksi cvêt zmrzno. Niscse je nê steo vöidti, ár bi te na mrtvo lasztvico sztôpo.

Eden je gorívzeo edno, stera je tam lezsála pri prági.

— Nini, ercsé, escse je topla.

Dvé velkivi prgíscsi je meo te décsko. Prôszta páverszka je bíla tá prgíscsa, ali tém toplêsa je bíla v nyêj tekôcsa krv. Od tople prgíscse je ftics ozsívó. Na polojno mrtva lasztvica je ôprla ocsí. Decsko je v radoszti mocsno szkrícsó :

— Pobjbe, lasztvice escse zsvéjo !

Szkoron ka bi sze nê bili, tak szo sze vötiszkali. Szaksi sze je trô k tém nevônim fticsom. Szaksi ji je telko goripôbro, kelko je li mogo. Zacsnohi szo je szegrêvati. Notri szo je znoszili, na sztole, sztolice, posztele szo je dojzdêvali i z gvantom szo je odenoli. Táksi je tüdi bío, kí je je kúsúvao, v lampe je vzeo i tak je vardêvo szapo vu nyé popínóti. Nê je osztanola vônê niti edna lasztvica.

V hízsi szo szí pa zacsnole ocsí opérati, Oh, kaksá radoszt je bíla tô :

— Gléj, gléj, zse sze zácsa gíbati !

— Ka pa moja? Nini, kak opéra klún !

Rêszan szo sze gíbale nevône mále sztvaré. Bíla je zse táksa, stera je na szto szêla, i kolivrat je glédala. Jáko lêpe ocsí má lasztvica. Na nyúvom golombisi sze dojnamála tiszti cslovek, na koga gléda.

Krúj szo nyím ponúdíli, i bilé szo zse tákse, stere szo za nyím popádnole. Vodô szo nyím tüdi noszili, pa csrno kávo. Ár

katonje radi májo csrno kávo i tak szo mízšlilí, ka je lasztvicam tšidi dobra.

Csi je dobra bíla, ali nê : nevêmo. Ali tô je gvúisno, ka je szkoron szaksa lasztvica ozsívêla. Mále nevône sztvaré szo obcsútilé, na kaksem meszti szo. Niti edna je nê divja grátala. Perôti szo nyím decski z zôbnimi kefami pucali. Szaksi je meo lasztvice na szvojoj poszteli. Tiszti dén szo rávno nê meli szlúzsbe. Záto je szaksi po szvojoj vóli leko dvoro szvojím gôsztom z Vogrszkoga országa. Lasztvice szo pa nyím z csivketanyem hválile. Eden decsko je nyím szkoron jocsécs pravo :

— Zakaj mi ne právis tak, ka bi te rázmo, ka te bolí?

Proti pôdnévi je vóter hêjnyo i szunce je szíjalo. Decski szo lasztvice vöznoszili na dvor. One szo pa na sztréjo odletéle. Eden csasz szo szí zgucsávale, potom szo pa vu velkom serégi odletéle. Szrečno pôt szo nyím zdihávali pojbe.

Te szlabêse szo escse na edno nôcs priszebi zadržsali. Vu nádre szo je zdéváli i tak szo szpáli zsnými. Na bítje vkúkszprávleni decski szo na szvoji szrcáj szegréváli té nevône fticse. Na drúgi dén szo té tšidi odletéle.

Rano polúbi cslovêsztvó,
Tak nájdes tvoje blájzsensztvó,
Vsze, ka sze tebi nevídi,
Odvрни od drúgi lúdi.
V neprisztojna sze ne grôzsaj,
I nikoga neobôzsaj.
Hábaj sze pajdástva hűdi
I z dobrimi sze rad múdi.
Tak te niscse neobsáli,
I vszáka dűsa pohváli.

Z vrêmenom csedno saffarűj
I kak drági kíncs je postűj ;
Csi ono ednôk odíde,
Nigdár vecs nazáj nepríde.
Vcsíni dnesz, ka je mogôcse,
Ár vszáki dén má teskôcse.
Glédaj mravlo, glédaj vesélo
I, kak ona lűbi delo ;
Ár ki na deli obtrűdi,
Li on szladko i tího szpí.

Lêpa je polá ravnica
I nyé zláti kíncs psenica,
Szvêti blagoszlov oszlica,
Csiszti zrák bozsega líca !

Ali vnêmar sze nevűpaj,
Na pôv leta csedno címpraj ;
Ka ti prineszê jeszén ?
Po záhodi hváli dén.

Beteg devojke.

Vica predé lenojco

I szlisavsza kukojco :

»Jaj mati, — tak velí —

Jaj, meni nika falí!«

»Niháj drágo dētece,

Dobís lépe csizmice!«

»Jaj mati küsléna,

Nē je tó moja rana«.

Vica sze li zdüháva,

Caga i pomenkáva :

»Jaj mati, — tak ercsé —

Da vam me jáko pecsé!«

»Trpi moje szresicé,

Dobís szvilne szüknyicé.«

»Jaj mati, — vsze zamañ —

Nezvrácsi tó moji ran!«

Vico szkuza poléva,

Sziróta omedléva :

»Jaj mati, — merjém vam —

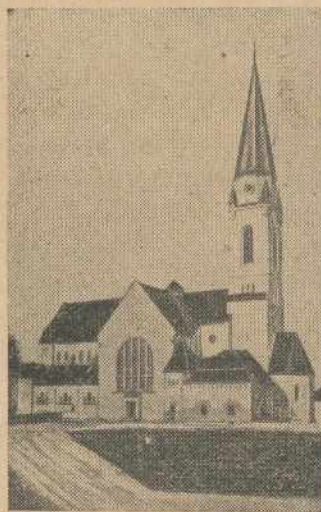
Tak velki beteg mam«.

»Ne meri mi, golób moj!

Príde lépi jundák tvoje!«

»Tó mila mati! Tó

Me je na szrci zsgaló«.

Ponóvlena r. k. cérkev v Muraszombati.
Vu 14-oj sztotini je bila gorposztávléna
Lépi sztēnszki, fresko namálani képi szo
bilk v nyéj.

Vkanjeni mladozseneč.

Pripovedávka z »Priátela«.

Zserlák Nancsika je esrnkaszta deklína bíla z lépov bêlov kôzsov, z bársonszkimi ocsámi, z esrnimi ozmicami ino mále na kûs sztojécse lampe je mêla. Ona je nê fáksa dekla bíla, stera z kitov sesé sztára grátati. Nê je szramezslívo z ôcsmi nakla glédala, esi je stoj od zsenítva gúcsao. Vnôgokrát je na mozsájemánye míszlila, vszigdár sze je nyêj od dobroga mozsá szenyalo i od lêpe hízse, stero bi ona za nászladno meszto znála napraviti. Pa gda jo Grbén Stêvan oproszo, szrcé je nyêj naglász klepetalo i z dobrov volov je nyemi obezsala, ka de nyegova zsena.

Te sészt sztopájov vísziki mladozseneč je veszélo pogledúvao szvojo zarôcsnico.

— Zse szam náma poiszkae edno hízso, je pravo veszélo Stevan. Za fáł jo náma odájo. Pa je právi paradízsom. Súrki dvor, máli ográdcsek je tam, okna pa proti szunci na ceszto glédajo.

— Oh, da je tó vugodno! — právi Nancsika.

— Hízsa je mála, ali náma velko hízso tak ne trbê.

— Tak je, — odgovorí Nancsika — v máloj va túdi meszto mela.

— Szamo mo trijé: müva dvá i moja tetica Cila, stera je tak dobra bíla i obezsala je, ka de tecsasz pri náma, dokecs sze moja zsena vpôti v pelanyi vérsztva.

— I moj ocsa, pa moja mati i moja bratána, tá szirôta Katica? — právi Nancsika nebatrívno.

— Stevan je z csüdivanyem na nyô pogledno i escse ocsí pa lampe zôdpro.

— Ka? — píta z réznm glászom.

— Jasz sze nebi znála odlôcsiti od mojga ocsa i od moje materé, právi Nancsika z nyénimi velkimi esrnimi ocsámi proszécsno gléda-

jócsa na szvojeja zarócsnika. Mati szo szlaba, betezsna i od toga mao, ka szo sze ocsi mojmi ocsi oszlabile, obádvá od méne csákata pomócs. Jeli Stevan brezszeresnoszt bi bilô od moji sztarisov sze odlôcsiti. Katica je pa plantava, pa sze száma tüdi nevê hrániti.

Stevan sze je zoszagao. Deklína je vcsaszi na pamet vzéla, ka sze tô nyemi nevídi. Zsalosztna je grátala i tak sze je nyêj vídlo, da bi sze med nyima táksa globocsína ôdprla, stera sze vendar nigdár vecs ne dá zaszípati.

— Ka pa? Vendar tô scsés, da bi tvojo cêlo rodbíno k náma vzéo? — píta Stevan szkoron z grobiánszkim glászom.

— Stevan! Stevan!

— Edna je betezsasztá, te drúgi je szlêpi, trétja je plantava, gucsi dale z trücanim szmêjom. Nê, Nancsika, nê. Měj pamet, ne zseli od méne táksa norío. Jasz tebê vmemem, nê pa tvojo cêlo zslájto. Nega táksega moska, kí bi v tô privolo.

Deklína gorisztáne i etak odgovorí :

— Jeli Stevan, kaksa zsená bi grátala z tákse deklíne brez szrcá, stera bi szvoje sztarise povrgla, kí szo jo z szmetnim trúdom gorzhránili i od mozsá bi z radosztjov prijéla vsze dobrôto, z stere bi szvoje sztarise vözaprla?

— Tô vszaksa deklína vcsiní.

— Nê tak Stevan, nê vszáka. Denem példo, stera je v táksem sztálisi, kak jasz, táksa nemre vcsiníti. Po táksem tvojo meni porócseno rokô nemrem vzêti. Szlobodno szí isceses drúgo.

— Drága Nancsika, poszlúni me. Tô nemáram, csi tvojim sztarisom gdér blúzi k náma meszto poiscseva, na gvant i na sztrosek nyima tüdi rad kaj dam. Ali tó plantavo Katicó ...

Nancsike ocsi szo od csémerov bliszketale, líce szo nyêj ozserjávile.

— Níti edne récsi nê vecs! kresí. Tô ne dopüsztím, ka bi moji sztariske tak drzsáni bilí, kak kôdiske i dokecs bi jasz vsze povôli mêla, nyima bi pa poszebnó szálas drzsála i vöpogodíla, pocsem sze nyima na vszáki dén jeszti dá. Za toga plantavoga kôdisa sze tüdi jasz morem szkrbeti i naj me Bóg tak blagoszlovi, ali pobíje, kak mó sze za ete szrmáke szkrbíla.

— Ali vís Nancsika, bôgse bi bilô, csi ...

— Jasz tam mîszlim, ka je náma nê vrêdno od toga vecs gú-
csati. Ali záto tak mîszlim, Stevan, ka dobriva priátela osztáneva.
Nemo te duzse müdila. Zbôgom!

I z táksem drzsányem odíde, da bi kralica bíla, nê pa edna
szirmaska deklína. Ali záto sze je dônok sztarala i dugo mílo jôkala,
gda je zacsúla, ka szi je Stevan Kôszovo Júlo zarôcso. Júla je edna

*Grof Szapáry-ov grád v Muraszombati pred ponôvlenyem.
Zdaj varaska hírsa.*

tücsna dekla bíla i mêla je edno bogáto tetico, po steroj je cêli erb
na nyô glédao.

— Nîka sze ne sztaraj, drága Nancsika, je pravo Vímles
Mátyás, eden vszigdár veszéli mladénc, kí je vu priátelsztvi bío
z Nancsikov i kí je vecs lét po nyéni sztopnyaj hodo. Stevan je
nê vrêden, ka bi tí na nyega mîszlila. Rad bi nyemi glavô sztrôszo.

— Ne sztaram sze jasz za nyega, — právi Nancsika — ali tak
idô dene csloveki, csi z nyegovi vnôgi, lêpi trôstov nikaj nede.

— Jaj, csi tí itak vszigdar na Stevana mîszlis, té te nevúpam
pítati, csi glí to zse dugo nâ jeziki noszim.

— Szamo pítaj batrívno, ráta ga Nancsika.

— Jeli, záto, ka sze je Stevan ozseno, tí nescses na cêli szvoj
zsítek dekla osztáti?

— Tô sze razmi, ka nê, právi bisztro deklína.

— Znâ bidti, ka je escse rano moje pitanye, ali duzse nemrem
je zadrzsávati. Tô pítam od tébe, jeli scsés moja zsena bidti? Csá-
kaj escse ne odgôvori, prvle poszlúni, naj ti vesze povêm, ka mi na

szrci lezsi! Nê szam bogat, ali telko znam pripraviti, ka náma nászladen dôm szprávim. Jasz pa tô zselêm, naj tvoji sztariske pri náj bôdejo i Katica, tá szirôta tûdi.

— Oh Mátyás!

— Vis jasz ti ovádím, tô záto vesiním, ár vszí k tebi szlísijo. Jasz szam prôszi i odkriti, cslovek. V mojo rêcs sze leko zavúpas, ár jo obdrzsím. Tebé z tak csísztoga szcreá lûbim, ka je bole lûbiti nemogôcse. Vôren dober môzs ti bôdem v mojem cêlom zsítki. Naj me tak Bôg pomága.

— Ka pa csi bi jasz dônok táksi odgôvor dála, ka te nescsem za mozsá?

— Té tak osztánem, ár drûgo nigdár za zseno ne vzemem. Jasz szam nê táksi cslovek, kí sze vu vszáko lêpo deklíno zalûbi. Jasz ednôk lûbim i eto je za méne nepremenlívo i ôrocsno.

— Csi je tô tak, té de nájbôgse, csi vesaszi privolim, odgovori Nancsika z szmêjom, i v ocsáj szo sze nyêj szkuze szkazsüvale.

— Pa rêszan?

— Kak pa nacsí!

— Naj te Bôg blagoszlovi, moja drága zsená! — je krícso Mátyás od radoszti.

Pô leta je minôlo po tom zgodjenyi, gda sze Stevan pa Mátyás ne zseleznici szrécsata. Mátyás sze je mrzlo poklono, ali Stevan je prevecs pri gúcsi bío.

— Dober dén, Mátyás, kak kaj tvojoj zseni ide?

— Zahválím, dobro.

— Kak szo pa ti sztariske, pa Katica?

— Míszlim, ka nyím tûdi dobro ide, ár szva zse dvá kedna od nyíj níksi glász ne dôbila.

— Nê szta glásza dôbila? Jasz szam tô míszlo, ka szte vszí pod ednov sztréjov.

— Ka bi bílí. Nigdár szo nê z náma pod ednov sztréjov zsiveli. Z ednim kédnôm pred gosztüvanyem szta lêpo ôrocsíno dôbila i szta szí edno sznajzsno hízso kúpila. Tíva sztáríva tam zsvéta, náj vecskrát poglédneta i k náma nigdár z práznimi rokámi ne prídeta.

— Rêszan? — píta Stevan navelci glédavsi. — Pa je tô ísztina? Pa kelko dobíta, scsém praviti kelko ôrocsína zadene?

— Míszlim tak 40 jezér raniski.

— Oh vrág! — kricso Stevan. — Tak je zmésan grátao, ka sze szpozábo, ka sze ne sika tô praviti. Té je pa tvoja zsená dónok bogáta?

— Jasz szam né vrédnoszt, nego dobro zseno íszkao, moja zsená je brezi öroc síne tüdi velki kíncs, právi Mátyás.

— Ali je kaj znála od ete öroc síne, gda szam jasz za nyöv hodo?

— Tak míszlim, ka szo nyêj za nísterni dní, gda szí jo tí povrgo, na znánye dáli.

— Sto bi tô míszlo? Ali zakaj mi je Nancsika né povédla? Dobro je znála, ka szam szamo záto odsztópo, ár szam nyéne rodi-tele né steo pri meni drzsati.

— Jasz tak míszlim, ka je Nancsika tvojo lübéznoszt stêla szpoznati, odgovorí Mátyás, pa sze je nyemi szmêj vu ocsáj szka- zšuvo. Jasz szam od vrédnoszti tüdi szamo po zsenídvi zvédo.

Stevan je od csemeröv zobé vküpsztiszno.

— Ka pa Stevan, szí sze tí né ozseno?

— Ka bi sze né, csi je tô tüdi zsenídev, gda je cslovek k ednomi brêgi privézani.

— Tak szam csüo, ka je tvoja zsená bogáta.

— Hm, lêpa öroc sína je na nyô glédala, ali nyéna tetica, tá sztára compernica szí je nika zmíszlila, pa je táksega pojebslovöka za mozsá vzéla, ka bi nyêj leko szín bío i na hitro szta vsze zapra- vıla. Edno nemaszto sztvár szam za zseno vzéo, stera niti telko nema, z sterov bi szvojo nemasztnoszt zakríla.

— Jáko sze mi mílis — právi Mátyás.

Domô pridöcs je Mátyás szvojoj zseni vsze pripovedávao, kak sze je nyéni indasnyi zaröcsnik vkano.

— Lübléni Mátyás, — právi Nancsika — nigdár nebi vörvala, ka bi on tak prázne glavé pa szrcá cslovek bío. Oh, kak szam rada, ka szam tvoja zsená grátala. Z Stevanom nebi nigdár bláj- zsená bíla.

Goricsanszko.

Nega bár eti víziki bregôv, — te nájvisisi komaj szégne do 400 metrov obri líca môrja —, ne sümíjo tú vu globoki doláj bisztri potocke, dônok je Goricsko jáko lépa krajína. Kak v ednom angliskom parki, sze eti tüdi priaznívo premenývavo bregôvje, dolôvje, logôvje, goré, trávnicke, nyive, polá, brovjé, rasztike, búkonye, szadovno drévje. Nemres deszét minút proti ednomi cíli idti, ka bi sze kèp, steroga pred szebom vídis, nê premêno. Eti nega prásnati cêszt, zrák je csízti i zdrav. Nega vküpzazídani veszníc, hízse szo po határi raztorjene: cêlo Goricsko je edna velka vész.

Nasi Goricsanci dobro obesüténye májo za lepoto. Nyúvi ocsái szo je tüdi meli, ár szo cérkvi na bregé dáli zazídati i okóli nyi szo velko drévje, lipe, kosztáne, rasztje i dúgo drévje poszádili tak, da bi nyím káksi dober málar dávo tanáce, naj kèp krajíne kém lepsi bôde. I hízse tüdi tak viszíjo na plécsaj i ledevjáj bregôv, kak lasztvice rédijo szvoja gnêzda.

Szadoveno drévje je raztorjeno po nyívaj, ôgradaj, i vszepovszéd je nájdes kre cêszt. Szakseféle drévje vídis tú: szlivovo, grúskovo, oréjovo drévje, jablani i doszta sztô lét sztaro kosztanôvje. Véndar vu cêlom országi nega tak kuszti pa zmozsni kosztánov, kak eti.

Nê szamo szadovno, nego tüdi logárszko drévje sze tüdi vu nájvéksoj obilnoszti premenýava. Eti na ednom trávnikí eden zmozszen rászt vídis, tam na nyivi trí lépe brészti, v pasziki pa visziko jalicsovo brovjé miga proti tebi. Vöter, ftics, ali kákxa drúga sztvár szemen prineszé, szemen vu zemlô príde, vöpozsené i nas dober Goricsánec málo drêvo veszêlo gléda rászti, ne szkübne je vö, nego szkrb má na nyé, osznávla je i gori szpaszé za velko drêvo.

Goricsko je püngrad za drévje, vszáko sze naleci vgája, nikso poszebno szkrb ne zselê Csi nyiva dvê-trí leti na prêlogi osztáne, zse mulicsko brovjé pozsené vö i na deszêto leto csloveka pokrívajôcsa gôcsa bôde tam.

Jesztejo eti goré z szakseféle drévjem napunyene, ali nájvecs je brovjá. Gabérje, biukonye, rasztike tüdi jesztejo eti i bréza vszepovszéd kázse szvojo sznajzsno bêlo szteblo. Kre potokov pa jôse vídis, kak z nyúvimi, kmicsnozeléno i mászno lísztje majôcsimi vékami prijaznívo migajo proti tebi.

Goricsánec jáko rad má drévje. Vecskrát szam vido z tühinszke krajíne domô pridôcsega goricsanca, kí je na plécsaj kákse nepoznano málo drévo neszo.

Ednôk me je nas szôszed zvaó, naj poglédnem, ka on má v ogradi. Zsnyím idem i málo jeszénovo drévo vídim.

— Odkec szte je prineszli? ga pítám.

— Z Veszprém vármegyöva, je pravo. Vam tüdi dam dvê ali trí, csi scséte meti.

I prav má Goricsánec, gda sze drévji radúje, ár je tô nájlepse sztvorjénye Bogá, stero zemlo nájbole ozsnajzsi i zsítek nászladen naprávi.

Tríkrát v ednom leti na lepoto gledôcs nasoj goricskoj krajíni nega pára. Obprvim rano vu szprotolétji, gda sze tô vnôgo drévje v szvoj szvétesen gvant oblecsé, gda csresnye, szlive, jablani cvetéjo, trlinovo grmôvje sze pa v szvojo cvetécsó ôpravo oblecsé, zrák je pa napunyeni z szládskim dísom toga vnôgoga cvétja. Obrúgim pa keszno vu szprotolétji, gda nasi trávnicke cvetéjo. Tak z cvétjem napunyeni trávníkov escse v Alpeskoj brezsíni malogde nájdemo, pa szo têtj trávnicke rávno za cvétja volo héresni. Obrétjem pa na konci letosnoga vréména, gda szád zácsa ozrêliti i idna cveté. Szaksa idínszka nyiva je táksa, kak eden prevelki erdêcsi szönyeg, na steroga je bêlo cvétje raztorjeno, zrák je pa napunyeni z szladkim dísom idínszkoga medá.

Nas Goricsánec prav obséüti tô lepoto, csi jo bár nevê z recsámi vöpovedati. On v natúri i z natúrov zsivé i z szrcem je prikapseni k szvojoj zemli.

Edno tákse bôgse vérsztvo tam na Goricskom je eden máli poszeben szvét, tak vküpposztávlen, da bi zvön nyega drúgoga szvéta nebi bilô. Eden máli Robizonszki záton, okóli steroga oceánszka voda teesé. Na tom vérsztvi jeszte lóg, trávník, pásnik, ográdec, szadovno drévje, jesztejo gorice, nyive. Gazda vsze pôva : zsito, psenico, gyecsmen, ovesz, kukorco, krumpise, graj, repo,

proszô, bér, idino, grôko, detelco, kapüsztô, lén, mak, itn. I rávno tak je z szádóm, szaksiféle szád more meti.

Gda sze je edna zsenídev szprávlala, szam csúo, kak je sztarisín vnôgo bogásztvo mladozsenca naprêzracsóno. Gda je zse vsze drúgo naprêznošo, etak dokoncsa :

— Rêszan, szkoron bi pozábo. Jeszto tam lasponye túdi !

Tô karakterizéra Goricsanca. Po szvétí hodécs, ka gdér vídi, domô prineszé vu szvojo szrakovo gnêzdo, csi rávnocs ne vzeme nyemi niksega haszka.

— Tákse túdi more bidti pri hízsi, je odgôvor, csi ga stoj szpitáva.

Dosztakrát szam sze stúko z nasimi gazdi obri toga pitanya. Probao szam nyím raztolmácsiti modernszke vérsztvínszke isztine. Ali moji lüdjé szo sze vszígdar protiposztávlali : tak more bidti, oni bole znájo, ár je od zdávnyega cajta tak bilô. Zdaj zse, z szêrov glavôv, — bár mi rázum itak szvedocsi, ka knige májo isztino — szrcé i obsüténye me na sztran moji gazdov vlecsé. Tô goricsanszko Robizonszko vértivanye, — csi je bár nê modernszko —, má szvoje zroke, má fundamentum. Gazda nedéla szvojo zemlô szamo z rázúmom, nego z szrcóm túdi. On je vkükzvézani, on je vjedínjeni z szvojím vérsztvom. Ne gléda szamo na dobícsek ; tak obsütí, da bi tá zemla eden tál bila nyegovoga zsívota.

Etakse obsüténye túdi má szvojo vrêdnoszt.

Jeli je pa nê vugodno, ka, gda on vu szvojem ogradi sztojí, vídi szvoje paszécse krave, vídi szvojega orácsa. Jeli je pa nê prijaznívo, ka, gda on koszí, vídi túdi, kak sze me szád vgája? Jeli je pa nê doszta vrêdno znati, ka on ne viszí od nikoga, ka on vsze má, vsze zná pôvati, ka potrebúje. Zdaj, vu etom grozepúnóm bojnszkom vrêmeni sze je vókázalo, ka nasi Goricsanci isztíno májo, gda vsze pôvajo, ka nyím trbê. Oni szo dobro obsütíli návuk tezszi násztajov.

Pênezno bogásztvo povéksati je lêpo delo, z zemlé nájvéksi haszek vöpotégnoti je cesdno delo : ali nájlepsa dobrôta i nájcesdnêse delo je : lêpi harmonicsen zsítek, z pokojóm, z méromnapunyeni blájzseni zsítek. Jasz tak obsütím, ka nasi Goricsanci na szvoji Robinzonszki zátonaj lepsi zsítek májo, kak oni, kí szamo kak nájvéksi dobícsek seséjo z szvoje zemlé vöszprêsati,

Peszem orácsa.

Csi sze mi zorja prepócsi,
V rôkaj mam plüga prilócsi.
Pred nyim mi hodi dvôji pár :
Csákó, Szilaj, Gyöngyös, Bogár.
Bóg pomágaj, haj!

Rêzsem brázde tá po roszi,
Po hladnoj, dzsündzsavnoj roszi,
Po lépom, dísnom cvêticsi,
Med szpévajócsimi fticsi.
Haj no, Csákó, haj!

Tam kumesz skvorjánec máli,
Orjé, z peszmov Bôga hváli.
Nyegov pár gde k meni pride,
Gde pa na gnêzdo odíde.
Hajsz no, Szilaj, haj!

Lêpi fticski, dráge sztvaré,
Ne vídite mi materé?
Hej, da bi jasz v zráki plavao,
Vszigdár bi szi mater glédao!
Csa li, Gyöngyös, haj!

Csi mo pôdné csüo zvoníti,
Prído k meni drága mati.
Zsmajni de mi obed, tó znam,
Ár mo z nyími jo i nê zam.
Haj no, Bogár, haj!

Escse ednók mo sô szentá,
Ár mi trüdna márha leca.
Nakrmim je i napojim,
Do vecséra tak oprávim.
Ohá, hô, no, hô!

Küncsaven prelêpi portal na varaskoj
hízsi vu Muraszombat-i.

Povrněnye.

Kováts Károlyova.

Bilô je pred etov bojnov. Lêpa létasnya nôcs je bíla, zselez-nica je manyárno sla po ravnici, zvězde szo szíjale, topeo disécsi vöter je pihao, z szebov prineszivsi düh po korínaj i szenê.

V ednom vagôni szo szedeli stirje moski. Dvá szta mirovno pocsívala, vszaki v szvojem kôti, z zaprêtimi ocsámi, kak da bi szpalá. Trétji sze je pri odprêtom okni naszlono i globoko v szébe vléko friski lüft. Bío je mozsák okôli 50 lét, v szlabom, ponosenom oblécsi, rêdke vlaszé szêre kak predívo, roké zdelane, zsúlave, zrász naprêdnagnyeni, püklavi. Li je glédao v kmicsno nôcs, roké szo nemirovno szégale okôli i vcsászi vcsászi szí je tesko zdühávae.

Strti pôtnik ga je nálezsno opazovao i vidlo sze je na nyemi, ka bi rad v gues prisao z nepoznánim i bi sze z nyim szpajdásívae. Ali nê ga je vüpaó môtití v nyegovom globokom premislávanyi. Naednôk sze pa zgene te pri okni sztojécsi cslovik i zacsne bole szam vszebi gúcsati : — Csűden je záto cslovik. Míszlo szem, ka scsiszta méren osztánem na pôti prôti dômi, zdaj me je pa niksxa nemi-rovnoszt zgrábila, kak da bi drúgi lüft bio eti. Na zsívce mi ide.

Nyegov szôszed pa vcsaszí ponüca prlíko, sztôpi zsnym v gues i ga píta :

— Zse dugo szte nê bili domá?

Nepoznáni pri okni sze náglo obrné, szüho, krátke sze zaszmejé :

— Niti vörvali mi nete, esi vam povêm, tak dugo je zse. Tridvajsztí lét szem nê bio domá, szem nê dôbo glásza i zdaj me sztráj, ka kak nájdem mojo domovíno i dománye. Zsívêjo escse, ali szo szpômrlí. Dúgi csasz je tó, tridvajsztí lét.

Csűden akcent má nyegov gues, kak da bi nê z ete krajíne bío. Szôszed pa páli píta : — Cslovik bozsi, gde szte pa bílí tak dugo?

— Gde? — právi on pomali — v Russziji!

Naednôk sze zbüdita obá oníva pôtníka, steríva szta v kôti szpalá, vö sze vtégneta i sze szípleta na nyega z pítanyi.

— Vê pa dônok pripovedávajte, kak je kaj tam.

Kak deca szo, ki od materé pripovêszť proszijo. Nepoznâni odkuma z glavôv.

— Zsmetno pripovedávam, odvado szem sze domácsega je-zika, lezsěj ruszuski guesím.

Vszi trijé sze blizse k nyemi szposzédéjo, cigaretline szi na-prêjprivlecséjo, szi nazsigajo. Naednôk je cêli kupé pún gôsztoğa dîna, ka eden ovoga szkoro ne vídi v môtnom poszvêti. Eden píta :

— Zakaj szte pa nê zse dávno domô sli?

Te nepoznâni zdigne plécsa, sze zamiszli i te krátko právi :

— Ne vêm ! V prvêsoj szvétovnoj bojni szem bío na ruszu-skom fronti, zgrabili szo me i odvlekli dalecs v Szibério. Tam szem osztao, ne vêm kak dugo. Csasz táminé brez racsúna, v sztrašnom mrázi i v velkom sznêgi szmo sze bojûvali za vszákdenésnye zsvilê-nye. Prvle szo leta minôla, kak szmo glász dôbili, ka je mér zvê-zani, ka bi lejko slí domô. Tam v szibérszkoj sztepi szo na nász pozábili. Te szmo sze tüdi mí na pôt vzéli, niscse nász je ne drzsao nazáj. Slí szmo i slí, potûvali na vszefelé mogôcsa formo, tüdi vecs ne vêm kak dugo, dokecs szmo príšli do Moszkve. Zgráblenszki transzporti szo zse dávno odíšli, nê szmo szi mogli pomagati, za krûj sze nam je trbelo szkrbeti, tam szmo osztali. Cslovek je záto velka zsvívâna, doszta pretrpí, vsze preneszé i tüdi na vsze pozábi, tüdi domovíno i dománye. Dáli szo nam delo v rôke, eden csasz szem hodo okôli konzulátusov, dao szem píszma píszati, ali nigdár szem nê dôbo glász nazáj. Te szem pa hényao. Kommunisti szo prêkvzéli Ruszuski ország, velko sztrasno klanyé je bilô, moja píszma szo sze zgûbila i jasz szem tam osztao. Domá szem meo mládo zseno i dvê deteti, pojba i deklicsko. Jeli koli zsvéjo? Zse mi vrêla lûbézen do moje famílie, nase lêpe Vogrszke domovíne, gde je vszigdár vládao i tüdi zdaj vláda réd i mér. Sztári gracšujem, delatí vecs tak nemrem i tüdi jasz scsem meti mér. Aki kak bô? Zsenâ sze mi je zse znábidiť drûgôcs ozsenila.

Eden med poszlúsávcami sze zglászti :

— Ne míszlim ! Nase zsenzške szo vôrne i postene i csi je nê mêla mrtelnoszti od Vász, niti sze je nê mogla zseniti, ár tô orszacska i-cerkevna právda ne dopúszti.

Páli sze szmejé tûhinec i právi :

— Csüdna rêcs je za méne »cérkev« i »Bóg«. Tridvajszi lét szem nê csüo od toga, nê miszlo na tó. Tam nega Bogá, nega.cérkvi, tam je cslovik masín, steri ide brez mázanya, dokecs sze ne porúsi. Tam sze dnesz ozsenis za pár rublov i za nikelko kédnov sze dás za pár rublov rozpítati. Tam ne poznajo bozso kastigo, grêja, düsevne morále. Tam vszáki tak zsvé, kak má naprêszpízano. V edno formo gvant oblecsen, z ednoformo hránov obtálan, tam cslovik rêszan nema düse, düsevnoqa obsüténya, szamo dela kak nêma márha, jê i szpí. Odvado szem sze na Bogá mísziti, niti eden »Ocsanas« vecs ne vêm zmoliti. Szamo zdaj csütim, ka szem eden prázen, znôtra pesznívi i odzvúna cservívi lagev pôsztao med tisztimi blódnimi nevernikami.

Vszí szo naednók nazáj tühi grátali, vszáki sze je v szvoj kôt potégno, szamo eden je escse zamerkao :

— Zsmetno de Vam eti zdaj v zacsétki med nami, ár doszta te sze mogli na nôvo vcsiti.

V gojldno szo vszí razíslí, vszáki na szvoj kráj. Tüdi te nepoznáni vandrar z Russzie je príso v máli varasék, na steroga sze je escse dobro szpomínao. Ali tüdi tú sze je vsze szpémênilo, vnôge nôve zidíne, zeléno i kosato drêvje, píszane korine v prílicsni grup-paj, réd i sznájzsnoszt povszéd. Zvedo je, ka v nyegvo vész prôti vecséri autobus vozi, záto je pod pazdje vzeo szvoj hobelevanc i sze je zsným odpelao prôti domácsoj vészí.

Sô je zrâven prôti szvojoi hizsi. Csüdna nemirovnoszt ga je prijéla, vsze je samrelo po nyegovom vôzdelanom píklavom téli, z csela szo sze nyemi pa kaplice zácsale cediti, gda je zse na blízányo pesko pôt príso. Zse pri szvojem fundusi je na pamet vzeo, ka je hizsica lepô vöobêljena i v rédi, véksa i nôva okna, nôva sztréja, nôva stala, velko pometeno davoriscse, betonszki dvor za gnój, steri je bío lepô szklajeni i szklácseni. Vsze tó je szvedocsilo, ka tú szkrbne roké réd drzsjó i dobro vórtivajo. Scsiszta kmécse je bíló i te zmantráni cslovik je pôsztao pri okni, je dobro vido notri v hizso, gde szo trijé lüdjé pri sztoli szedeli. Mati, szin i csérkica. Vecsérjali szo, liki prvle szo k molítvi djáli vküper roké i zmolili :

— Prídi Jezus, Ti gôszta nas boj, blagoszlovi nam dár tvoji, Amen.

Po vecsérji szo szi zgucsávali i pogúcsali delo na drügi déa, szán, mocsen i krepki decsko, ka bi sze z medvedom metao, je pravo :

— Vgojndno za roszé morem trávník pokosziti v Lótkaj.

Csí sze pa k materi obrné i dene :

— Mama, ka je dnesz z vami? Túzsni i niksi potrêti szte. Szte betezsni?

— Nê dête moje, nika mi ne falí, ali niksa zsalosztna szem. Dnesz je rávno 23 lét, ka je ájta odíso od nász. Nemrem szi pomá-

Nase krajine nájszarésa církev v Tótlaki. Mábidti, ka je zse pod vladárstvom rímszki caszarov bila zazidana.

gati, ali vszigdár csákam, ka nazáj príde. Takse csüténye mam, ka ne csákam zôbszton. Kak lepô bi bilô deca drága, csi bi sze ednôk szamo tak notriposztavo. Kak bi glédali na nyega, delati bi pa vecs nê szmeo, szamo pocsívaó bi szi i sze z nami radüvaó.

Decsko i deklina vküperpoglédneta, dreszélnoszt je v nyúvi ocsáj, ár tak szôdita, ka szo materne míszli szamo szenje, vüpanya nyoj nescseta vzéti, záto jo escse bátrívita :

— Bozse pôti szo csúдне, mama, znábídti sze vam escse tó zselénye tüdi szpuni.

Mati sze páli zamíszli. Okrógla, zdrava, zsíva zsenzka je, ki vszigdár dela i sze szkrbí za szvoje. Dale szi zgucsáva :

— Kak lepô bi bilô, csi bi sze nam eden vecsér szamo notriposztavo, z kaksov velkov lübéznosztjov bi ga gorszpríjali, kak bi sze nyemi vszí veszelíli. On je vas ocsa, tó nigdár neszmetá pozábiti, vszigdár ga moreta postüvati.

Velke szkuzé nyěj po obrázi tečsėjo doli, stere hitro z fôrtojom pobrîse.

Vônê sze pa vlézse nôcs na tô drágo jezerolétno vogrszko zemlo. Vöter sümí po topolaj, pszí lajajo i kavúlijo, deklîne i decski pa nindri ďalecs popêvajo sztáro indasnyo peszem — Mécika v púngradi rózse szadi.

Na trnáci pa escse itak sztojí nepoznáni vandrar i nálezsno gléda notri v szvêklo hizso. Mládi hízsni vért primle materno rokô :

— Mama, zdaj pa idemo szpát, v gojldno zse ob trej moremo gorsztánoti.

V tisztom hípi pa vônê v temnoj nôcsi zajôcse te tühinszki vandrar. Decsko i deklína goriszkkôcsita, vöbezsíta i notri ga pripelata, koga ne poznata. Zsenszka ga gléda, eden csasz brez rêcsi, te pa szkricsí :

— János-János-moj János! — i kak mláda pred trídvajszetimi létami sze nyemi vrzse na prsza i ga obiné. Ne vídi, ka je sztári, szpotrêti od dela i nevól, szamo ka je príso, ka je tú i sürki potok nyéne lübézni sze vözlêva po nyem. On sze pa od velke radoszti komaj vtégne, gléda deco, gléda zseno i szkuzze pozsérájôcs právi :

— Lázs ne szmê bidti med nami, záto vam nájprlé morem nika praviti i szamo te, csi mi odpüszttíte, leko eti osztánem. Nê szam doszta míszlo na vász, lüdszki szte mi grátali, brez obcsütênya szem grátáo, pozábo szem na vász, na domovíno i na Bogá. Zdaj szem túdi szamo záto príso, ka naj mam na sztáre dní kôt, gde sze leko pocsiném i sztáre dní táprezsivém. Ali gda szem eti vônê sztao, csüo vas gucs, szpoznáo vaso lübézen, te sze mi je szrcé genolo, szpoznáo szem, ka szem niti nê vrêden, ka me gorivzemete. Nájráj bi odbêzsao, ali nê szem meo môcsi. Hvála vam za vsze! Odpüszttíte mi, csi morete!

Pri velkom rasztovom sztoli szo vszí szrecsni i blájzseni szedeli. Ocsa pripovedáva. Vöra za vörov miné, niscse ne miszli na szpanyé, vsze ocsi szo v ocsó odprête i ômurno kebzüjejo nyegvo pripovedávanye. Dávno zse miné pônôcs, te sze ocsa zdigne :

— Szpát idemo, keszno je zse i v gojldno mo v Lotkaj koszli. Szín moj, túdi jasz mo delo i pomágo, kelko mo mogáo. Velko csüdo

je naprávila domovina z menov, ka szem nazáj k szebi najsaø.
Tridvajsztí lét szem në meo molítvi na vűsztaj, ali zdaj, gda szem
eti v kmici vönê sztao, te szem mocsno obcsűto, da jeszte Bôg, da
je v csloveki, da je v domácsoj zemli i ka on vodi nase sorse z
szvojov zmozsno v rôkov. Moliti scsem dnesz vecsér!

Vküperszklene braszklave zdelane roké i sz trepetajôcsim
glászom právi eden »Ocsanas«.

Ah velka je natúra
Vu szmêji, v cseméri :
Z ednov rokôv podéra,
Z drűgov cimpra v méri.
Grum tere, zsgé, prepráva ;
Ali nyega szila
Zíble zemlô i szpráva
Nam lêta veszêla.

Dokecs je dén, delaj szkrbno,
Sztoj vu pogűbeli zdrzno,
Potrebűvajôcse zmágaj,
I vbôge rad nadeljávaj ;
Vűpaj sze vu Bôgi szamom,
I në vu komkoli drűgom,
Lűbi blíznyega tvojeja,
Domovíno vise vszega.

Zdávnye vecs nepríde nazáj,
Ni necekni sze za nyé ;
Nôvo prineszé dén novi,
On i tebi, on i tebi
Dobro, húdo prineszé.
Tak je lêpi dober zsítek.
Vzsívaj szrecso, trpi kvár :
Vszáki cslovek szprázni do dna
Szladki, britki szvoj pehár.

Szépéke.

Rászi, rászi rozmaring,
Tí rozmaring zeléni.
Csi bos enkrát potrgani,
Pa nebos vecs zeléni.

Moj rozmaring sze dojszisi,
Je drúgo fárbo dóbo,
Moj lubi sze pa veszeli,
Je drúgo lubo dóbo.

Li lúbi jo, li lúbi jo
Ne bos jo dúgo líbo.
Vê príde zse en krátek csasz,
Kaj bodes jo zapúscso.

Ribe po vodi plavažo,
Pa má zse vszáka szvoj pár.

Éticsi po zráki lécssejo,
Pa má zse vszáki szvoj pár.

A jasz pa povénenya, nevolna sztvár,
Bóg vê, gde hodi moj pár.

A jasz povénenya, nevolna sztvár,
Bóg vê, gde hodi moj pár.

Juhêj, juhêj! veszélo je nase
Veszélo je nase szrcé.

Juhêj, juhêj, veszélo je nase
Veszélo je nase szrcé!

Decski po pláci spancêražo,
Pa má zse vszáki szvoj pár.
A jasz povénenya, nevolna sztvár
Bóg vê, gde hodi moj pár.
Juhêj, juhêj, veszélo je nase,
Veszélo je nase szrcé.

Zbôgom sztani Zágráb váras, kuk,
Zbôgom sztani Zágráb váras,
Kí mladénc v zsaloszt szprávlas.

Nics ne píse, ne pisúje, kuk,
Nics ne píse, ne pisúje,
Sze za méne premislúje.

Kukorica, kuk.

Kukorica, kuk.

Jaj mladénci ví zseléni, kuk,
Jaj mladénci ví zseléni,
Jaj, deklíne cvêt lúbléni

Gde szo nase ostaríje, kuk,
Gde szo nase ostaríje,
Gde moj míli vínce píje?

Kukorica, kuk.

Kukorica, kuk.

Gde szo nase béle hízse, kuk,
Gde szo nase béle hízse?
Gde moj míli z peróm píse!

Nics ne pijé, nics ne trosi, kuk,
Nics ne pijé, nics ne trosi,
Sze za méne mílo szúzsí!

Kukorica, kuk.

Kukorica, kuk.

Ploja ide med vihérom
Po dólí,
Jaj mokra de moja luba
Na póli,
I szrce ji mraz natelko
Vtréti zná,
Da mi zleka náglo szmrt v nyem
Nájdti má.

Proti bom ji hito, proti
Ár tó znam,
Kaj ji z tém sziróti volo
Nájdti mam.
Leko sze pred dézsdjom pri nyéj
Obrném,
Da jo proti nyega szíli
Zagrném.

Jaj, kak sze mi cekne, zdaj je
V nevóli,
Kaj ji ploja blúzi súmí
Po dólí!
Ah, da bi mi edna szkuza
Zsnyé ócsi
Szpádnoti mogla na prsi
V tezkócsi!

Vré szkuza z ócsi verne
Lubičé,
Je v bolezní nébe balzsam
Za szrce
Ár kak tíhi dezš polá csár
Potísa,
Tak v nyé dzsündzsi nájde vrásztvo
Rász, dúša.

Vihér neszé csrne meglé
Po zráki,
Szunca míli trák sze blíšci
Po mráki.
Hej! da bi on zse i moj plac
Obszúno,
Kak gorécs bi jasz lubico
Obíno.

Ovcsári prav ide delo,
Nemára on za nevolo.
Csrédo prevracsáva,
Nóte szí szjúcskáva,
Za ete szvét, ka on mára.

Osi sze nevoli júcskanye
Napré szí vzeme dudanye.
Fúcskanye, dudanye
I zsveglé igranye
Lubi posle tá na tanye.

Stipendium.

Piszao : *Móricz Zsigmond.*

Sztári páverszki mozsák priskrofa do solszkoga trnáca. Krsacsák szi zse vöni vzeme doj i ka ga naj zacsüjejo, zacsne z esrévlami dünkati po trnáci tak, csi bi nanyi puno blata prineszo. Blata pa szplój né bilo, ár je velka szüsava kralüivala, kak je tô zse oköli velke zsétve naváda, vendar je pa z nogámi szamo záto pokao, ka tüdi z tem szkázse vö postenyé pröti skolnikí, ki ga je v nájvéksem deli k szebi dao pozvati. Tô navádo je öroküvao od szvoji ocsákov, ki szo tüdi tak nikak sönali goszpodo.

Zdünkao je escse ednök posteno z nogámi i tüdi gút szi je nabrüszno i kreszno z ednim töpim kaslányom. Ka pa, csi ga tam notri zacsüjejo.

Skolnik, ki ga je zse csako, je rejszan zacsüo i vöprisao pröti nyemi.

— No János bácsi, Bög vasz je prineszo. Hodte szamo notri, hodte, hodte.

Tak je güczo z nyím, kak zse eden mládi skolnik more, ki csé szvojim vescesarom vu vszem povöli idti. Naráji sze nyemi je oszmejávao i nanizávao, pa prevecs vökázao tiszto prijétnoszt, kak lübléni göszt je prinyem té sztári, ki je odtisztigamao escse né bio v tój zidíni, kak szo jo nanövo szpövali.

— Hvála lépa, goszpon skolnik — je djao te sztári i bojazlívó presztópo prag, kak csi bi sze kaj szláboga tröstao. Nigdár sze ne vé, ka tej goszpodje ka cséjo.

Skolnikova hizsa je rávnotak növo vövídla, kak száma zidína. Sztári je né jáko glédao okoli, liki né sze nyemi je vidlo, ka komi vrági szo v tój máloj vészi takso nazerénszko palacso zozídali za sôlo i ka tákse précimbnó pohistvo má té szlôki skolnik. Vsze tô né tak biló za nyegvoga casza, gda je escse sôla z igricami bíla pokrita i sztári skolnik je bíó, pa prevecs szrmaski.

— Na János bácsi, jeli znáte, ka zakaj szem vasz dao eszi prizvati?

— Vê mi zse povêjo goszpon skolnik — je sztári prevecs pazlivo odgôvoro.

— János bácsi, nikse velko delo mam z vami, záto szam vasz proszo, ka bi eszi prisli.

Te szedemdeszét lét sztar sztarec cselo zgrba i kak êvek gléda skolnika. Ne pasza nyemi táksi gucs. V nyegvoj mladosztí szo nê tak gúcsali z pávrami, liki szo nyemi bole osztro pravli: »Csújte«. Pa tûdi to, ka: »Jezik za kanzôbce«. Nika je za tem delom, ka tak macalúzno gucsijo têtj.

— Hát János bácsi, od toga je gucs, ka z vasega vnúkeca goszpôda scsém napraviti.

Sztáromi sze na obrázi niti edna zsila nê genola. Nieden zsivec sze nyemi je nê megno. Csakao je. Csakao, ka ka príde vö z toga.

— Té vas máli vnúkec Jani, má prevecs dobro glávo. Sészt lét je on bío ete sôle prêdnyek. On je bío nájbôgí diák, nájbole vören pri vesenyêj, nájbole prílicsen... Jasz zse dugo mam tó nakanênnye, ka té pojeb naj vu visise solé príde. V gimnázio. Znáte, ka je tó gimnázia? Kama goszposzka deca hodijo... Drága sôla je tó, ali jasz szam zse vsze vönapravo, ka vasega Janeka ksenki vzemejo gori, do ga vesíli i vönavesíjo. Vsze je lejko z nyega. Pop, skolnik, fiskális ali biróv. Ka de pacs scseo biti. Szte razmili?.

— Csújem, plemeniti goszpôd — je pravo sztári globoko zamisleno.

— Te ga pa tádáte?

Tó edno pítanye je szlabo zbleneno vö skolnik, ár je sztári vesaszi na csísztom bio, ka tû nika od nyega viszí, csi kaj proszijo, te szí vsze dobro more premíszliti.

— Hát, ka sze toga tíse — právi — vnúkec je moj.

— Persze ka je vas.

— Moj je, plemeniti goszpôd, ár nyemi je ocsa v bojní doble nom betégi mrou. Moj szín. Te pa, ka je on pokojní grátao, je trí decé na mène osztalo. Ciló pa, ka mi je tûdi szneja mrla, szo vszí trijé v mojo lászt príslí. Jasz je gordrsím pri sztroskí i oblêcsi, jasz placsíjem za nyimi strofe, csi nemrejo idti v sôlo, ár sze dalecs

drzsímo i v zímí, esi nega esrêjvlov, nemrejo v sôlo i te me zatogavolo postrofajo.

— No dobro je, tó je nê tak nevarno. Zavolo Janeka szo vasz nigdár nê strofali, nego escse za vszakse koledne szvétke je nôve esizme dôbo. Isztina?

Sztári je múcsao : zdaj sze ide za nyegovo lásztinoszt.

— Vê pa z tisztim szte mi ga escse nê vöplácsali — právi.

— No, ne pogájajva sze — ercsé skolnik. — Zdaj táksa szreca doszegúje pojba, ka do szmríi nede mogo dojzaszhlúzsiti. Pojba odpelamo v kollégium.

— Hát, tó je escse nê gvüсно — právi sztári.

— Zakaj nê gvüсно?

— Nema té pojeb zatôvalon gvanta.

— Tô nê falinga, — právi skolnik — jasz tak mam rad toga decskeca, ka mo szam sô po vézsi i pri goszposzki mesztaj na gvant i na pôt potrebne péneze vküper znaberém, szam ga gorodpelam i vsze oprávim. Blájzseni szam, ka ednoga táksega talentêranoga i zseniálnoga decskeca v kollégium lejko szprávim.

— Pa zakaj scséjo, oni goszpon skolnik tó, ka bi naj moj vnúkec goszpôd bío?

— Ár je zatô valon. Bôg ga je zvünrédnov pámetjov obdarüvao. Neszmi eden táksi lumen v blati ali v prêlogi osztáti. No, vrédi szmo?

Sztári je tüo bio.

— Pojeb je moj — právi sztári precí osztro. — Prílicsen decsko je, zse szí doszta haszka vzemem z nyega pri vérsztvi. Prevecs ga lejko za vsze ponúcam gori. Z konyami zse tak zná kucsêrati, kak eden máli vért. Na szprotolêtje je zse tüdi naárao, pa szí je plüg zse tak znao napelatí, da je kaj. Pa tüdi zdaj nyemi vees nê trbê v sôlo hoditi, lejko dela domá.

— Ka scsé z toga vöpríditi? — píta precí zburkanim glászom mládi skolnik. — Sze ne radüjete, ka de goszpôd z vasega vnúkeca?

— Radüjem sze, plemeniti goszpôd, szamo tó bi rad znao, ka ka dobím za nyega?

— Ka, ka bi dôbili?

— Zátó, ka z nyim dobro opodijo goszpôdje. Fájñ decskec je. Taksega na szvét valon pojba dobíjo goszpôdje, da je kaj. Ednoga.

táksega võrnoga, pascslívoga, príflicsnoga pojba tádati? Bogme, tó je veľko delo, proszim ponízno.

— Hát, kak míszlité?

— Goszpód, pojeb je moj. Toga mi niscse vkrajvzétí nemre. Táksega tórvénýa nega . . . Csi mi ga zdaj vkrajvzemejo, gda bi z nyega nájvecs haszka meo, ka de te z menov?

Te mládi skolnik szamo na debelo gléda toga pletenoga fiskálisa, ki szamo dale predikáliva :

— Doszégamao mi je tak níksega haszka nê bio. Szlab je bío, v sôlo je mogao hoditi i mi je szamo krüj zaprávľao. Liki zdaj je pa zse tak zsilavi i mocsen grátao, ka bi sze mi szrcé szkuzílo, csi bi mi ga kama odpelali.

— Ka pa te scséte?

— Od méne ga pogodíte . . . goszpodi . . . Sto mi gvera moj kvár?

I niti za viüjo szí je nê dao zadeti skolnikovo nagucsávanye, v sterom je vido ednoga zavüpnika goszpodé, ki kak masetar ga scsé od vnükeca szpraviti.

— Goszpód, ksenki ga ne dam tá . . . Liki, csi mi celi zgübücek gverate, ne právim, ka nê.

Kak eden tipiesen trzesc z lüdmí, ki deco za robszľuge odáva.

— Ka scséte meti za nyega?

— Naj mi Oni, ali pacs goszpoda, dájo nameszto nyega ednoga drügoga za máloga kocsisa. Pa tak dugo, pokes de vnükec tam, sze morejo szkrbeti za ednoga táksega, nyemi vrsztníka, ki de nyegvo delo znao opraviti.

Skolnik je vcagao i malo kam nê prisao.

— Tó je níkak nê mogócse, János bácsi.

— Ovak pa nega níksega pogájanya . . . Goszpoda nam zodneszéjo péneze, zemlo, pa escse lüft tüdi, zdaj szo sze nam pa escse na bôgso deco szpravili i tiszto pozseleli? . . . Za tiszte szamí ne márajo, ki szo nê dobri. Szamo prvíklász blágo odebérajo vö . . . Za tó májo pamet . . . Csi scséjo, ka bi ji naj vecs bilô, naj plácsajo . . .

I skolnik je nê ládao z tem prôsztim, ali kak kristály csisztim páverszķim modrűvanyom.

*

Móricz Zsigmond sze je v szatmárvármegyeövszkoj Csécese véski narôdo kak szín prôszti sztarisov i lanszko leto, 1942-ga je mrou v 63. leti sztaroszti. Zse pred prvov szvéjtovnov bojnov szo ga za zmozsnoga piszátela prestímali, gda je »Szedem krajcarov« zvánó knigo napíszo. Kak veszníeski, tak varaski zsítek je naténci poznao i tak v szovjem natúrnom zsítke szkêpoma piszao szvoje knige, med sterimi nájdemo : »Bôjdi veren do szmrti«, »Blaten zlát«, »Za bo-zsim hrbtom«, »Erdély« itd.

*V barokszkom stílusi zazidana cêrkev v Belatínci. Znamenito delo, ka je Szvéti László vogrszki krao-
bio té cêrkvi braniteo.*

Vogrszki huszár i Burkus krao.

Za casza Mátyás kralá je zsívo tüdi burkuski krao, ki je zse v szvojem zsítki doszta dobroga esüo praviti od vogrszki huszárov, liki víditi pa esese niednoga në vído. Záto je píszmo napiszao Mátyás králi, v sterom ga je proszo, ka nyemi naj ednoga huszára posle.

Mátyás je részan vöodébro ednoga dopadlívoga i stram huszára med szvojimi szoldákami i ga je zráven v Burkuski országnapôto. Te huszár tápridôcs, je sô zráven v prêdnyi váras Burkuskoga országn i zráven v králeszko palacso, gde je pred kralá sztôpo. Edna velka nevola je pa li bíla : Burkus krao je në znao vogrszki, huszár pa në burkuski. Ali vendar szta szí pa zacsnola »zgucsávati« v etakso formo : burkus krao kázse szvoj eden prszt próti huszári, nakoj huszár hitro vövtégne rokô i dvá pokázse. Natôje krao z oböma rokáma okôli szébe kázao, huszár sze je pa hitro sz pesztnicov zácso prtiti. Zdaj je krao na sztoli lezsécsokuszto právdenszko knigo prijao gori, huszár pa në bío zamüjjeni i je szvojo száblo hitro vöpotégno pa v lüfti z nyöv stirikrát zamájútno.

Teda je krao 200 zláti pénez dao huszári i ga je z ednim píszmom nazájposzlaó Mátyás králi. V píszmi je pa eto bíló napiszano.

Lübléni moj Mátyás ! Vszigdár szam znao, ka je cseden vogrszki huszár, liki ka bi tak prevecs pameten bío, szam nigdár në miszlo. Brez toga, ka bi eden-ovoga jezik razmila, szva szí vszedno lepô znala zgúcsati. Jasz szam nyemi z prsztom pkázó, ka je eden Bög, nakôj je on dvá pokázó i me opômeno, ka je Szin i Düh szvétí vöoszto. Natô szam jasz okôli szébe pokázao, ka je skoda, da szo krscseníci po cêlom szvétí raztorjeni, nakôj je on szvojo rokô v

pesztnico sztíszno kázajôcs, ka kak je fontosko küperdrzsánye. Te szam pa právdenszko knigo zdigno kumesz kázajôcs, jeli je huszárszka dúzsnoszt brániti zákon i kralá. Natô je huszár vöpotégno száblo tak, csi bi pravo : Szvoj zsítek i krv áldüjemo za nasega kralá i zákon. Meni seje dopadno tvoj huszár, pa szam nyemi dao 200 zláti pejnez senka i odposzlaó nazáj.

Pízsmo precsté Mátyás, ali vsze tó sze nyemi je nikak naôpak vidlo. Zátó kszebi dá pozvati huszára i ga vsze naténci vöopíta. »Znájo moj krao i moj goszpôd, tak je bilô, — zacsne pripovedávati te huszár — ka gda szam notrisztôpo v trónszko dvoráno, je neszrámmi burkuski krao tak djao, kak csi bi mi vö scseo püsztiti okô. Jasz szam nyemi pa nazájpokázao, ka nyemi vesaszi vöpüsztim obê. Potem je on pokázao na nyegvo têlovno sztrázso, csi sze je ne zoszágam. Líki jasz szam sze pa z pesztnícov preprejto, ka csi me szamo eden zbantüje, ga zse vréd poberém. Burkuski krao je pa potom právdenszko knigo scseo v méne prascsiti, ali jasz szam pa né bio zamüjeni i szam száblo hitro vöpötégno. Od toga sze je pa krao tak presztraso, ka mi je 200 zlátov dao, naj ga szamo ne bantüjem.«

Szpêvke.

*Jaj rêzsen je ete eci,
Po jeziki vrêzse preci;
Nemam rad nika rêznoga,
Brbotasa nezslánoga.*

*Jaj rêzsen sze tén ren píse,
Szúcse nôsz, ka sze mi kíse;
Ne líbi mi ren té dóbi,
Neszrámmi je dober pszovi.*

*Jaj cácarva je tá páva.
Táksi devojk doszta máva.
Né mí trbê tákse páve,
Dekle cijraszte gizdáve.*

*Jaj szpekla me tá krplíva,
Kak dekla tá hotlíva.
Hüdo krplíve dísijo,
Z táksóv nem meo pajdásió.*

Szúnce, kak gonécsa môcs zemelszkoga zsítka.

Skolnik i vucsenik szi zgucsávata.

Vucsenik : Szte zse esüli, Goszpon Skolnik, •ka je te veserásnyi zmoszen szláp vesino? Vö je obrno jalicsovo brovjé, stero je pri cêrkvi sztaló vu szôszednoj vészí.

Skolnik : Vido szam je, ár szam dnesz rano tam hodo. Meni je tüdi doszta kvára napravo. Escse je pokrvátji cügeo doli zlíceso z sztréje.

Vucsenik : Nemrem szi zmíszliti, odkec má szláp tak velko môcs?

Mörszki mlín.

Skolnik : Hja moj drági, tó je dúgo delo. Nemrem je tebi z nísternov recsjóv raztolmacsiti.

Vucsenik : Rad mo ji poszlúso, csi de rávno edno vöro drzsalo. Lepó ji pro-szim, naj szamo gucsíjo.

Skolnik : Naj bóde. Vu sôli szi sze návcso, ka zemla z zráka oblécs má. Tak je zsnyim okólvízéta, kak esloveese têlo z kôzsov. Szamo ka je tá zrácsna kôzsa jáko leka i gíbna. I rávno lekoszt i gíbnoszt, pa tüdi toplócsa prineszé zráki môcs. Znás tí, odkec dobí zrák toplócsó?

Vucsenik : Znam. Od szúnca.

Skolnik : Ali në direktno, szamo z poszredüvanyem zemlé. Ár szuncsevni tráki prehodijo zrák brezi toga, ka bi nyemi szvojo toplócsó prékdáli Brezi zgübieska jo doliprineszéjo do zemlé, nyéj jo dájo i od nyé jo dobí zrák, steri sze zsnyóv dotíka.

Vucsenik : Razmim i veese tüdi. Do széga mao szam nikak në znao pre-razmití, zakaj je zrák v zími dosztakrát prevecs mrzel, no csi szúnce lepô i toplo szíja. Zdaj zse razmim: Záto, ár szúncsevni tráki nemrejo zrák neposzrédno szegreti.

Skolnik : Tak je. Csedno szí szí je vözbrodo. Ali zdaj pojmo na zsmetnésa pitanya. Ka csiní toplócsa z zrákom?

Vucsenik : Ka bi drúgo csiníla? Szegréva ga, toploga ga naprávi. Ah ja ! Nika drúgo mi je tüdi na pamet príšlo. Vesío szam sze, ka toplócsa vszákó dugoványe vtégne, razpresztré, povéksa.

Skolnik : Prav je. Etakse povéksano dugoványe vszígdar tüdi rétise gráta Topel zrák je rétisi i po kubikmeteri lezsési, kak mrzel. Zdaj míszli na dvá zráka, steriva sze dotikata, eden je mrzel i zsmetnési, te ov je pa topel i lezsési. Ka míszlis : mogócsé je, ka bi téva zráka dugsi cajt, eden pri tom drúgom mirovno lezsala?

Vucsenik : Nè. Tak míszlim, ka de sze te mrzel i zsmetnési na meszto toga toplésega i lezsésega trô i na szlédnye de on odszpodi, te toplési i lezsési de pa odzgora.

Skolnik : Tak je. Zsmetnése dugoványe sze z véksov mocsjöv tere proti zemli kak to lezsése. Mrzel zrák toplésega vszígdar vkumesz tiszka i on odszpodi osztáne.

Vucsenik : Mecseta sze ali z ópacsnim nászhajom, kak lüdjé. Na konci metanya je në te mocsnési, nego te szlabési odzgora.

Skolnik : Zdaj pa vúzsgí edno szvécsó. Ka vídis?

Vucsenik : Szvécsa gori, plamén vkumesz ide.

Skolnik : Záto, ár sze te okóli nyega bodócsi zrák proti nyemi tere i nyega vkumesz tiszka. Tak sze godí pri vszákóm ognýi, gda vóter ne píse. Dín sze tüdi proti nébi vleesé z róra.

Skolnik : Opri dveri i déj szvécsó obrvim na prág, obrdúgim pa vu zgornyí tál opréti dvér. Ka vídis?

Vucsenik : Na prági sze plamén notri v hízso, vu zgornyem táli opréti dvér sze pa vö z hízse vujgne.

Skolnik : Plamén sze szam od szébe në vugíba eszi pa tá. Nika ga more ednók vu hízso, drúgóc pá vö z hízse gnati. Odszpodi ga vönésnyi mrzel zrák gnao vu hízso, ár sze je on vléko vu hízso na meszto tam bodócséga toplésega zráka i toga je vkumesz tiszkaó. Vrka je pa te notrésnyi tiszkani topel zrák mogo vövlécsti z hízse.

Vucsenik : Po táksem vu zakürjenoj hízsi odzgora vszígdar toplése more bídti, kak odszpodi. Znam tüdi, ka sze müjé csesesz zíme, na mosznica je pa na plafoni drzsíjo i mácske tüdi na sztole, posztele, omáre zoszkaésejo i rade tam pocsíva jo. Tô vendar záto csiníjo, ár je nyím tam toplése.

Skolnik : Tak je. Na mulicski lüknya je, razaj, poknya je dvér i oblokov vszígdar mrzel vönésnyi zrák teesé notri vu hízso, i kak zsmetnési oszpodi osztáne i toplésega proti plafoni zdigáva.

Vucsenik : Ali ka sze godi vóné vu velkoj natúri?

Skolnik : Tam sze gôle zemlé, céline, přélogje, peccsine, pészecsne püszttine bole szegréjejo, kak tiszte zemlé, stere szo z náraszami, nájmre pa z gôscsami pokrite. Tak sze oponásajo, kak vu hízsi zakürjena pécs. Obri nyj bodôcsi zrâk sze hitro szegréje, vkumesz sze more pozdigávati, ár sze z okrogline na nyegovo meszto mrzel zrâk szünyáva. Z toga szlabése pa mocsnése zrâcsno gíbane, právi zrâcsni potamje nasztánejo. Vu nísterni presztoraj tak zmozni, ka jezero pa jezero kilometrov dalecs teccséjo, pri pripravni polozsájaj topli ali mrzli vôtři i opúszcsávájôcsi szlâpi zrasztéjo zsnij. I zdaj tí szam odgôvori na tvoje pítanye : odkee dobíjo nyúvo velko môcs?

Vucsenik : Od szúnca. Po isztini szúnca môcs podéra drévje, dojtrega sztréjo, razlúcsa oszlice pa kopé, goni vôternice* mlínov pa hajôvov.

Skolnik : Zdaj míszli na tó, ka szam tí eto ednók razklájo.

Vucsenik : Pômim zse. Z zrâkom sze tüdi vodéni szpár pozdigáva. V oblákaj sze vu mulicske kaplice vkükszprávi i kak dezs tocsa, sznêg pá nazájpride na zemlô. Povôdeni nasztánejo, itêj grabe zglóbajo, zemlô pa kaménye z szebom vneszéjo i tak bregé porúsávajo, dolé pa naszípávajo. Po isztini tüdi szúnca môcs dela tó.

Skolnik : Escse vecs tüdi. Míszli na potoke.

Vucsenik : Na potokaj mlíni jesztejo, steri szilje melejo. Po isztini té tüdi szúnca môcs goni. Zdaj mi je na pamet prislo, ka na velki potomaj, steri bísztro teccséjo ali pa velke szpadáje májo, elektricsne centrále jesztejo i té elektriko rédíjo za nász, stera nam szvéti pa motore goni. Po isztini szúnca môcs goni tüdi té.

Skolnik : Zmíszlimo szí escse, ka sze je kameno vógelje z drévja szpravilo, stero je tüdi szúnca môcs vzélo v szébe, szamo ka je vu prevecs zdávnyem vrémeni pod zemlô prislo : kameni oli, ali petroleum je pa nê drúgo, kak mászcsava sztvaricsic, stere szo tüdi vu prevecs zdávnyem cajti zšivele, i szo tüdi té pod zemlô prisle.

Vucsenik : Po táksem céli zemelszki zsítek od szúnca vizí. Ono nam szprávla jésztvino, oblêcs, drva, kameno vógelje, oli. Ono nam szvétí nê szamo vudné, nego v noci tüdi ; gda lampase vuzsgémo, nyegovo môcs nücamo. Ono nam zsené mlatéese masíne, mlinszko kaménye, cilindere, sztope. Tá môcs dela vu fabrikaj, vozi na zseléznica; zsené hajôve. Letalszki masínje, pa automobilje tüdi tó môcs nücajo. Vsze, ka sze na zemli gíba, od szúnca dobí szvojo gonécsó môcs.

Pregléd nase literatúre

Malo vu nasem jeziki szpízani kníg mámo. Nase pizatelsztvo je bogme málo. Ali nemre rávno naci bidti. Máli národ szmo, edna kapla vu velkommôrji lüsztya i neszmémo nase málo pizatelsztvo k táksoj velki národov prigljajati. Ali tá mála literatúra je práva nasa, na nasoj zemli je posztánola, nasi zevcseni i plemenito miszlécsi i z nase krvi rodjeni lüdjé szo jo szpravili.

Za nász je tá nasa literatúra né szamo lepota, nego tüdi nas nájvéksi kíncs, fundamentum nasega máloga národa, z steroga düsa nasi indasnyi ocsákov szija proti nam, guesí z nami i gordzszécsó môcs nam podelí. Kak mati tiszto déte obíma z nájvéksov lübéznosztjov, stero je nájszlabése, ták je i tá nasa, vu nasem jeziki napiszana mála literatúra nam k szroi zaraszcsena.

Vu vrémeni reformácie i protireformácie má szvoj zacsétek nasa literatúra; vu tom velkom gíbanyi oslovecséga mislénya, gda sze je vszáka düsevna môcs naprêtrla i szvojo pravico íszkala.

Po nasem vezdásnyem znányi je nájsztarésa nasa kniga *Györszki Katekizmus*, stampani v 1715-om leti v Halle városi na Nemskom. Ali mábidti, ka po létaj, csi mo sze za tô pítanye brigali, escse sztarése kníge nájdemo, ali pa zvémo kaj od nyíj. Té katekizmus je *Temlin Ferenc* napiszao, dotícnsó z vogrszkoga vu nas jezík presztavo. Sto je bíó *Temlin Ferenc*, gde sze je naródo, gde prebívo, nevémo. Gvúšno je, ka escse-ducszdén jesztejo pri-nasz familie z tém iménom.

Te drúge nájsztarése kníge ete titulus májó: *Abecedárium szlovénszko za dróbnó deco*, stampane szo vu Hallé városi v 1725-om leti. Sto je je napiszao, nevémo. Z téj kníg sze dá víditi, ka szo nase vesznice zse v 17-oj i 18-oj létsztotini dobre solé mele, gde sze je deca rédno z kníg vacsila.

Prvi nas pizatel, od koga zse nika známo, je *Vancsavszki Szever Mihály*, kí sze je na Vanecsi naródo i vu velkoj vogrszkój fari v Nemescsói bíó skolnik. On je eden katekizmus napiszao i nisterne peszmi keujdávsi v 1747-om leti dao vöpostampati.

V tom hípi vrémena, tójetô v prvom táli 18-te sztotine, sze je v célom Vogrszkom országi edno zmozsno düsevno gíbanye zacsalo; nôve miszli, nôvi cíli szo sze vkornili vu düsaj zevcseni lüdi. Od zdávnyega cajta mao sze je kultúra v diacskom jeziki oprávlala do etiga mao. Znanoszt, právda je na tom jeziki bíla napiszana, vöre návuk sze je tüdi na tom jeziki mogo

vositi, ravnanje je tüdi diacski slo i zevcseni lüdjé szo z endrügim diacski gücsali i píszma v tom jeziki vöposztávlali.

Z té diacske kultúre szo pröszni lüdjé, kak sze od szébe razmiti dá, vö bilí zapréti, ár szo diacski né znali. Vu odzgora imenüvanom vrémeni sze je zácsala vkorniti isztína: od lüsztvá nerazmeti diacski jezik sze more povrzsti, kultúra sze na sürke podlage more posztaviti; znanoszt, literatúra, vöre návuk sze né v mrtvom, nego vu gücsécsem jeziki more szprávlati; právdívanje i ravnanje sze tüdi tak more oprávlati.

Mi szmo szrecsni bilí, ka szmo zse v zácsétki pripravne i zevcsene mözse dóbili, kí szo sze za nas jezik szkrbeli. Dvá *Küzmicša* szta bilá tiva prviva nasiva píszatela, káva delo sze z véksov merov leko méri. Nyiva szta nas páverszki, zmetno teköcsi jezik obraesala, teszala, klésztila i tecsasz právlála, dokecs je zadoszta vugíbki grátao na píszmeno delo. Z tém nyüvim delom szta ga na tak vísziko sztubo zdígnola, na keliko je mögöcse biló z táksim jezikom, steroga szamo 50,000 lüdi gücsi.

Obádvá szta dühovnika bilá, *Stevan* te sztarési je luteránszki farar, *Miklos*, te mlájsi je katolicsánszki plebánus, szledi nase okroglíne viceöspörös bíó.

Stevan sze je v 1723-om leti v Sztrúkovci naródo, i na Vogrszkom vu somogyvármegyövvszkom Surdi je bíó farar do 1779-oga leta, gda je mró. *Miklos* sze je na Szlavecsi naródo v 1737-om leti i vu benedicskoj plebánii je bíó plebánus, dotícsno viceöspörös nase krajíne do 1804-oga leta, gda je premíno. Nyiva szta v níksó rodzíni né bilá i leko tüdi za gvúšno vze memo, ka szta nígdár né vküpprísla. I dönok szta obádvá glíne cíle mela pred öcsámi, glíno míslénye i obesütnoszt kázala, glíni jezik i glíno pravpíszanye nücala. Nyiva szta nájznamenítése szpodobnoszti nasega jezika vözbrodila i vönajsla z kaksí glászov je vküpposztávléní, kak sze recsí vugíbajo i szklenývájajo.

Stevana je Torkos József, soprónszki farar nadígávao na píszanye kníg i vasvármegyövvszki nemesnyácke szo darüvalí potrebne sztroske. Nyegovo nájznamenítése delo je: *Novi zákon, ali Testamentom Goszpodnoga Nasega Jezus Krisztusa zdaj oprvícs z grcskoga na sztári szlovenszki jezik obrnyeni*. Obprvim je v 1771-om leti v Halle városi bíó postampaní, szledi veckrát na rázlocsni mésztaí. Na nász je oszto tüdi nyegov katekizmus, steri je z titulúsom *Vöre krztcásnszke krátki návuk* tüdi v Halle városi v 1754-om leti bíó postampaní. Znáno je tüdi od nyega, ka je ábécészke kníge, racsún-szke kníge, pa tüdi od rázlocsni vadlíványszki pítaný píszaó, ali z toga je nika né osztalo na nász. Z takzvánoga *Sztároga Gráduála* je cerkevne peszmi presztávlao na nas jezik. Té je szledi Barla pa Kardos predelo.

Miklosa je Szily János, prvi szombathelyszki püspek, té plemeníto míslécsi i dalecsvidécsi mözs büdíó nasztanoma, naj za nas národ v nasem jeziki píse kníge. On je za katolicsánce poszlovensco eto knígo: *Szvéti Evangyeliómi Pouleg kalendáriuma, Réda Rímszkoga na Vsze Nedéle* i. t. n. Obprvim szo okóli 1780-oga leta bilí postampaní na püspekovom sztroski. Od tísztoga maó szo zse dosztakrát bilí znóvics postampaní.

Zvön Evangyéliomov je nam Küzmic esese trôje knige napiszao : 1. *Kniga molitvéna*. 2. *Krátka Suma velikoga katekizmusá*. 3. *Sztároga i Novovoga Testamentuma Szvéte Histórie*. Vsze té knige szo obprvim na konci 18-te létosztótine bilé postampáne i od tisztoğa maó do vezdásnyega cájta esese vnôgokrát (nísterna 25-krát) znôvics vödáne. Nemamo niti ednoga písztelá, steroga knige bi nase lüsztvó nateliko polúbilo, líki rávno Küzmic Miklosa knige. Mámo esese edne, tüdi katolicsánszke knige z etim titulúsom : *Dühovna Hrána, ali knizsica píana lépi návukov, molítev i peszem za katolicsánszke kerscseníke*. V toj knígi sze vees táksi píszany nájde, stera szo po isztini z Küzmic Miklosa pera prísła.

Küzmic Miklosa stílus je gládkési i szlákési, kak *Küzmic Stevana*, steri pálik vees mócsi kázse. Ovák je *Küzmic Miklos* po tiszti oepásáj hodo, stere je *Küzmic Stevan* vdáro. Vu tom velkom i lépom hípi vrémána szo katolicsánái i lutránje vu nájbôgsoj mirovesíni zsíveli z endrúim i né szo bíli nevoscésení eden na drúgoga.

Od *Küzmic Stevana* zacsnyeni *Nóvi Graduál* je *Bakos Mihály* dokoncsao i v leti 1789 i v Sopróni vödáo. *Bakos Mihály* je obprvim v Krízsváci (Tótkeresztúr) bíó farár i odtée je bíó szlédi v Surd pozváni.

V tom prvom Graduáli sze je doszta zmenkanya nahájalo, szlovenscsína je né bíla dobra, Záto ga je *Barla Mihály* na zapóved Kis Jánosa, velkoga iména luteránszkoga szuperintendesa predélo i z titulúsom : *Krszcsánszke Nóve Peszmene Knige* v 1823-om leti v Sopróni vödáo. *Barla Mihály* sze je v 1778-om leti v Muraszombati naródo. V Sopróni vesío, od 1807-oga leta do 1910-oga leta v Szentlórinci tanár, od 1910-oga leta do szmrti (1824) v Kóvágó Órsi dúhovnik bíó. Zvön téj imenüvani kníg je *Diktomszke, versuske i molitvene knizsice za málo solszko deco* szpravo. Vogrszki je tüdi píszao i z titulúsom : *Az isteni kötél az emberek kezében* je lépe, vogrszke peszmi napiszao. Od *Berke Xavér Ferenca* tüdi mámo pozdrávlajóese versuse v 1801-om leti v Sopróni postampáne.

Nájbógse porazménje i vküpná dobra vola karakterizéra té prvi hip nase literatúre. Vógri né szamo ka szo níkse zádeve né vrgli, nego esese nase zevcsene lüdé szo na píszanye ráatali, búdíli, dobre tanácse nyím delíli i na vödánye kníg sztroske darúvali. Rávno z táksóv dobrov volov i z medszébnov vüpacnosztjov szo glédali katolicsánái i lutránje na endrúgoga. Ka je eden dobro napravo, tiszto je te ov prékvzeo. Nevoscésenoszt, nezbívanye je nepoznáo bíló med nyími. Po ednoj pôti szo hodíli, endrúgoga szo pomágali. Szamo tak je mogóese bíló tó nasó málo literatúro na peté posztavíti.

Vu 19-ój sztotini je vees dobri písztelov posztanólo. *Kossits József* sze je v 1788-om leti naródo i na na Szpódnym i Gornym Szeníki (Alsó és Felső-Szölnök) je bíó plebánus od 1817-oga do 1866-oga leta. Napiszao je edno vogrszko gramátiko v nasem jezíki, da bi sze nasi lüdjé zsnýe vogrszki vesíli pod titulúsom : *Krátki Návuk Vogrszkoga Jezíka* (1833). Napiszao je tüdi : *Zgodbe vogerszkoga králesztva* (Szombathely, 1848). Nyegove nájbóle

znamenite i karakterisztichesne knige szo : *Zobriszani Szloven i Szlovenka med Múrov i Rábov*. Knige szo brezi iména szpravitela vöprisle, ali gvúšno je, ka je nyé *Kossits* napiszao. Dobre tanáce dáva skolnikom, kak trbê deco vesiti, prósznomi lüsztvi pa, kak sze more oponásati pri hízsi, na nyivaj, pri velki pogübelaj i kúgaj. Dojszpise zsítek nisterni szvétcov. Napredáva histório reformácie. Velka skoda, ka sze v tom szlédnyem táli prevelka vadlíványszka odürnoszt szkaszüje, stera je pri nasem pobožsnom, potrplésem i veszéloga szreá lüsztvi nepoznana bila.

V tom hípi vrémena je luteránom *Czipott Gyüri* hodoski farar napiszao molitvene knige : *Dühovni Áldovi, ali Molitvene Knige* (Szombathely, 1829).

Jáko prilicsen piszatel je *Terplán Sándor* bíó. V 1816-om leti sze je naródo pri Szv. Benediki i od 1844-oga do 1858-oga leta je v Püincí (Battyánd) bíó farar. Poszloveneso je *Zsoltárszke knige* v jáko lépom, csisztom i gladkom jeziki. Napiszao je tüdi eden máli *Katekizmus* za solszko deco (1845), tak tüdi *Dvakrát pédsészét i dvé Biblinszke Histórie*.

Nas nájprilicsnési piszatel je *Kardos János* bíó, kí je nas jezik do küncsnate popolnoszti osznóvo. V Norsinci (Ujtölgyes) sze je naródo v 1801-om leti. Od 1830-oga do 1835-oga leta je v zalavármegyövšzkom Szepetniki, potom pa na Hodosi bíó farar do szmrí (1873). Vu 1848-om í 1849-om leti je honvéd bíó i po razorozsényem pri Világosi je dúgo szkíto na rázloczni mésztaj.

Na jáko rázloczni presztoraj je delo. Za luteráne je napiszao : *Dr. Luther Mártona máli katekizmus* (1837), *Krátki Návuk Krsztsanszta* (1837), *Mála Biblinszka História* (1840). On je szpravo *Krsztsanszke cerkvene peszmi* (1848), stere sze tak na zdrzsétek, kak na poétiesno formo gledócs z nájbógsimi cerkévnimi peszmami leko v eden réd posztávijo.

Vnöge solszke knige je tüdi napiszao : *Ostenyá knige, Flúszanye vu goróvnyí i razményí, Pótikazács na zacsétno rovatanye*.

Vsze tó je sze velko delo biló. Vu 1916-om leti szmo eden sereg v píszmi na nász osztányeni i esce në vödáni kníg najšli. Med témi je bila edna *Agenda*, tójetó : *Predganszke knige, Mózesove i Józsuove knige* z sztároga Zákona. Méd témi je tüdi bíó *Arany Jánosa Toldi* i *Toldia Vécsar* v prelépi versusaj poszloveneseni. Med nyimi je bíó tüdi eden zvézek versusov. Vogrszki Himnus i Nábúd je tüdi on presztavo.

Részan jáko velka rodnoszt i eslovek csüdúvajócs píta, kak je mogóese biló v ednom krátkom zsítki telko popiszati. Tak da bi prorók bíó, on je naprêobesúto kakse szkúsávanye esáka na nász i on sze je pasceso vsze vsíníti, ka je mogóese biló.

Nigdár je nas jezik tak lepó në cingao, kak vu nyegovi versusaj cinga. Nyegovi versuske právo poétiesno dúso szkaszüjejo i na formó gledócs nájosztréso kritiko presztójijo.

Augusztich Imre je v Budapesti edne *Prijátel* imé majóese mészecsne novine vödávao od 1875-oga do 1879-oga leta. On je tüdi eden *Návuk vo-*

grszkoga jezika napiszao za nase lüsztvö. *Kollár Péter* je v lépom i gladkom jeziki napiszao szvoje od Tiváristva Szvétoga Stevana (Szentistván Társulat) vödáne prelêpe knige: *Mála Biblia z kèjpmi*. *Borovnyák József*, *Pusztai József*, *Stevánecz Antal*, *Luthár Miklos* je rázlocsne pobožsne knige napiszao za katoliesánce. *Luthár Pál* je pa za luteráne jáko lépe pobožsne peszmi szpravo.

Od *Klekl Józsefa* i okóli nyega sztojécsi písztelov mo drügocs píszali, gda mo zse zadoszta objektivno podlago meli na szpoznávanye oni písztelov, kí szo vu vrémeni jugoszlávszke oblászti pránasz píszali.

Ednoga dönok moremo vöväti, kakti *Fliszár Jánosa*. Oni szo csesesz céloga szvojega szítka vküppobérali recsí nasega sztároga vendszlovenszkoga jezika i vküp szo je posztavili vu dvá récsnika. Nyúva nepremínyena vrédnoszt je, ka nase sztáre recsí obarvane osztánejo. Oni szo tüdi vise 500 vogszki versusov presztavili na nas jezik i originálne peszmi szo tüdi napiszali. Vogszke héresne románé, pa pripovészti szo tüdi vu velkoj vnozsiní presztávlali, med nyimi *Mikszáth Kálmána* prelêpi román, *Szvétoga Petra Dzsémica*, steri je na vszáki européjszki jezik zse dojobrnyeni.

Vu Amerikánszki Zdrúzseni Drzsélaj tüdi cveté nasa literatúra. Amerikánszki Szlovencov *Glász* zse od 20 lét mao práneszé vu nasem jeziki napiszane artikuluse, glásze, szpoznávanya, peszmi, pripovédke, románé. *Dr. Stiegler Ernő* szo tam nas nájrodnési písztel, no esi nyúvo píszalo navékse brezi iména príde vö.

Norcsek je, kí tū vecs zselê.

Kak nyemi i nyegvim trbê,

Da v méri bíva z drzsínov

I zadovolno zsvivé zsnýv.

Tanácsi ednoga sztároga rojára.

Navesíj sze rojáríti v mladoszti, da bos lezsêj zsívo v sztaroszti, ár veselé blagoszlovno delo oprávlajo kak tebi, tak domovíni. V bozsoj natúri nájbole esüdno i hasznovíto delo oprávlajo veselé z tém, ka cvêtje szadovenoga drévja i drúgi náraszov oprávlajo, pa tak oplodijo. V okrôglíni 2—3 kilometrov vesélice vsze korine goripoiscejo i zsnýj szladki nektár i korinszki práj poberéjo vküper, steroga predelajo v méd i vôszk. K rojáršztvi ti nê trbê grúnta, ár ti veselé zláto vrédnoszt z lüdszki grúntov nanoszijo. Ne zoszágaj sze od szmícanya vesél. Zamerkaj szi, ka tó szamo zaprva malo pecsé, szledi sze ti pa têlo tak privádi toga vesélinoga cseméra, ka te nede bolelo i ti niti ne otecse. Szam té vesélin csemér je pa obednim vrásztvo prôti reumi i prtíni, ár je znáno, ka rojárje v té betege prevecs rêdko szpádnejo.

K rojáršztvi mores volô i puno lübézni do vesél meti. Mores nyúv szkrivnosztni zsítek dobro zapopadnoti, esi szi zsnýj haszek csesés zagvüsati. Napô delo te ne pripela k cíli.

V zacsétki szamo v kosaj zacsni rojáríti, ár je tó nájbole prôszto i esi escse kaj ne razmis, ne naprávis pri rojaj níkse velke skode. Drága sôla de tisztomi, kí brezi praksze vcsaszí z kaptárami zacsne rojáríti, ár de vszígdar szlabe roje i prázne kaptáre meo. Dobri szo takimenüvani nemski kosi valékaszte forme, steri szo z 4 cm kuszti gúb szpleteni. Na vrijki têj kosov edno kak dlan velko lüknyo vrézsmo, goriszpaszajmo maticсно resetko i tak posztavímo gori kísto z keretami. Gda je pasi konec, té kerete nalejci lejko vöpoberémo i vôszpresamo, kísto pa na sztrán denemo.

Ovak pa pazímo na tó, ka vszaksa famíliá na Máló Meso 15 kíl, na Józsefovo pa 10 kíl medú more meti za sztrosek. V gnêzdiscsi v jeszéni ne prekládajmo gyarp, ár odtisztec kerete z korinszkím

prájom zodneszého i tázdêvamo, gde nede potrêbno. Korínszki práj je pa na szprotolêtje v gnêzdi krvávo potrêben, ár je tó krüj mládim vesélnim esrvicsam. Prelo naj bô na szprotolêtje málo, v leti velko, v zími pa szrêdnye.

Szlab roj nigdár ne mêtj, nego ga zdrúzsi z mocsnim i nigdár nêtj z szlabim, ár bos ovak z dvá szlabiva trêtjega szlaboga meo. Zdrúzsitev vszigdár pred pasov (akácia ali hajdina) opravi.

Bánffy-ov grád v Alsólendvi.

Pred zacsétkom 1—2 dní, kak akácia zacsne cveszti, szpolôvi vö tiszte matíce, stere roje sesés, ka ti naj pűscsajo. Od 14 do 24 dní gvüstro lejko csákas roj od táksi famílj. Roje i kose nigdár ne mêtj na velkoj opêki, ár nyim mocsna vrocsína skôdi. Mládi roj dobro krmi, ka ti szkôz 3 kédnov na dén poprêk naj po 50 dék zsmetnějsi gráta. Ne pozábi, ka mládi roj z mládov maticov szamo v prvom leti dela delavszke gyarpe, ovak pa trôtovszke. Tüdi to szí dobro zamerka, ka je vöszk drága rêcs i szád teskoga dela vesél. Dokesz szí one edno kílo vöszká szprávjio, morejo potrositi okôli 10 kil medű i 1 kílo korínszkoga prája. Záto sparaj z vöszkom i gyarpe verno pobéraj vküper, ka szí lejko dás mülépe zlejáti. Rezervne gyarpe, stere más prisztráno, vszaksi keden notrizazsveplaj, ka sze ti naj moli ne szprávi notri.

Roje pred zímshkim mrazom dobro zadela, notri, ka de nyim toplo. Vu velkom mrázi roji lezsê prezímijo, kakpa v szlabom. Nájvêkso toplôeso nücajo roji na szprotolêtje, gda matica zacsne

neszti belicsice. Prevecs potrébno je prvo szprotolétasnye esisesenye. Grizso szamo te dobíjo veselé, gda na konci zíme nega topli szúncsni dnévov, ka bi sze one vöni »szpucale«.

V drügoj polojni februára matíca zse neszé i roj »szopi«. V tom esazsi esi duzse vecs sztroske i vodé nücajo veselé, záto nyim kak edno, tak drügo neszmi szfaliti. V tom esazsi nam nájvecskrát pomenkanye vodé dela nevoló i na tó zoszebno pazko moremo meti, celó pa v hladni dnévaj májusa.

Zacsétni rojár mláde roje naj z véjke kúpi, sztáre pa na szprotolétje. Na szprotolétje küplene famílie, esi szo 5 km dale, po prvom völetényi szpravimo domó, ovak pa *pred* prvom völetényi, esi szo 5 km blizse k nam.

Záto sze vcsíj rojáríti i vörno csíj novine vogrszki rojáróv »Méh«, stere lejko pristelas z Budapesta, V., Arany János-utca 1., v steri puno hasznovitoga vcsenyá nájdes.

Manyôszť je grêja blázina
Ino kôdistva vretina.
Drzsi réd vu tvojem djányi
I vu vszákóm dugoványi.
Zacsni tvoj dén z molítvami,
Szkoncsaj z hválnimi peszmami.

Boj ponízen vu znásanyi,
V deli, v rêcsi v ponásanyi,
Z lázsmi sze nigdar nevtepi.
Ednôk vu lázsi zgrábleni
Bos naveke osztávleni.

M á l e s p a j s z n e z g o d b e .

Pred cérkevjevov velka vnozsina lúdi sztojí. Eden goszpôd, steri rávno tam mímo ide, píta ednoga tam sztojácsoga :

— Ka jeszte tú, ka tak glédate?

— No, ka Ví povéte k tomí, právi sálno te cslovek, eden zsandár je direkt od oltára vkrajpelo sznéjo . . .

— Ne gúcsi mi tákse ! Ka je prikacala tá neszrecsna zszenszka?

— Zdála sze je z zsandárom !

Kohn je na szmrtnoj poszteli lezsao i k szebi je dao pozvati rabinusa i etak je nyemi pravo :

— *Testamentális scsém dati réditi. Na cérkev porócsim mojo hízso, na nyé pojárbanye 1000 pengőöv, na vrédjemánye brütiva i na szkrbnosnyo mojega groba 500 pengőöv, szirmákom pa dam 5000 pengőöv.*

— *Kak morete ví testamentálivati, právi nyemi rabinus, gda niti 5 pengőöv nemate i dobri zsidovszki lúdjé do mogli vkúpdati pêneze na vase pokopáliscse.*

— *Hja, tô je isztína, ka nika nemam, gecsi Kohn, ali naj vídijo ovi bogáti zsidovje kakse dobro szrcé mam.*

Edná zszenszka nazájprineszé meszó k meszári, od steroga je je kúpila :

— *Tô je zse sztrasno grdo delo. Z etoga meszá falí 10 dék.*

— *Deszét dék ? Kak bi tô mogócse bilô ?*

— *Zvágala szam je domá. Ménye je bilô z deszetimi dekami.*

— *Hja tak , Drúgócse ne vágajte domá, té nede falílo.*

K ednomi bogátomi csloveki príde eden nepoznani cslovek i proszi ga, naj bôde tak dober i naj me na porgo dá 100 pengőöv.

— *Kak szmète Ví od méne 100 pengőöv na porgo prosziti, gda vász jasz nepoznam.*

— *Rávno záto szam k nyím príso, ár ovi, kí me poznajo, nescsejo vecs meni nika na porgo dati.*

— No, ka za betéga más, moj cslovek — píta doktor betezsníka.

— Tó Ví morete vönájdti, záto szam priso k vam — odgovori nemiroven betezsník.

— Hja, te bi pa Ví k zsvínszkomi doktori mogli ídti, ár tiszti vrácsi nême sztvare.

Eden fretas sze je norcsáro obri dúgi vűj ednoga, ovak jáko csednoga csloveka.

— Isztino máte, právi té, moja vűjá szo prevecs velka za ednoga csloveka, ali nyúve szo pa prevecs mále za ednoga szomára.

Mózs : Proszo szam te, ka mi bilice na méki szkűjaj, pa szo szploj trde. Kak szi je pa kűjala?

Zsena : Vê pa vu szakácski knígaj tak sztojí, ka méko jajce trí minúte trbê kűjati. Ali gda szam tebi stíri bilice kűjala, szam je 12 minút nyála na ognýi. Tak vsze prav more bidti.

Eden cslovek sze z várasa pela dómô i píta kocsisa, kelko vóra je ?

— Dvanájszet — právi te kocsis.

— Dvanájszet ? — právi te pôtník. — Pa nê vecs ?

— Nê, Eti prinasz je tak, ka csi dvanájszet miné, té sze pá zacsne pri ednoj.

Na szenyi eden privábec etak vábi lűsztvo:

— Brati, szesztre! Kűpíte szi kárto i pojte not! Eti sze dá víditi szvêta nájvéksa csűda, edna kacsá, stera je od gláve do répa 12 sztopájov, od répa do gláve 15 sztopájov, vszenavkűper 27 sztopájov dúga!

— Nôri gucs, ercsé eden poszlűsávec. Kak bi tó moglo bidti, ka bi od répa do gláve dugsa bíla, kak od gláve do répa?

— Zakaj bi pa nê mogóce bíló? — odgovori kriescési privábec.
— Jeli je pa od Vűzma do Koledni Szvêtkov nê dugse, kak od Koledni Szvêtkov do Vűzma?

— Zakaj sze tak szrdis na Jánosa ? — pítajo od ednoga csloveka.

— Záto, ár je nê posteni cslovek. Za mojav zsenov je hodo vise edno leto dúgo, gda je ona esese dékla bíla. I dônok szi je nika drűgo zmízlo, i tak je mené dojsla tá szreca.

Na placi edna goszpá bilice sesé kúpiti i píta, kelko kostajo.

— Pétdeszét filêrov po faláti.

— Tô je prevecs drágo, — právi goszpá. — Nemate falêse?

— Mam. Eto máte te potrête. Trészeti filêrov kosta szaksi falat — právi páverkinya.

— Vrédi je. Poterte mi vküper dvajszeti falátov.

— Ví szte mené za vűja vdarili. Idem k biroví vász tózsit.

— Znáte ka? Vdarte me ví ednôk tüdi za vűja, pa va té kvit!

— Ali ví szte mené dvakrat vdarili za vűja.

— Rávno záto. Eden vdárec ví meni nazájdáte i té de vszáki ednoga meo.

Máloga Jancseka je nyegov ocsa k ednomi zobári pelao, Dokecs je zobár szinê zôb szkűbo, je ocsa vönê csakao nanyega. Na ednôk máli Jancsek yöpride i trno jôcse.

— Ka trôbis tak trno, — píta ga ocsa.

— Jaj, jaj! Doktor mí je nê szamo te bolécsi zôb nego ednoga zdravoga tüdi vöszkűbno.

— Záto nê trbê tak trno trôbiti. Boj v méri, vê me jasz szamo ednoga plácsam.

Ednoga máloga pojba pítajo, csi on rad hodi vu sôlo. Etak odgovorí :

— Oh bácsi, jasz rad hodim vu sôlo, pa escse ráj prídem domô. Szamo tiszto vrêmen sze mi mrzí, vu sterom tam morem bidti.

Eden fretas razburkano bezsí po vilici.

— No, ka je? Zakaj szí tak razburkani, ga píta'o.

— Niti nê pítajte! Grozno delo!

— No, dönok povêj nam, kaksa nevola jeszte?

— Sztrasna! Ednoga mojega priátela szo brezi popa pokopali!

— No, ne pravi! Brezi popa! Kak sze je pa tô moglo zgodíti?

Na tô sze fretas zacsnê szmejáti :

— Té bi pa ví radi bilí, csi bi popa tüdi k nyemi pokopali.

Trzsec v bôto notripridôcsemi pávri ponúja lederne kofre.

— Ahja! Ka mo pa jasz z tēmi koframi?

— Ka? Lepô szi notriszkladéte laese, prusznyek, szrakice i tak nadale, z reesjôv vas gvant, odgovorí bôtosa.

— Ahja! Té mo pa véndar nági hodo?

---

*Plebánus szo na postenyé i na dobro oponásanye opomínali deco-
Etak szo nyím esese pravli:*

— Szamo tiszti príde v nebésza, kí szvoje roditele postúje, pa bôga.

Za eden máli csasz sze plebánus ogvüsiti scséjo, csi je deca zara-
zmila nyúvo rêcs, záto pítanye etak vrzsejo gori :

— No, deca, steri scsé z vász vu nebésza prídti?

Na to pítanye vszi gorisztánejo, szamo te máli Géza osztáne
szedécs.

— Ka pa z tebom jeszte, Géza? Te pa tí nevês, kak cslovek vu
nebésza má prídti?

— Znam, znam, — odgovorí Géza — ali esese doszta cajta mam
do tisztoja mao.

— No János, kak kaj ide tvojemí botri?

— Ka me pa pítas od nygea, vê pa znás, ka je zse szploj nôri.

— Meni je zse trí lêta duzsen. Csi bi meni szamo szvoj dúg
plácsao, vê bi sze jasz vecs nê brigo zsným.

— No, vê je na teliko esese nê nôri.

Ocsa píta szvojega razbijásztoga sziná, gda obrvím príde
domô z sôle :

— No, színko, kak szi je ti kaj vídlo vu sôli?

— Tak, kak domá. Vsze je eden pesz. Tam szam tüdi bit bío
— odgovorí színko.

Mláda goszpá je szvojaj szakacsíci szkújane bilice zapovédla
na vacsérjo. Gda je notriprineszé szakacsica, goszpá edno potere
i vídi, ka je trdo. Etak zapovê szakacsici :

— Neszi je nazáj, i kújjaj je dale, dokecs méka ne grátajo.

Dvá dobriva priátela sze szrecsata na vilici.

— Vidim, právi te eden, ka ti niti edna gomba ne fali na kaputi od tega mao, ka szi sze ozseno.

— Tak je, — právi te drugi — zseno me je zse prvi kedem navcsila, kak trbe gombe sivati na kaput.

— Ozsenyeni szte, ali pa ne, pita birov ednoga obtozsenoga csloveka.

— Ozsenyeni szam.

— Z kim szte zvezali hizsni zákon?

— Z ednov zsenzkov.

— Ne norujte. Te pa tak miszlite, ka jeszte stoj, ki z mozkim sztopi vu zsenídev?

— Persze, ka jeszte. Na priliko moja szesztra.

Eden goszpod pred biroviov sztoji i prevecs dugo szi premislava, gda ga birov pita kelko lét je sztar.

— Zakaj ne odgovoris — pita ga eden prinyem sztojeci nyegov priatel.

— Znas, nemrem szi zmiszliti, ka bi bogse bilo povedati, sosnya vu vuho priateli, 35, ali pa 45?

— Kelko szi pa sztar? — pita te ov.

— 40 lét!

— Ve pa te to povej!

— Glej, glej! Na to szam rávnocs ne miszlo.

Novoqa roba szo zaprli v tiszto celo, v steroj je zse bio eden rob. Etak sze szpoznata.

— Kelko lét szi dobo — pita te sztári rob.

— Pét lét — odgovori te novi rob.

— Zakaj?

— Vo szam porobo Trzstvinszko Banko. Kelko szi pa ti dobo?

— Mene szo na deszet lét oszodili.

— Zakaj?

— Záto, zakaj szam jasz gorposztavo to Banko.

Trpécsi lüdje

NA SZTOUJEZERO ÁLDÜJEJO PO SZVEJTI VECS KAK 35 LEJT OBSZTOJÉCSI INO V VSZEM SZLÜCSÁJI POMÁGAJUCSI PRÁVI

Diana-sósborneszsz

steri zvonrérdno szredsztvo prouti bolecsiná, z szvojev esinkovitosztvojev je nájbogse domáce vrásztvo.

Nücajo ga v razlicsni szlúcsájaj, moski zsenzské i deca, mládi i sztári, kak branilno i moucs dávajoneso szredsztvo, za vtihsanyo bolecsin, — odzúvna za maszejranye, odznoutra na cukri pár kaplie, ali edno málo káviniszko zslicó.

Pred ali za tezsxim delom tejlo jáko ofrisa.

Pri kresaj ali gorbufkanyi v zselodei vász pomiri.

Onemogloszt, trüdnoszt, noug, hrbta- i krizbolecsine Diana-sósborneszsz z masejranymom v pár minutaj odprávi bolecsine, ár vees krvnoszti naprávi, na bolécsom táli tejla.

V velkoj vrocsini hládi in goriofrisa.

Pri raszhladjenoszti, z garganizeranymom deszinficera i ogvüsa, ka hitrej ozdrávi.

Pri bolejnvi zobá denimo v Diana-sósborneszsz namocseno vato ali namazsimo boléese meszou okolik zobá, tak bolecsine hitro vtišajo.

Tiszti, kí doszta peski hodijo ali sztojijo, i nogé ne zdrzsíjo tou, nedo esütili bolecsine csi dnévno zmaszerajo z Diana-sósborneszszom.

Vecs kak 35 lejt, odkéc mao Diana-sósborneszsz poznajo, ga lübijó i postüjejo, doszta-doszta millon glazsov v szo zse ponücali nej szamo na Vogrszkom, nego po cejnom szvejti i na sztoujezer betezsnikov áldüje gorinájditela.

Diana-sósborneszsz sze povszédik dobil (V apoteki drogériji, pa tüdi nájménsi baotaj.)

Csi sze gdér nemre dobíti (na példo na vészti), tá po posti v paketi po povzétji franko poslemo 8 probaglazse, 4 mále, 2 szrejdnviva ali 1 velki glazs:

Diana Ipari és Kereskedelmi Rt.

Budapest, XIV., Angol-utca 17—19.

Eden cslovek, kí je nê znao gêzdití, je hitro na ednoga konya mogo szészti. Da sze je pa nyemi tó delo jáko mrzílo, proti nêbi gledécs etak szí zdêne :

— *Vszí szvéci! pomagajte mi zdaj!*

Potom z velkim svungom na konya drapne, ali na zemlô szpádne na ovom kráji konya. Zda j szí pa etak zdêne :

— *Hvdlim lepô, ali ne pomagajte vszí na ednôk!*

S k o l n i k : Poznas tí tákse tekôcse dugoványe, stero ne zmrzne ?

V u c s e n í k : Poznam. Vrôcsa voda.

Nikák na posto príde i píta postojco :

— Príslo je kaj za méne?

— Ka je vase imé? — píta postojca.

— Tó mi nê trbê povedati, ár je tak gorispízszano na píszmo.

Necifraj sze z lüekím nigdár,
Da nebos lüdém na spot,
I netrápi szreá z brigov,
Kak klacsárov máren plod :
Globse szmekne té bodél,
Od borojce vszêj igél.

Dête dobro i podlozszno
Je vszem rázumnim vugodno.
Kak sze sto ponásati zná,
Táksi szád ednôk zsznyega má.
Nika táksega necsiníj
Ka bi mencso dalô bini.

Môdroszti je z prszta nê poccao niscse,
Kama ga je nê djao, kíncsa naj neiscse.
Dávno zse sze je tó vnôrikêp zgôdilo,
Ka je pecsen golôb zleto lacsnim v grlo.

SZENYÁ.

Alsólendva (konyszko, zšiv. i krám.) januára 25., februára 16., márciusa 27., áprilisa 17., júniusa 16., júliusa 28., augusztusa 28., szeptembra 28., októbra 28., decembra 18., pa vszáki tork szvinyszko szenye. Csi szpádne na tork velko szenye, teda je szvinyszko szenye na drůgi dén.

Bagonya (zšiv. i krám.) februára 15., márciusa 20., májusa 19., júliusa 20., szeptembra 4. i novembra 16.

Battyánd (zšiv. i krám.) májusa 28., júliusa 10., szeptembra 10. i novembra 10.

Battyánfalva (zšiv.) márciusa 26., v tork pred Riszáli, júliusa 2., augusztusa 16. i októbra 8.

Bántornya (zšiv. i krám.) v csetrtek pred Cvêtnov nedelov, drůgi pondejlek po Vűzmi, csetrtek pred Riszáli, júniusa 12., v csetrtek pred Velkov Mesov, drůgi dén po Máloj Mesi, októbra 4. i vszáki csetrtek szvinyszko szenye. Csi szpádne velko szenye na csetrtek, te je szvinyszko szenye na drůgi dén.

Belatinc (zšiv. i krám.) januára 20., februára 24. na presztoupno leto pa 25., áprilisa 25., júniusa 27., júliusa 15. i novembra 5.

Cserföld (zšiv. i krám.) márciusa 14., v pondejlek po 3. májusi, v pondejlek po 14. szeptembri i októbra 20.

Felsőlendva márciusa 28., júniusa 21., augusztusa 15., szeptembra i novembra 30.

Felsőszentbenedek (krám.) pred Pepelnicov, po posztni kvatraj, po Cvêtnoj nedeli, po jeszenszki kvatraj i pred koledi vszigidár v pondejlek.

Korong (krám.) májusa 4.

Lendvavásárhely (szamo zshiv.) áprilisa 6., (zshiv. i krám.) v pondejlek po Tejlovom, juliusa 25. i októbra 2.

Mártonhely (zshiv. i krám.) májusa 23., augusztusa 6. i októbra 27.

Murahely (konyszko, zshiv. i drouvno) juniusa 18. i augusztusa 21.

Muraszombat prvi pondejlek januára zshivinszko szenye, prvi pondejlek februára zshivinszko i krámarszko, prvi pondejlek márciusa zshivinszko i krámarszko, prvi pondejlek áprilisa zshivinszko, prvi pondejlek májusa zshivinszko i krámarszko, prvi pondejlek juniusa zshivinszko, prvi pondejlek juliusa zshivinszko i krámarszko, augusztusa 24. zshivinszko i krámarszko, prvi pondejlek szeptembra zshivinszko, októbra 15. zshivinszko i krámarszko, prvi pondejlek novembra zshivinszko, decembra 7. zshivinszko i krámarszko. Csi szpádne na prvi pondejlek szvétek, teda je szenye na drúgi dén.

Nagydolány (drouvno) na Tejlovo i decembra 6.

Nagyótlak (krám.) prvi nedelo po Szrpnnoj Mariji i na Miklosovo.

Pártosfalva (zshiv. i krám.) márciusa 15., juniusa 16., szeptembra 2. i novembra 28.

Pálmafa (krám.) juliusa 13.

Péterhegy (krám.) na Szv. Trojsztva nedelo, juliusa 4., szeptembra 8. i oktobra 28.

Szentsebestyén (krám.) januára 20., dr ga nedela po Vüzmi, juniusa 15. i decembra 21.

Tótkeresztúr (zshiv. i krám., áprilisa 16., juniusa 4., oktobra 27., pa vszako prvo szoboto v mejszeeci szvivinszko szenye. Csi szpádne na tou szoboto szvétek, je szvivinszko szenye prvejso szoboto obdrzsáno.

Csáktornya na Cvétni pondejlek, juniusa 29., augusztusa 13., oktobra 3. i novembra 25.

Kotormány márciusa 9., juniusa 27., szeptembra 30. i novembra 20.

HARISNYA

KÜLÖNLEGESSÉGEINK

Hernyoselyem:

MON CAPRICE
HOLLYWOOD

Műselyem:

FAVORITA
HERCULES, STB.

GUMIFIX, KNICKY, STB.
KESZTYŐ, SZALAG, ZSINÓR

GRÁNER TESTVÉREK

FEHÉRNEMŰ

KÜLÖNLEGESSÉGEINK

ASTRAL

★
GARANTOS

★
ALASKA

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-TRIKOSÉLYEM
BOLYHOZÓIT KIVITELBEN IS

KING KÖTSZÖVŐGYÁR
TESZLER ÁKOS

C S Á K T O R N Y A

Mintatereim: IV., Bécsi-u. 1. földem.

Muraszardahely májusa 1., augusztusa 20. i oktoubra 26.

Perlak Riszálzski tork i v pondejlek po Jakobovom.

Ráckanizsa májusa 19., júniusa 24., augusztusa 19. i v szrejdo po Bêloj nedeli.

Stridóvár márciusa 19., júliusa 22., szeptembra 30. i decembra 4.

Szent Ilona augusztusa 18. i szeptembra 22.

Szentgotthárd márciusa 10., áprilisa 10., májusa 1., júniusa 9., júliusa 22., szeptembra 22., oktoubra 18 i decembra 22.

Őriszentpéter februára 28., márciusa 21., májusa 19., augusztusa 1., szeptembra 13. i novembra 4.

CZVETICS JÁNOS

*Első Muravidéki
Fehérneműgyár*

MURASZOMBAT + TELEFON 55

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR

(SZTÁRA GASZA)

*Nájjvéksa i nájsztarejsa 70 let sztara banka
szobocskoga járása ♣ Notrivzeme pejneze
na knige i tekocsi racsun na dober interes ♣
Vöposzjojivle pejneze na grünt i na kezese ♣
Nájjfalejse oprávla vsze gaszinszke poszle*

A Magyar Nemzeti Bank
mellékhelyi közvetítő intézete

MURASZOMBAT

SIFTÁR PÁL

---

*Vizi- és villanyerőre
berendezett olajgyára,
hengermalma és fűrésztelepe*

MURASZOMBAT

TELEFON: 72.

SIFTÁR LAJOS

„M U R A”
Fehérneműgyár

MURASZOMBAT

„Vogrszko vince je nájbogsa pitvina
To je zse od nigdamao práva isztina”

”Tá vina sze navelko i namálo odávajo
pri vinszkom trzsci ostarjási

TITÁN JÁNOSI

KISSZOMBAT

szlédnya posta Muraszombat

Pridite kostávat, ár vasz tó nika ne kosta!

STIVÁN ERNŐ

---

*Biciklni, motori, sivanszki i pizszanszki
masini, motori, rádióaparátusi.
Hofherrovi polodelszki masini, benzin,
oli, vszeféle masinszki táli potrebscsine.*

MURASZOMBAT * TEL. 39.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE HITELSZÖVETKEZET

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja

prle Kmecka poszojilnica.

*Nájjékse zadrüzseno szpráviscse v
Muravidéki, dávle pejneze na kezese ino
tabulácijo. Szprejemplé sparavne vložsbe.*

Letni promet preko 3,000.000 pengőjov.

NEMECZ JÁNOS

---

*Zseleznina-poljedelszki masini,
i trgovina z rádióaparati.
Strokovno poprávlanye rádió-
aparátov.*

M U R A S Z O M B A T

(PÔLEG EVANG. CÉRKVE)

T E L E F O N : 88.

SIFTÁR KÁROLY

---

rőfös- és divatárkereskedő

*Poznána sztára szolidna
bauta v steroj sze dobi vsze féle
manufakturno i krátko blago
po nájnizsněsoj dněvnoj cěni.*

MURASZOMBAT

A m. kir. Miniszterelnök 43201/III/b.—1943. sz. a. engedélyezte.